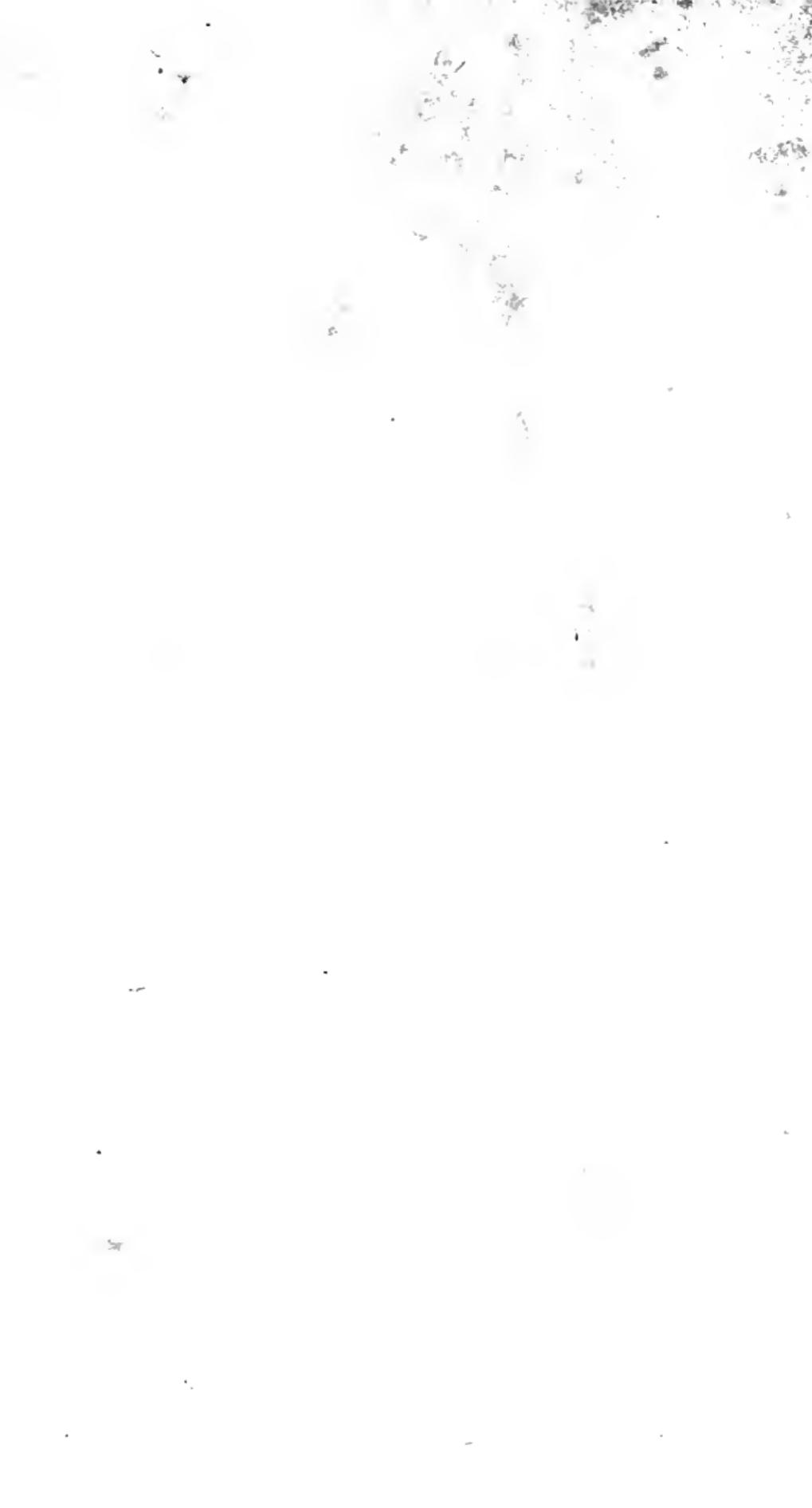

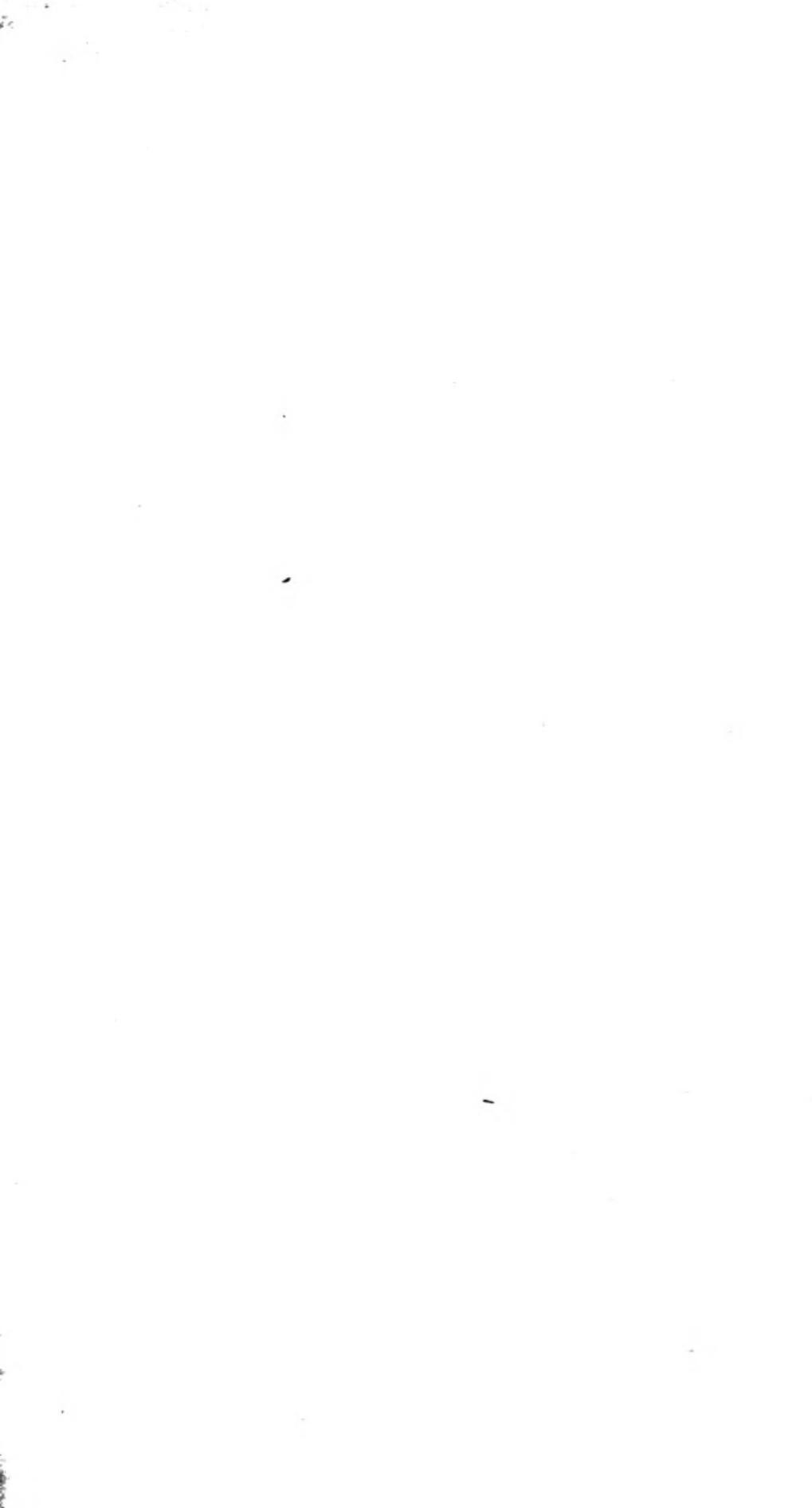

IN MEMORIAM JOHANNIS MC CAUL
UNIVERSITATIS COLLEGII APUD TORONTONENSES PRAESIDIS PRIMI
AB AN: DOM: MDCCCXL AD AN: DOM: MDCCCLXXX:
ET OB DOLOREM COLLEGII CUM BIBLIOTHECA SUA
A:D: XV KAL: MART: AN: DOM: MDCCXC
INCENDIO COMBUSTI:
HUNC CUM CAETERIS LIBRIS QUI JOHANNIS MC CAUL QUONDAM
ERANT UNIVERSITATIS COLLEGIO DONO DEDERUNT HERIDES EJUS:
SCILICET UT BIBLIOTHECAM,
QUAM MAGNA EX PARTE IPSE OLIM VIVUS INSTITUSSSET,
EANDEM ETIAM MORTUUS ALIQUA TAMEN EX PARTE RESTITUERET.

the Ward.

Rev. Mr. Hob.

1830.

LL
H8113Hu

HORACE
...
(QUINTI

HORATHI FLACCI)

O P E R A :

AD LECTIONES PROBATIORES

DILIGENTER EMENDATA,

ET

INTERPUNCTIONE

NOVA SAEPIUS ILLUSTRATA;

C U R A

JOANNIS HUNTER, LL.D.

IN ACADEMIA ANDREAPOLITANA

LITT. HUM. PROF.

TOM. I.

CUPRI FIFANORUM

Excid. R. Tullis, Academiae Andreanae Typographus.
VENEUNT, EDINBURGI, APUD J. ANDERSON ET SOC.
ET, LONDINI, APUD LONGMAN HURST REEVES
ORME ET BROWN.

M.DCCC.XIII.

~~11534~~
22 | 2 | 9⁰ 2 8.
fp

AD LECTOREM.

IN hac altera Horatii editione curanda, quam
in usum juventutis studiosae accuratissima dili-
gentia recognovimus, quamque inter emendatis-
simas numerari posse speramus, eandem, quam
in priore nostra, secuti sumus rationem. Qui-
busdam locis, in quibus viri docti, vel emendatio-
ne nimis temere adhibita, vel prava distinctione,
auctoris sensum corrupisse videbantur, notas ad-
didimus, et lectionem vulgatam tueri atque illus-
trare tentavimus. In Librum secundum Episto-
larum etiam, et in Artem Poeticam, notulas et
lectiones variantes adjeqimus.—Dedicationem,
anno M.DCC.XCVII scriptam, intactam reliquimus,
ut nostrae in virum praestantissimum, qui jam
diu fato concessit, observantiae pietatisque tes-
timonio sit.

ANDREAPOLI,
Prid. Kal. April.
M.DCCC.XIII.

47

24

$\sigma_{\theta_1}^2 =$

JACOBO BURNETT
DE MONBODDO,
SUPREMAE IN CIVILIBUS CURIAE
APUD SCOTOS
SENATORI;
JUDICI PERSPICACISSIMO, INCORRUPTISSIMO;
VIRO OMNIGENA DOCTRINA,
TUM RECONDITA, TUM ELEGANTIORI
EXCULTO, EIDEMQUE
LITERATORUM FAUTORI EXIMIO;
MAECENATI SUO
NUNQUAM NON VENERANDO;
HANC Q. HORATII FLACCI EDITIONEM,
POETAE
AB IPSO SEMPER IN DELICIIS HABITI,
ANIMO GRATO PIOQUE
DEDICAT
JOANNES HUNTER.

PRAEFATIO
PRIORIS EDITIONIS.

QUID a nobis praestitum sit, quo Horatius, pro nostro saltem judicio, quam emendatissimus prodiret, paucis accipe. Ex prioribus editionibus quae in aliquo honore sunt, complures diligenter evolvimus, si forte esset quam ubique sequeremur. Quum vero editorum alios lectionum sanitatis nimis securos, alios conjecturis suis nimum indulgentes, invenimus; mutato consilio, quae ubique probatores videbantur lectiones, diligenter collegimus: ita tamen ut a vulgo receptis non temere discesserimus; nec ulla admiserimus, quae non codicum MSS. auctoritate fulcirentur, nisi in loco uno aut altero, ubi, praeter optimorum criticorum consensum, manifesta loci depravatio a MSS. fide discedere persuadebat. Interpunctioni praeterea diligentem impendimus operam, unde permultis locis non nihil lucis ac venustratis accessurum speramus.

Lectiones varias etiam, non omnes quidem, quod infinitum foret, sed quae aliquid memorabile, aut majoris momenti, habere videbantur, ex editionibus Lambini, Cruquii, Fabricii, Bentleii, Gesneri, Jani, decerpta, ad finem adjecimus. Quae ex Torrentii codicibus proferuntur lectiones, Schrevelio pleraeque; quae vero ex Bersmanni et Pulmanni codicibus, Bentleio deben-

tur: neque enim Torrentii, nec Bersmanni aut Pulmanni editiones nobis videre contigit. Primarum quoque editionum, quae ex libris scriptis expressae videntur, ac pari fere auctoritate ac ipsi libri scripti habentur, lectiones compluribus locis annotavimus; interdum etiam virorum doctorum conjecturas. Hanc lectionis varietatem neque erudito lectori ingratam, neque studiosis adolescentibus inutilem, fore speramus: dum alter, quâ quaeque lectio auctoritate nitatur, videbit, ac de singulis ipse pro se statuere poterit; alteri vero, erudito ac limati judicii praeceptore facem praeferente, hujusmodi res excutere, et ad rationes criticas exigere, assuescant. Praemissimus etiam indicem librorum MSS. ad quos Horatius adhuc recensus est; nec non editionum veterum, quarum lectiones quaedam in notulis proferuntur.

Nequaquam consilii nostri erat Horatium emendare, quod munus jam plus satis illi praestitum arbitramur, dum, nimiâ sui fiduciâ, editores fere conjecturas suas in contextum quem vocant inducere solent, eoque venustissimum poëtam emendando corrumpere. Hanc editorum temeritatem improbantes, lectionis vulgo receptae causam aliquoties suscepimus, non nunquam contra ipsum Bentleium; non quod viri eruditî pariter atque acuti laudibus obtrectare volebamus, sed

ne ipsa viri docti fama et auctoritas imperitiores aut minus cautos in errorem inducerent.—Notulae adhuc non ultra Epistolarum libri primi finem procedunt. Ita volebat bibliopola, ne scilicet ultra modum cresceret libri moles.

Ad Orthographiam quod spectat, post multos quos viri docti in hanc rem insumerint labores, plurima adhuc sunt, de quibus nihil certi definiri aut statui potest: neque enim quam scribendi normam sequi melius sit, etymon e. g., an auctoritatem, adhuc inter eruditos satis constat. Hic satis est monere, nos, in verbis compositis, *n* ante liquidam cum liquida sequente colliquescere sivisse, et, ante *b* et *p*, in *m* transire; id quod non Latinae solum, sed omnium fere linguarum analogia postulare videbatur. Iisdem adducti rationibus, *attraho*, *suppono*, &c. scripsimus, non *adtraho*, *subpono*. In his, et hujusmodi multis, ab eruditorum tum in Germania tum inter Batavos consuetudine, non sine idonea, ut nobis videtur, ratione, discessimus. Eorundem vero auctoritatem sequuti, *obscenus* dedimus, etsi *obscaenus* forte melior scriptura, si quidem a Graecorum *εξαρτος* deductum videtur. *Thus* ubique dedimus, non *tus*, propter manifestam quam habet cum *Aeolus* cognationem. Hunc errorem et confiteri et demere volumus. Lingua enim Aeolica, unde magna ex parte originem suam traxit lingua Latina,

PRAEFATIO.

adspirationem fere respuit. Eadem etiam ratio *letum* postulat, non *lethum*, etsi a ληθω deductum videatur. Vocatum in *i* priorum in *ius* desinentium, juniorum in gratiam, apice distinximus, ut inde facilius rationem perspicere possent, quā, in ejusmodi vocibus, *i* correptum nominati vi transit, vocandi casu, in *i* longum.

Etsi non parvam adhibuimus diligentiam, ut haec editio emendatissima prodiret, nullos tamen omnino errores typographicos nos effugisse, spondere non audemus. Vana forsitan ea spes videbitur reputantibus, qui acciderint, editoribus etiam diligentissimiis, in re tam lubrica lapsus. Hoc tantum confirmamus, nihil hujusmodi, cuius quidem concii sumus, inemendatum reliquisse.

Hic loci autem silentio praetereunda non est amica, qua usi sumus, opera viri nobis conjunctissimi, et in hisce studiis multum versati, JOAN-
NIS TROTTER, LING. HEBR. IN ACADEMIA AN-
DREAPOLITANA PROF. qui, ut haec editio quam
emendatissima prodiret, unamquamque plagulam
recognovit, et complura non nullius momenti
submonuit.

Vale, Lector amice ! laboribus nostris fruere ;
ipsos errantes in viam reducito.

HORATII VITA,

AUCTORE

C. SUETONIO TRANQUILLO.

Q. HORATIUS FLACCUS, Venusinus, pater, ut ipse tradit, libertino, et exactionum* coactore; ut vero creditum est, salsamentario, quum illi quidam in altercatione exprobrasset: “Quoties ego vidi patrem tuum cubito se emungen-“ tem?” Bello Philippensi, excitus a M. Bruto imperatore, tribunus militum meruit: victisque partibus venia impetrata scriptum Quaestorium comparavit; ac, primo Maecenati deinde Augusto insinuatus, non mediocrem in amborum amicitia locum tenuit. Maecenas quantopere eum dilexerit, satis monstratur illo epigrammate, ubi inquit:

*Ni te visceribus meis, Horati,
Plus jam diligo, tu tuum sodalem
Hinno me videoas strigosiorem.*

sed multo magis extremis judiciis, tali ad Augustum elogio: “Horatii Flacci, ut mei, memor esto.”

* Gesnerus conj. *exactionum*.

AUGUSTUS ei Epistolarum officium obtulit, ut
hoc ad Maecenatem scripto significat : “ Ante ip-
“ se scribendis epistolis amicorum sufficiebam ;
“ nunc occupatissimus et infirmus, Horatium nos-
“ trum a te cupio abducere. Veniet ergo ab ista
“ parasitica mensa ad hanc regiam ; et nos in scri-
“ bendis epistolis adjuvabit.” Ac ne recusanti qui-
dem aut succensuit quidquam, aut amicitiam su-
am ingerere desiit. Exstant epistolae, ex quibus,
argumenti gratia, pauca subjeci : “ Sume tibi a-
“ liquid juris apud me, tanquam si convictor mihi
“ fueris: recte enim et non temere feceris ; quo-
“ niam id usūs mihi tecum esse volui, si per vale-
“ tudinem tuam fieri posset.” Et rursus : “ Tui
“ qualem habeam memoriam, poteris ex Septimio
“ quoque nostro audire; nam incidit, ut illo coram
“ fieret a me tui mentio : neque, si tu superbus a-
“ micitiam nostram sprevisti, ideo nos quoque αν-
“ θυπερηφανεμεν.” Praeterea saepe inter alios jocos
purissimum penem, et homuncionem lepidissi-
mum, appellat; unaque et altera liberalitate locu-
pletavit. Scripta quidem ejus usque adeo pro-
bavit, mansuraque perpetuo opinatus est, ut non
modo Saeculare carmen componendum injunxe-
rit, sed et Vindelicam victoriam Tiberii Drusi-
que, privignorum ; eumque coegerit, propter hoc,
tribus Carminum libris ex longo intervallo quar-
tum addere : post Sermones quoque lectos, nul-

Iam sui mentionem habitam ita sit questus : “ I-
“ rasci me tibi, scito, quod non in plerisque ejus-
“ modi scriptis mecum potissimum loquaris. An
“ vereris, ne apud posteros tibi infame sit, quod
“ videaris familiaris nobis esse?” expressitque ec-
logam, cuius initium est,

*Quum tot sustineas, et tanta negotia, solus,
Res Italas armis tuteris, moribus ornes,
Legibus emendes ; in publica commoda peccem,
Si longo sermone morer tua tempora, Caesar.*

Habitu corporis brevis fuit, atque obesus : qualis a se ipso et in Satiris describitur, et ab Augusto hac epistola : “ Pertulit ad me Diony-
“ sius libellum tuum, quem ego, ne accusem te*,
“ quantuluscunque est, boni consulo. Vereri au-
“ tem mihi videris, ne majores libelli tui sint, quam
“ ipse es. Sed si tibi statura deest, corpusculum
“ non deest. Itaque licebit in sextariolo scribas ;
“ quum circuitus voluminis tui sit ογκωδεσατος, sicut
“ est ventriculi tui.” Vixit plurimum in secessu
ruris sui Sabini, aut Tiburtini ; domusque ejus
ostenditur circa Tiburni luculum. Venerunt in
manus meas et Elegi sub ejus titulo, et Epistola
prosa oratione, quasi commendantis se Maece-

* Regius codex videtur cum lacuna habuisse *ne accus.....*
....atem ; unde elicit Jani *ne accusem brevitatem*.

nati : sed utraque falsa puto. Nam elegi vulgares, epistola autem obscura ; quo vitio minime tegebatur. Natus est sexto Idus Decembres, L. Cotta et L. Torquato consulibus. Decessit quinto Kalendas Decembres, C. Marcio Censorino et C. Asinio Galio consulibus, post nonum * et quinquagesimum annum, herede Augusto palam nuncupato, quum, urgente vi valetudinis, non sufficeret ad obsignandas testamenti tabulas. Humatus et conditus est extremis Esquiliis, juxta Maecenatis tumulum.

* Rutgersius ex Eusebii Chronico reposuit *septimum*.

INDEX CODICUM MSS.

AD QUOS ADHUC HORATIUS RECENSUS EST, EX
JANI EDITIONE DESUMPTUS.

CODICES DIONYSII LAMBINI.

CODICES VATICANI quinque, quos antiquissimos vocat, nec tamen pluribus describit.

Cod. DONATI JANNOCTII, Florentini.

Cod. GABRIELIS FAERNI.

Cod. LUDOVICI URGINI, in quo desiderantur Sermones.

LIBER RAINUTII FARNESII, Card. typis quidem excusus, sed cum antiquissimis atque optimis codicibus comparatus, atque ex iis plurimis locis emendatus.

Cod. JOANNIS TORNESII, typographi Lugdunensis : quem ille vetustissimum censet.

Ad ultimam editionem adornandam Lutetiae sex aliis codd. usus est.

Cod. CLERICI, quem nactus est ab heredibus N. Clerici.

Codd. RUSSARDINI duo, accepti a Lud. Russardo, juris doctore Avarici Biturigum.

Codd. NICOTIANI tres, dati ei a Jo. Nicotio, legatione apud Lusitaniae regem functo.

Cod. COLUMBINUS, donatus ei a Jo. Columbino, Monstroliensi.

CODICES JACOBI CRUQUII.

Codd. BLANDINII seu BLANDINIANI quatuor, ex bibliotheca Blandinia, i. e. pp. Benedictinorum S. Petri in monte Blandinio Gandavi, quo Româ perlati erant. Hos omnes venerandae vetustatis, et ad saeculum nonum referendos judicat Cruquius. Unum ex iis, quem BLANDINIUM ANTIQUISSIMUM dicere solet, et sic ultra saeculum ix. etiam rejicit, omnium maximi aestimat; quem eundem Cunninghamus omnium codicum Horatianorum emendatissimum optimumque pronuntiat. Mentionem ejus facit etiam Muretus præfat. ad ed. 1555.

Cod. DIVAEI, cui etiam magnum pretium statuit vir doctissimus.

Cod. SILVIUS, qui Gualteri Silvii erat.

Cod. BUSLIDIANUS, e bibliotheca Gymnasii Buslidiani trilinguis Lovanii, quem etiam a vetustate commendat. Apparet autem, mutilum fuisse.

Cod. alium BUSLID. laudat ad Epod. ii. 69. cuius autem exiguum tantum fragmentum fuisse suspicatur Jani.

Cod. CARRIONIS, itidem mutilus.

Cod. MARTINIUS, sive Martinii.

Cod. TONSANUS, ex bibliotheca Tonsana, qui solos Sermones continuisse videtur.

Cod. MALDEGHEMIUS, qui solas Odas videatur habuisse. ,

CODICES GE. FABRICII.

Cod. ANHALTINUS, quem a vetustate et bonitate lectionum maxime commendat, quenque sibi Lydii lapidis loco fuisse ait, cuius beneficio emendarit ac restituerit loca plurima. Vid. Praefat. ad ed. 1555.

Codex SAXONICUS, communicatus cum eo a Laurentio Scradaeo.

Cod. THURINGICUS, missus ei ab Wolfgango Werthero, equite Thuringo, sed non integer.

Codicum quos ALDUS habuit, praestantissimus fuisse videtur AUSTRIACUS, quem Viennâ accepit a Stanislao Savero. Vid Fabric. ad Carm. iii. 12.

M. ANTONIUS MURETUS imprimis inspexit codicem BERNARDINI LAUREDANI, clarissimi adolescentis. Vid. ejus Praefat. ad ed. 1555.

GE. BERSMANNUS sex codd. MSS. usus est, quos a Posthio, Jacobo Monavio, et Jo. Cotteratio, acceperat.

CODICES THEOD. PULMANNI.

Cod. AUGUSTINI HUNNAEI, quem hic illi dono dederat, cuique ipse summum ab antiquitate et emendatione pretium statuit. Designare eum solet litera H.

Cod. COLLEGII GEMBLACENSIS. G.

Cod. ALTER GEMBLACENSIS. E.

Cod. BELLERI, a quo illi donatus. B.

Fragmentum cod. ANTONII DIESTHEMII, quod continebat libros iii. et iv. Carminum, sed mutilos, item Carmen saeculare. A.

Cod. PLANTINI, Sermones tantum exhibens. P.

Cod. CORNELII GUALTHERI, fragmentum, continens librum ii. Epist. et libri i. Sermonum Satiras tres cum dimidia. C.

Cod. vetus, Artem Poëticam complectens. T.

Cod. alter PLANTINI, Ars Poetica. P.

Cod. VICTORIS GISELINI, Ars Poetica, Epistolarum liber ii. et Sermonum liber ii. V.

Fragmentum CAROLI CLUSII, Pars Epistolarum. K.

TORRENTIUS insignes multos codices, quos imprimis Romae collegisset, ad recensem Horatium adhibuit; in quibus maximum pretium statuit codici LAURENTIANO.

CODICES RIC. BENTLEII.

1. *Cod. GRAEVIANUS*, vetustissimus, annorum DCC, cui tamen Epistolarum et Sermonum pars magna deerat.

2. *Cod. LEIDENSIS*, ejusdem aetatis, in bibliotheca Academiae Lugduno-Batavae.

3. *Cod. ZULICHEMIANUS*, annorum DC. Hujus et Leidensis varietatem ad eum miserat N. Heinsius, sua manu scriptam, interpositis propriis conjecturis.
4. *Cod. VOSSIANUS*, quem non inferiorem prioribus illis censem.
5. *Cod. MARKIANUS*, qui Epistolas modo habet.
Ex Britannicis, quos ipse omnes inspexit,
6. *Cod. COLLEGII REGINENSIS* Oxonii, princeps est, annorum DCC, et plane integer.
7. *Cod.* e bibliotheca Regiae Societatis Londini.
8. *Cod. PETRENSIS DOMUS* Cantabrigiae, ab annorum
9. *Cod. COLLEGII MAGDALENENSIS* Oxonii.
10. *Cod. ROGERI GALEI.*
11. *Cod. EPISCOPI ELIENSIS*, sub initium typographiae scriptus.
12. *Cod. COLLEGII REGII CANTABRIGIAE*, ab eadem manu.
13. *Cod. BATTLEIANUS*, e museo Jo. Battelii. Desunt in eo Epistolae, et Sermones aliquot libri ii.
14. *Cod. REGIUS*, Sermones, et Epistolas, Artemque Poëticam complexus.
15. 16. 17. *Codd.* tres ex COLLEGIO TRINITATIS, ejusdem fere argumenti.

18. 19. *Codd.* duo BODLEIANI, in quibus Odae omnes.
20. *Cod.* VIGORNIENSIS, Ars Poetica.
21. *Cod.* DIGBEANUS Oxonii, Ars Poetica.
22. *Cod.* MORETI, a Nic. Heinsio collatus, etiam Artem Poëticam continens.
23. E CODICE COLBERTINO et
24. FRANEQUERANO etiam excerptas lectiones habuit, sed pauculas, et levi cura.
25. *Cod.* MAGDALENENSIS alter, Sermones, Epistolae, et Ars, ab eodem librario, a quo supra N. 14.
-

Codicibus etiam MSS. quibusdam se usos dicunt CUNINGHAMIUS et JO. JONES; sed eos non ulterius describunt.

Item HENR. STEPHANUS paucos quosdam codd. et Excerpta habuit. Vid. ejus Diatrib. ii.

CODICES GESNERI.

Cod. GOTTINGENSIS, in biblioth. Academica, chartaceus, eleganter scriptus, recentior, sed optimas plerumque lectiones habens.

Codd. HANNOVERANORUM duorum ex biblioth. regia fragmenta membranacea.

COLLATIO SAXIANA, h. e. var. lectionum sylloge, ex Lipsiensi, Vinariensi, et novem aliis

codd. descripta, quam Gesnero donavit Christoph. Saxius.

Cod. JO. BRODAEI, cuius collationem, exemplo ed. Torrentianae adscriptam, habuit Gesnerus. Ex iis, quae in fine codicis sunt, appareat eum esse e saeculo xiv. Lectiones quasdam exhibet memorabiles; multas optimas.

CODICES M. CHRIST. DAVIDIS JANI.

Codd. DESSAVIENSES duo, ex Bibliotheca serenissimi Principis Anhaltini Dessaviensis; quorum,

PRIMUS, membranaceus, laceratus et mutilus, ipse e saeculo xiv. sed ex vetusto admodum et bono exemplari descriptus;

SECUNDUS, etiam membranaceus, in quo multa sunt quae scribam declarant rudem et imperitum. Videtur paullo recentior priori.

Cod. MENTELIANUS e saeculo xi. qui olim in bibliotheca Jo. Jac. Mentelii fuit.

Codd. LIPSIENSES quatuor, qui in splendidissima bibliotheca senatoria Lipsiae adservantur. Qui de his plura velit, Jani odarum editionem audeat.

Codd. ALTORFINI duo, quorum **PRIMUS**, etsi a scriba valde indocto exaratus, e bono tamen et nunc ignoto antiquo codice exscriptus videtur: habet enim lectiones multas egregias et elegantes, quae vel raro vel nusquam alias reperian-

tur, nec profecto ab scriba stupido et indocto
venire potuerint.

Eadem fere de *ALTERO* dicere lieet.

Cod. FRANEQUERANUS, in bibliotheca Academica, venerandae, ut videtur, antiquitatis, magnique pretii; etiam ob scholiorum ineditorum copiam. Hujus codicis et Bentleius lectiones habuit, sed paucissimas et negligenter excerptas. Lamb. Bos quoque nonnullas hujus codicis lectiones commemorat. Animad. ad scriptores quosdam Latinos specimen, p. 26. et seqq.

Cod. HELMSTADIENSIS, recentior ipse, sed ad antiquiorum librorum fidem emendatus esse videtur. Habet certe lect. quasdam singulares et memorabiles, et scholia non pauca adscripta.

CODEX BARTHII.

Commemorat vir doctissimus Adversar. xxxv.
2. codicem, ut ait, venerandae vetustatis, DCCCC annorum, atque ex eo profert quaedam.

CODEX GRAEVII.

Codicis a J. G. Graevio secum communicati, optimi quidem et praestantissimi, mentionem facit aliquoties Janus Broukhusius ad Propertium, ut ad ii. 7. 62. ii. 8. 28. &c. Non dubitat Jani quin sit *COD. GRAEVIANUS* Bentleii.

Cod. UPSALIENSIS, qui est in Bibliotheca re-

gia Academica, describitur a Car. Aurivillio Tom. i. Actorum nov. Societ. Reg. Upsal. p. 110. et seqq. qui, speciminis gratia, varietatem codicis in Arte Poetica adjunxit.

INDEX EDITIONUM

VETERUM QUAE IN NOTULIS CITANTUR.

Ed. Zaroti. Princeps Horatii editio videtur esse illa quae, sine loco et anno, sine titulo et indice, sine typographi nomine, ex Mich. Maettarii conjectura (Annal. typegraph. tom. i. p. 292 edit. sec.) Mediolani ex Typographeo Antonii Zaroti sub annum 1470 prodiit. Vid. Gesn. Praesidia suae Horatii editionis.

<i>Ed. Mediolani</i>	1477.
<i>Veneta</i>	1478.
<i>Veneta</i>	1479.
<i>Florentina Landini</i>	1482.
<i>Mediolani</i>	1486.
<i>Veneta</i>	1490.
<i>Locheri. Argent.</i>	1498.
<i>Mediolani</i>	1502.
<i>Aldina, Venet.</i>	1511, vulgo 1509.
<i>Fabricii, Basil.</i>	1555.

Q. HORATII FLACCI

C A R M I N U M

L I B E R I.

O D E I.

A D M A E C E N A T E M .

M AECENAS, atavis edite regibus,
O et praesidum et dulce decus meum!
Sunt, quos curriculo pulverem Olympicum
Collegisse juvat, metaque fervidis
Evitata rotis, palmaque nobilis,
Terrarum dominos, evehit ad deos:
Hunc, si mobilium turba Quiritium
Certat tergeminis tollere honoribus:
Illum, si proprio condidit horreo
Quidquid de Libycis verritur areis.
Gaudentem patrios findere sarculo
Agros Attalicis conditionibus
Nunquam dimoveas, ut trabe Cypria
Myrtoum pavidus nauta secet mare.

T O M . I.

A

Luctantem Icariis fluctibus Africum
Mercator metuens, otium et oppidi
Laudat rura sui : mox reficit rates
Quassas, indocilis pauperiem pati.
Est, qui nec veteris pocula Massici,
Nec partem solido demere de die,
Spernit ; nunc viridi membra sub arbuto
Stratus, nunc ad aquae lene caput sacrae.
Multos castra juvant, et lituo tubae
Permixtus sonitus, bellaque, matribus
Detestata. Manet sub Jove frigido
Venator, tenerae conjugis immemor ;
Seu visa est catulis cerva fidelibus,
Seu rupit teretes Marsus aper plagas.
Me doctarum hederae praemia frontium
Dis miscent superis ; me gelidum nemus,
Nympharumque leves cum Satyris chori
Secernunt populo : si neque tibias
Euterpe cohibet, nec Polyhymnia
Lesboum refugit tendere barbiton.
Quod si me Lyricis vatibus inseris,
Sublimi feriam sidera vertice.

ODE II.

AD AUGUSTUM CAESAREM.

JAM satis terris nivis atque dirae
 Grandinis misit Pater ; et, rubente
 Dextera sacras jaculatus arces,
 Terruit urbem,

Terruit gentes, grave ne rediret
 Saeculum Pyrrhae, nova monstra questae ;
 Omne cum Proteus pecus egit altos
 Visere montes,

Piscium et summa genus haesit ulmo,
 Nota quae sedes fuerat columbis ;
 Et superjecto pavidae natarunt
 Aequore damae.

Vidimus flavum Tiberim, retortis
 Littore Etrusco violenter undis,
 Ire dejectum monumenta regis,
 Templaque Vestae;

Iliae dum se nimium querenti
 Jactat ultorem, vagus et sinistra
 Labitur ripa, Jove non probante, u-
 xorius amnis.

CARMINUM I.

Audiet cives acuisse ferrum,
 Quo graves Persae melius perirent ;
 Audiet pugnas, vitio parentum
 Rara, juventus.

Quem vocet divum populus ruentis
 Imperi rebus ? prece qua fatigent
 Virgines sanctae minus audientem
 Carmina Vestam ?

Cui dabit partes scelus expandi   *+ o 24, 26*
 Jupiter ? Tandem venias, precamur,
 Nube candentes humeros amictus,
 Augur Apollo :

Sive tu mavis, Erycina ridens,   *4 in 73, 24, 25*
 Quam Jocus circumvolat, et Cupido :
 Sive neglectum genus et nepotes
 Respicis, auctor,

Heu ! nimis longo satiate ludo,
 Quem juvat clamor, galeaeque leves,
 Acer et Mauri peditis cruentum
 Vultus in hostem.

Sive mutata juvenem figura,
 Ales, in terris imitaris, almae
 Filius Maiae, patiens vocari
 Caesaris ultor ;

Serus in coelum redeas, diuque
 Laetus intersis populo Quirini,
 Neve te, nostris vitiis iniquum,
 Ocio aurā

Tollat. Hic magnos potius triumphos,
 Hic ames dici Pater atque Princeps:
 Neu sinas Medos equitare inultos,
 Te duce, Caesar,

ODE III.

AD NAVEM QUA VEHEBATUR VIRGILIUS
 ATHENAS PROFICISCENS.

Sic te diva potens Cypri,
 Sic fratres Helenae, lucida sidera,
 Ventorumque regat pater,
 Obstrictis aliis praeter Iapyga;
 Navis, quae tibi creditum
 Debes Virgilium, finibus Atticis
 Reddas incolumem, precor,
 Et serves animae dimidium meae.
 Illi robur, et aes triplex
 Circa pectus erat, qui fragilem truci
 Commisit pelago ratem
 Primus, nec tenuit praecipitem Africum

Decertantem Aquilonibus,
 Nec tristes Hyadas, nec rabiem Noti ;
 Quo non arbiter Hadriae
 Major, tollere seu ponere vult freta.
 Quem mortis timuit gradum,
 Qui siccis oculis monstra natantia,
 Qui vidit mare turgidum, et
 Infames scopulos, Aeroceraunia ?
 Nequicquam Deus abscidit
 Prudens Oceano dissociabili
 Terras, si tamen impiae
 Non tangenda rates transiliunt vada.
 Audax omnia perpeti,
 Gens humana ruit per vetitum nefas.
 Audax Iapeti genus
 Ignem fraude mala gentibus intulit.
 Post ignem aetheria domo
 Subductum Macies et nova Febrium
 Terris incubuit cohors ;
 Semotique prius tarda necessitas
 Leti corripuit gradum.
 Expertus vacuum Daedalus aëra
 Pennis, non homini datis.
 Perrupit Acheronta Herculeus labor.
 Nil mortalibus arduum est.
 Coelum ipsum petimus stultitia ; neque
 Per nostrum patimur scelus
 Iracunda Jovem ponere fulmina.

ODE IV.

AD L. SEXTIUM.

SOLVITUR acris hiems grata vice veris et Favonî,
 Trahuntque siccas machinae carinas :
Ac neque jam stabulis gaudet pecus, aut arator ig-
 Nec prata canis albicant pruinis. [ni :
 Jam Cytherea choros ducit Venus, imminente Luna;
 Junctaeque nymphis Gratiae decentes
 Alterno terram quatiant pede : dum graves Cy-
 clopum
 Vulcanus ardens urit officinas.
 Nunc decet aut viridi nitidum caput impedire myr-
 Aut flore, terrae quem ferunt solutae. [to,
 Nunc et in umbrosis Fauno decet immolare lucis,
 Seu poscat agna, sive malit haedo.
 Pallida Mors aequo pulsat pede pauperum taber-
 nas,
 Regumque turres. O beate Sexti !
 Vitae summa brevis speim nos vetat inchoare
 longam.
 Jam te premet nox, fabulaeque Manes,
 Et domus exilis Plutonia : quo simul mearis,
 Nec regna vini sortiere talis,
 Nec tenerum Lycidan mirabere, quo calet juventus
 Nunc onnis, et mox virgines tepebunt.

ODE V.

AD PYRRHAM.

Quis multa gracilis te puer in rosa
 Perfusus liquidis urguet odoribus
 Grato, Pyrrha, sub antro?
 Cui flavam religas comam,

Simplex munditiis? heu! quoties fidem
 Mutatosque deos flebit, et aspera
 Nigris aequora ventis
 Emirabitur insolens,

Qui nunc te fruitur credulus aurea;
 Qui semper vacuam, semper amabilem,
 Sperat, nescius aurae
 Fallacis! Miseri, quibus

Intentata nites! Me, tabula sacer
 Votiva paries indicat, uida
 Suspendisse potenti
 Vestimenta maris deo.

ODE VI.

AD AGRIPPAM.

✓ SCRIBERIS Vario fortis et hostium
 Victor, Maeonii carminis alite,
 Quam rem cumque ferox, navibus aut equis,
 Miles, te duce, gesserit.

Nos, Agrippa, neque haec dicere, nec gravem
 Pelidae Stomachum, cedere nescii,
 Nec cursus duplicitis per mare Ulixēi,
 Nec saevam Pelopis domum,

Conamur, tenues grandia : dum pudor,
 Imbellisque lyrae Musa potens vetat
 Laudes egregii Caesaris, et tuas,
 Culpa deterere ingenī. ✓

Quis Martem tunica tectum adamantina
 Digne scripserit ? aut pulvere Troïco
 Nigrum Merionen ? aut ope Palladis
 Tydiden superis parem ?

Nos convivia, nos proelia virginum
 Sectis in juvenes unguibus acrīum
 Cantamus, vacui, sive quid urimur,
 Non praeter solitum leves.

ODE VII.

AD MUNATIUM PLANCUM.

LAUDABUNT alii claram Rhodon, aut Mitylenen,
     Aut Ephesum, bimarise Corinthi
 Moenia, vel Baccho Thebas, vel Apolline Delphos
     Insignes, aut Thessala Tempe.
 Sunt quibus unum opus est intactae Palladis arces
     Carmine perpetuo celebrare,
 Indeque decerpitam fronti praeponere olivam.
     Plurimus in Junonis honorem
 Aptum dicit equis Argos, ditesque Mycenas.
     Me nec tam patiens Lacedaemon,
 Nec tam Larissae percussit campus opimae,
     Quam domus Albuneae resonantis,
 Et praeceps Anio, ac Tiburni lucus, et uda
     Mobilibus pomaria rivis.
 Albus ut obscuro deterget nubila coelo
     Saepe Notus, neque parturit imbres
 Perpetuos: sic tu sapiens finire memento
     Tristitiam vitaeque labores
 Molli, Plance, mero; seu te fulgentia signis
     Castra tenent, seu densa tenebit
 Tiburis umbra tui. Teucer Salamina patremque
     Cum fugeret, tamen uda Lyaeo

Tempora populea fertur vinxisse corona,
     Sic tristes affatus amicos :
 Quo nos cumque feret melior Fortuna parente,
     Ibimus, o socii comitesque !
 Nil desperandum, Teucro duce, et auspice Teucro :
     Certus enim promisit Apollo,
 Ambiguam tellure nova Salamina futuram.
     O fortes, pejoraque passi
 Mecum saepe, viri ! nunc vino pellite curas :
     Cras ingens iterabimus aequor.

ODE VIII.

AD LYDIAM.

LYDIA, dic, per omnes
 Te deos oro, Sybarin cur properes amando
     Perdere; cur apricum
 Oderit campum, patiens pulveris atque solis.
     Cur neque militaris
 Inter aequales equitat, Gallica nec lupatis
     Temperat ora frenis ?
 Cur timet flavum Tiberim tangere ? cur olivum
     Sanguine viperino
 Cautius vitat, neque jam livida gestat armis
     Brachia, saepe disco,
 Saepe trans finem jaculo nobilis expedito ?

Quid latet, ut marinae
 Filium dicunt Thetidis sub lacrimosa Trojae
 Funera, ne virilis
 Cultus in caedeni et Lycias proriperet catervas?

ODE IX.

AD THALIARCHUM.

VIDES, ut alta stet nive candidum
 Soracte, nec jam sustineant onus
 Silvae laborantes, geluque
 Flumina constiterint acuto.

Dissolve frigus, ligna super foco
 Large reponens; atque benignius
 Deprome quadrum Sabina,
 O Thaliarche! merum diota,

Permitte divis cetera; qui simul
 Stravere ventos aequore fervido
 Depraeliantes, nec cupressi,
 Nec veteres agitantur orni.

Quid sit futurum cras, fuge quaerere, et,
 Quem Fors dierum cumque dabit, lucro
 Appone; nec dulces amores
 Sperne puer, neque tu choreas,

Donec virenti canities abest
 Morosa. Nunc et campus, et areae,
 Lenesque sub noctem susurri
 Composita repetantur hora:

Nunc et latentis proditor intimo
 Gratus puellae risus ab angulo,
 Pignusque dereum lacertis,
 Aut digito male pertinaci.

ODE X.

AD MERCURIUM.

MERCURI, facunde nepos Atlantis,
 Qui feros cultus hominum recentum
 Voce formasti catus, et decorae
 More palaestrae;

Te canam, magni Jovis et deorum
 Nuntium, curvaeque lyrae parentem,
 Callidum, quidquid placuit, jocoso
 Condere furto.

Te, boves olim nisi reddidisses
 Per dolum amotas, puerum minaci
 Voce dum terret; viduus pharetra,
 Risiit Apollo.

Quin et Atridas, duce te, superbos,
Ilio, dives Priamus, relicto,
Thessalosque ignes, et iniqua Trojae
Castra, fefellit.

Tu pias laetis animas reponis
Sedibus, virgaque levem coērces
Aurea turbam, superis deorum
Gratus, et imis.

ODE XI.

AD LEUCONOËN.

Tu ne quaesieris, scire nefas, quem mihi, quem tibi
Finem dī dederint, Leuconoë; nec Babylonios
Tentaris numeros. Ut melius, quidquid erit, pati!
Seu plures hiemes, seu tribuit Jupiter ultimam,
Quae nunc oppositis debilitat pumicibus mare
Tyrrhenum. Sapias, vina lique, et spatio brevi
Spem longam reseces. Dum loquimur, fugerit
invida
Aetas. Carpe diem, quam minimum credula pos-
tero.

ODE XII.

AD AUGUSTUM.

QUEM virum, aut heroa, lyra vel acri
 Tibia sumis celebrare, Clio?
 Quem deum? cuius recinet jocosa
 Nomen imago,

Aut in umbrosis Heliconis oris,
 Aut super Pindo, gelidove in Haemo,
 Unde vocalem temere insecurae
 Orpheo silvae,

Arte materna rapidos morantem
 Fluminum lapsus, celeresque ventos,
 Blandum et auritas fidibus canoris
 Ducere quercus.

Quid prius dicam solitis Parentis
 Laudibus, qui res hominum ac deorum,
 Qui mare ac terras, variisque mundum
 Temperat horis?

Unde nil majus generatur ipso;
 Nec viget quidquam simile, aut secundum:
 Proximos illi tamen occupavit
 Pallas honores.

Praeliis audax, neque te silebo,
 Liber, et saevis inimica Virgo
 Belluis; nec te, metuende certa
 Phoebe sagitta.

Dicam et Alciden, puerosque Ledae,
 Hunc equis, illum superare pugnis
 Nobilem: quorum simul alba nautis
 Stella refulsit,

Defluit saxis agitatus humor;
 Concidunt venti, fugiuntque nubes;
 Et minax, nam sic voluere, ponto
 Unda recumbit.

Romulum post hos prius, an quietum
 Pompili regnum memorem, an superbos
 Tarquinii fasces, dubito, an Catonis
 Nobile letum.

Regulum, et Scauros, animaeque magnae
 Prodigum Paullum, superante Poeno,
 Gratus insigni referam camena,
 Fabriciumque.

Hunc, et incomitis Curium capillis,
 Utilem bello tulit, et Camillum,
 Saeva paupertas, et avitus apto
 Cum lare fundus,

Crescit, occulto velut arbor aevo,
 Fama Marcelli: micat inter omnes
 Julium sidus, velut inter ignes
 Luna minores.

Gentis humanae pater atque custos,
 Orte Saturno, tibi cura magni
 Caesaris fatis data : tu secundo
 Caesare regnes.

Ille, seu Parthos Latio imminentes
 Egerit justo domitos triumpho,
 Sive subjectos orientis orae
 Seras et Indos,

Te minor latum reget aequus orbem :
 Tu gravi curru quaties Olympum ;
 Tu parum castis inimica mittes
 Fulmina lucis.

ODE XIII.

AD LYDIAM.

CUM tu, Lydia, Telephi
 Cervicem roseam, cerea Telephi
 Laudas brachia, vae ! meum
 Fervens difficulti bile tumet jecur.

Tunc nec mens mihi, nec color
 Certa sede manet ; humor et in genas
     Furtim labitur, arguens
 Quam lentis penitus macerer ignibus.
     Uror, seu tibi candidos
 Turparunt humeros immodicae mero
     Rixae ; sive puer furens
 Impressit memorem dente labris notam.
     Non, si me satis audias,
 Speres perpetuum, dulcia barbare
     Laedentem oscula, quae Venus
 Quinta parte sui nectaris imbuit.
     Felices ter et amplius,
 Quos irrupta tenet copula, nec malis
     Divulsus querimoniis
 Suprema citius solvet amor die.

ODE XIV.

AD REMPUBLICAM.

O NAVIS, referent in mare te novi
 Fluctus ? O ! quid agis ? fortiter occupa
     Portum. Nonne vides, ut
     Nudum remigio latus,

 Et malus, celeri saucius Africo,
 Antennaeque gemant, ac sine funibus
     Vix durare carinae
     Possint imperiosius

Aequor? Non tibi sunt integra lintea:
Non di, quos iterum pressa voces malo.

Quamvis Pontica pinus,
Silvae filia nobilis,

Jactes et genus et nomen inutile;
Nil pictis timidus navita pupibus
Fidit: tu, nisi ventis
Debes ludibrium, cave.

Nuper sollicitum quae mihi taedium,
Nunc desiderium, curaque non levis,
Interfusa nitentes
Vites aequora Cycladas.

ODE XV.

NEREI VATICINUM.

PASTOR cum traheret per freta navibus
Idaeis Helenen perfidus hospitam;
Ingrato celeres obruit otio
Ventos, ut caneret fera

Nereus fata: Mala ducis avi domum,
Quam multo repetet Graecia milite,
Conjurata tuas rumpere nuptias,
Et regnum Priami vetus.

Eheu, quantus equis, quantus **adest** viris
 Sudor! quanta moves funera Dardanae
 Genti! Jam galeam Pallas et aegida
 Currusque et rabiem parat.

Nequicquam, Veneris praesidio ferox,
 Pectes caesariem, grataque feminis
 Imbelli cithara carmina divides;
 Nequicquam thalamo graves

Hastas, et calami spicula Gnosii,
 Vitabis, strepitumque, et celerem sequi
 Ajacem: tamen, heu! serus adulteros
 Crines pulvere collines.

Non Laërtiadē, exitium tuae -
 Gentis, non Pylium Nestora respicis?
 Urguent impavidi te Salaminius -
 Teucer, te Sthenelus, sciens -

Pugnae, sive opus est imperitare equis,
 Non auriga piger. Merionen quoque
 Nesces. Ecce furit te reperire atrox
 Tydides, melior patre:

Quem tu, cervus uti vallis in altera
 Visum parte lupum graminis immemor,
 Sublimi fugies mollis anhelitu,
 Non hoc pollicitus tuae.

Iracunda diem proferet Ilio,
 Matronisque Phrygum, classis Achillei :
 Post certas hiemes uret Achaicus
 Ignis Pergameas domos.

ODE XVI.

PALINODIA.

O MATER pulchra filia pulchrior,
 Quem criminosis cumque viles modum
 Pones iambis ; sive flamma,
 Sive mari libet Hadriano.

Non Dindymene, non adytis quatit
 Mentem sacerdotum incola Pythius,
 Non Liber aequa, non acuta
 Sic geminant Corybantes aera ;

Tristes ut irae : quas neque Noricus
 Deterret ensis, nec mare naufragum,
 Nec saevus ignis, nec tremendo
 Jupiter ipse ruens tumultu.

Fertur Prometheus addere principi
 Limo coactus particulam undique
 Desectam, et insani leonis
 Vim stomacho apposuisse nostro.

Irae Thyesten exitio gravi
 Stravere; et altis urbibus ultimae
 Stetere causae, cur perirent
 Funditus, imprimeretque muris

Hostile aratrum exercitus insolens.
 Compesce mentem. Me quoque pectoris
 Tentavit in dulci juventa
 Fervor, et in celeres iambos

Misit furentem: nunc ego mitibus
 Mutare quaero tristia; dum mihi
 Fias recantatis amica
 Opprobriis, animumque reddas.

ODE XVII.

AD TYNDARIDEM.

VELOX amoenum saepe Lucretilem
 Mutat Lycaeum Faunus, et igneam
 Defendit aestatem capillis
 Usque meis, pluviosque ventos.

Impune tutum per nemus arbutos
 Quaerunt latentes, et thyma, deviae
 Olentis uxores mariti;
 Nec virides metuunt colubras,

Nec Martiales haeduleae lupos :
 Utcunque dulci, Tyndari, fistula
 Valles, et Usticae cubantis
 Levia personuere saxa.

Dì me tuentur : dis pietas mea,
 Et musa cordi est. Hic tibi copia
 Manabit ad plenum benigno
 Ruris honorum opulenta cornu.

Hic in reducta valle caniculae
 Vitabis aestus, et fide Teïa
 Dices laborantes in uno
 Penelopen vitreamque Circen.

Hic innocentis pocula Lesbii
 Duces sub umbra ; nec Semeleïus
 Cum Marte confundet Thyoneus
 Proelia ; nec metues protervuni

Suspecta Cyrum, ne male dispari
 Incontinentes injiciat manus,
 Et scindat haerentem coronam
 Crinibus, immeritamque vestem

ODE XVIII.

AD VARUM.

NULLAM, Vare, sacra vite prius severis arborem
 Cirea mite solum Tiburis, et moenia Catili.
 Siccis omnia nam dura Deus proposuit : neque
 Mordaces aliter diffugiunt sollicitudines.
 Quis post vina gravem militiam aut pauperiem cre-
 pat ?

Quis non te potius, Bacche pater, teque, decens
 Venus ?

At, ne quis modici transiliat munera Liberi,
 Centaurea monet cum Lapithis rixa super mero
 Debellata ; monet Sithoniis non levis Euius,
 Cum fas atque nefas exiguo fine libidinum
 Discernunt avidi. Non ego te, candide Bassareu,
 Invitum quatiam, nec variis obsita frondibus
 Sub divum rapiam. Saeva tene cum Berecyntio
 Cornu tympana, quae subsequitur caecus Amor sui,
 Et tollens vacuum plus nimio Gloria verticem,
 Arcanique Fides prodiga, perlucidior vitro.

ODE XIX.

DE GLYCERA.

MATER saeva Cupidinum,
 Thebanaeque jubet me Semeles puer,
 Et lasciva Licentia,
 Finitis animum reddere amoribus.
 Urit me Glycerae nitor,
 Splendentis Pario marmore purius :
 Urit grata protervitas,
 Et vultus nimium lubricus adspici.
 In me tota ruens Venus
 Cyprum deseruit ; nec patitur Scythas
 Et, versis animosum equis,
 Parthum dicere, nec quae nihil attinent.
 Hic vivum mihi cespitem, hic
 Verbenas, pueri, ponite, turaque,
 Bimi cum patera meri :
 Mactata veniet lenior hostia.

ODE XX.

AD MAECENATEM.

VILE potabis modicis Sabinum
 Cantharis, Graeca quod ego ipse testa
 Conditum levi, datus in theatro
 Cum tibi plausus,

Care Maecenas eques ; ut paternī
 Fluminis ripae, simul et jocosa
 Redderet laudes tibi Vaticani
 Montis imago.

Caecubum, et prelo domitam Calene
 Tu bibes uvam : mea nec Falernae
 Temperant vites, neque Formiani
 Pocula colles.

ODE XXI.

IN DIANAM ET APOLLINEM.

DIANAM tenerae dicite virgines :
 Intonsum, pueri, dicite Cynthium ;
 Latonamque, supremo
 Dilectam penitus Jovi.

Vos laetam fluviis, et nemorum coma,
 Quaecunque aut gelido prominet Algido,
 Nigris aut Erymanthi
 Silvis, aut viridis Cragi :

Vos Tempe totidem tollite laudibus,
 Natalemque, mares, Delon Apollinis,
 Insignemque pharetra
 Fraternaque humerum lyra.

Hic bellum lacrimosum, hic miseram famem,
 Pestemque, a populo, principe Caesare, in
 Persas atque Britannos
 Vestra motus aget prece.

ODE XXII.

AD ARISTIUM FUSCUM.

INTEGER vitae, scelerisque purus
 Non eget Mauris jaculis, neque arcu,
 Nec venenatis grava sagittis,
 Fusce, pharetra ;

Sive per Syrtes iter aestuosas,
 Sive facturus per inhospitalem
 Caucasum, vel quae loca fabulosus
 Lambit Hydaspes.

Namque me silva lupus in Sabina,
 Dum meam canto Lalagen, et ultra
 Terminum curis vagor expeditus,
 Fugit inermem.

Quale portentum neque militaris
 Daunias latis alit aesculetis,
 Nec Jubae tellus generat, leonum
 Arida nutrix. 1

Pone me pigris ubi nulla campis
 Arbor aestiva recreatur aura ;
 Quod latus mundi nebulae, malusque
 Jupiter urget :

Pone sub curru nimium propinqui
 Solis, in terra domibus negata ;
 Dulce ridentem Lalagen amabo,
 Dulce loquentem.

ODE XXIII.

AD CHLOEN.

VITAS hinnuleo me similis, Chloë,
 Quaerenti pavidam montibus aviis
 Matrem, non sine vano
 Aurarum et silüae metu.

Nam, seu mobilibus vepris inhorruit
 Ad ventum foliis, seu virides rubum
 Dimovere lacertae,
 Et corde et genibus tremit.

Atqui non ego te, tigris ut aspera,
 Gaetulusve leo, frangere persequor.
 Tandem desine matrem
 Tempestiva sequi viro.

ODE XXIV.

AD VIRGILIUM.

Quis desiderio sit pudor, aut modus
 Tam cari capit is? Praecipe lugubres
 Cantus, Melpomene, cui liquidam pater
 Vocem cum cithara dedit.

Ergo Quintilium perpetuus sopor
 Urguet? cui Pudor, et Justitiae soror,
 Incorrupta Fides, nudaque Veritas
 Quando ullum inveniet parem?

Multis ille bonis flebilis occidit;
 Nulli flebilior, quam tibi, Virgili.
 Tu frustra pius, heu! non ita creditum,
 Poscis Quintilium deos.

Quod si Threicio blandius Orpheo
 Auditam moderere arboribus fidem;
 Non vanae redeat sanguis imagini,
 Quam virga semel horrida,

Non lenis precibus fata recludere,
 Nigro compulerit Mercurius gregi.
 Durum: sed levius fit patientia,
 Quidquid corrigere est nefas.

ODE XXV.

AD LYDIAM.

PARCIUS junctas quatiunt fenestras
 Ictibus crebris juvenes protervi,
 Nec tibi somnos adimunt ; amatque
 Janua limen,

Quae prius multum facilis movebat
 Cardines. Audis minus et minus jam :
 Me tuo longas pereunte noctes,
 Lydia, dormis !

Invicem moechos anus arrogantes
 Flebis, in solo levis angiportu,
 Thracio bacchante magis sub inter-
 lunia vento :

Cum tibi flagrans amor, et libido,
 Quae solet matres furiare equorum,
 Saevict circa jecur ulcerosum ;
 Non sine questu,

Laeta quod pubes hedera virenti
 Gaudeat pulla magis atque myrto ;
 Aridas frondes, hiemis sodali,
 Dedicet Euro.

ODE XXVI.

DE AELIO LAMIA.

Musis amicus, tristitiam et metus
 Tradam protervis in mare Creticum
 Portare ventis; quis sub Arcto
 Rex gelidae metuatur orae,

Quid Tiridatem terreat, unice
Securus. O quae fontibus integris
 Gaudes, apricos necte flores,
 Necte meo Lamiae coronam,

Pimplei dulcis! nil sine te mei
 Possunt honores. Hunc fidibus novis,
 Hunc Lesbio sacrate plectro
 Teque tuasque decet sorores.

ODE XXVII.

AD SODALES.

+ NATIS in usum laetitiae scyphis
 Pugnare Thracum est: tollite barbarum
 Morem, verecundumque Bacchum
 Sanguineis prohibete rixis.

CARMINUM I.

Vino et lucernis Medus acinaces
 Immane quantum discrepat ! impium
 Lenite clamorem, sodales,
 Et cubito remanete presso. +

Vultis severi me quoque sumere
 Partem Falerni ? dicat Opuntiae
 Frater Megillae, quo beatus
 Vulnere, qua pereat sagitta.

Cessat voluntas ? non alia bibam
 Mercede. Quae te cumque domat Venus,
 Non erubescendis adurit
 Ignibus, ingenuoque semper

Amore peccas. Quidquid habes, age,
 Depone tutis auribus.—Ah miser,
 Quanta laborabas Charybdi !
 Digne puer meliore flamma.

Quae saga, quis te solvere Thessalis
 Magus venenis, quis poterit deus ?
 Vix illigatum te triformi
 Pegasus expediet Chimaera.

ODE XXVIII.

ARCHYTAS.

Te maris et terrae, numeroque carentis arenae,
 Mensorem cohibent, Archyta,
 Pulveris exigui prope littus parva Matinum
     Munera; nec quidquam tibi prodest
 Aërias tentasse domos, animoque rotundum
     Percurrisse polum, morituro.— +
 Occidit et Pelopis genitor, conviva deorum;
     Tithonusque, remotus in auras;
 Et, Jovis arcanis, Minos, admissus: habentque
     Tartara Panthoïden, iterum Orco
 Demissum; quamvis, clypeo Trojana refixo
     Tempora testatus, nihil ultra
 Nervos atque cutem morti concesserat atrae;
     Judice te, non sordidus auctor
 Naturae verique. Sed omnes una manet nox,
     Et calcanda semel via leti.
 Dant alios Furiae torvo spectacula Marti:
     Exitio est avidum mare nautis:
 Mistasenum ac juvenum densantur funera: nullunt
     Saeva caput Proserpina fugit.
 Me quoque, devexi rapidus comes Orionis,
     Illyricis Notus obruit undis.
 At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
     Ossibus et capiti inhumato

Particulam dare. Sic, quodcumque minabitur Eu-
     Fluctibus Hesperiis, Venusinae [rus
 Plectantur silvae, te sospite ; multaque merces,
     Unde potest, tibi defluat aequo
 Ab Jove, Neptunoque, sacri custode Tarenti.
     Negligis immeritis nocitaram
 Postmodo te natis fraudem committere ? fors et
     Debita jura, vicesque superbae
 Te maneant ipsum. Precibus non linquar inultis,
     Teque piacula nulla resolvent.
 Quamquam festinas, non est mora longa ; licebit,
     Injecto ter pulvere, curras.

ODE XXIX.

AD ICCIUM.

Iccī, beatis nunc Arabum invides
 Gazis, et acrem militiam paras
     Non ante devictis Sabaeae
     Regibus, horribilique Medo

Nectis catenas. Quae tibi virginum,
 Sponso necato, barbara serviet ?
     Puer quis ex aula capillis
     Ad cyathum statuetur unctis,

Doctus sagittas tendere Sericas
 Arcu paterno? Quis neget arduis
 Pronos relabi posse rivos
 Montibus, et Tiberim reverti;

Cum tu coëmtos undique nobiles
 Libros Panaetî, Socraticam et domum,
 Mutare loricis Iberis,
 Pollicitus meliora, tendis?

ODE XXX.

AD VENEREM.

O VENUS, regina Cnidi Paphique,
 Sperne dilectam Cypron, et, vocantis
 Ture te multo, Glycerae decoram
 Transfer in aedem.

Fervidus tecum puer, et solutis
 Gratiae zonis, properentque Nymphae,
 Et, parum comis sine te, Juventas,
 Mercuriusque.

ODE XXXI.

AD APOLLINEM.

Quid dedicatum poscit Apollinem
 Vates? quid orat, de patera novum
 Fundens liquorem? non opimas
 Sardiniae segetes feracis;

Non aestuosae grata Calabriae
 Armenta; non aurum, aut ebur Indicum;
 Non rura, quae Liris quieta
 Mordet aqua, taciturnus amnis.

Premant Calenam falce, quibus dedit
 Fortuna, vitem: dives et aureis
 Mercator exsiccat culullis
 Vina Syra reparata merce,

Dis carus ipsis; quippe ter et quater
 Anno revisens aequor Atlanticum
 Impune. Me pascant olivae,
 Me cichorea, levesque malvae,

Frui paratis et valido mihi,
 Latoë, dones, ac, precor, integra
 Cum mente; nec turpem senectam
 Degere, nec cithara carentem,

ODE XXXII.

AD LYRAM.

POSCIMUR. Si quid vacui sub umbra
 Lusimus tecum, quod et hunc in annum
 Vivat, et plures; age, dic Latinum,
 Barbite, carmen,

Lesbio primum modulate civi:
 Qui ferox bello, tamen inter arma,
 Sive jactatam religarat udo
 Littore navim,

Liberum et Musas, Veneremque, et illi
 Semper haerentem puerum, canebat,
 Et Lycum, nigris oculis nigroque
 Crine decorum.

O decus Phoebi, et dapibus supremi
 Grata testudo Jovis! o laborum
 Dulce lenimen! mihi cumque salve
 Rite vocanti.

ODE XXXIII.

AD ALBIUM TIBULLUM.

ALBI, ne doleas plus nimio, memor
 Immitis Glycerae, neu miserabiles
 Decantes elegos, cur tibi junior
 Laesa praeniteat fide.

Insignem tenui fronte, Lycorida
 Cyri torret amor ; Cyrus in asperam
 Declinat Pholoën : sed prius Appulis
 Jungentur capreae lupis,

Quam turpi Pholoë peccet adultero.
 Sic visum Veneri; cui placet impares
 Formas atque animos sub juga aënea
 Saevo mittere cum joco.

Ipsum me melior cum peteret Venus,
 Grata detinuit compede Myrtale
 Libertina, fretis acrior Hadriae,
 Curvantis Calabros sinus.

ODE XXXIV.

IN EPICUREOS.

PARCUS deorum cultor et infrequens,
 Insanientis dum sapientiae
 Consultus erro, nunc retrorsum
 Vela dare, atque iterare cursus

Cogor relictos. Namque Diespiter,
 Igni corusco nubila dividens
 Plerumque, per purum tonantes
 Egit equos, volucremque currum :

Quo bruta tellus, et vaga flumina,
 Quo Styx, et invisi horrida Taenari
 Sedes, Atlanteusque finis
 Concutitur. Valet ima summis

Mutare, et insignem attenuat deus,
 Obscura promens. Hinc apicem rapax
 Fortuna cum stridore acuto
 Sustulit, hic posuisse gaudet.

ODE XXXV.

AD FORTUNAM.

O DIVA, gratum quae regis Antium,
 Praesens vel imo tollere de gradu
 Mortale corpus, vel superbos
 Vertere funeribus triumphos !

Te pauper ambit sollicita prece
 Ruris colonus ; te dominam aequoris,
 Quicunque Bithyna lacessit
 Carpathium pelagus carina.

Te Dacus asper, te profugi Scythaë,
 Urbesque, gentesque, et Latium ferox,
 Regumque matres barbarorum, et
 Purpurei metuunt tyranni,

Injurioso ne pede proruas
 Stantem columnam ; neu populus frequens
 Ad arma cessantes ad arma
 Concitet, imperiumque frangat.

Te semper anteit saeva Necessitas,
 Clavos trabales et cuneos manu
 Gestans aëna ; nec severus
 Uncus abest, liquidumque plumbum.

Te Spes, et albo rara Fides colit
 Velata panno ; nec comitem abnegat,
 Utcunque mutata potentes
 Veste domos inimica linquis :

At vulgus infidum, et mercatrix retro
 Perjura cedit ; diffugint, cadis
 Cum faece siccatis, amici
 Ferre jugum pariter dolosi.

Serves iturum Cacsarem in ultimos
 Orbis Britannos, et juvenum recens
 Examen, Eois timendum
 Partibus oceanoque rubro.

Eheu ! cicatricum et sceleris pudet,
 Fratrumque. Quid nos dura refugimus
 Aetas ? quid intactum nefasti
 Liquimus ? unde manum juventus

Metu deorum continuit? quibus
 Pepercit aris? O utinam nova
 Incude diffingas retusum in
 Massagetas Arabasque ferrum!

ODE XXXVI.

IN NUMIDAE REDITUM.

Et ture et fidibus juvat
 Placare, et vituli sanguine debito,
 Custodes Numidae deos :
 Qui nunc Hesperia sospes ab ultima,
 Caris multa sodalibus,
 Nulli plura tamen dividit oscula,
 Quam dulci Lamiae ; memor
 Actae non alio rege puertiae,
 Mutataeque simul togae.
 Cressa ne careat pulchra dies nota :
 Neu promtae modus amphorae,
 Neu morem in Salium sit requies pedum :
 Neu multi Damalis meri
 Bassum Threïcia vincat amystide :
 Neu desint epulis rosae,
 Neu vivax apium, neu breve lilyum.
 Omnes in Damalin putres
 Deponent oculos ; nec Damalis nova
 Divelletur adultero,
 Lascivis hederis ambitiousior.

ODE XXXVII.

AD SODALES.

NUNC est bibendum, nunc pede libero
 Pulsanda tellus; nunc Saliaribus
 Ornare pulvinar deorum
 Tempus erat dapibus, sodales.

Antehac nefas depromere Caecubum
 Cellis avitis, dum Capitolio
 Regina dementes ruinas,
 Funus et imperio parabat,

Contaminato cum grege turpium
 Morbo virorum; quidlibet impotens
 Sperare, fortunaque dulci
 Ebria. Sed minuit furem

Vix una sospes navis ab ignibus:
 Mentemque lymphatam Mareotico
 Redegit in veros timores
 Caesar, ab Italia volantem

Remis adurguens, (accipiter velut
 Molles columbas, aut leporem citus
 Venator in campis nivalis
 Haemoniae) daret ut catenis

Fatale monstrum : quae generosius
 Perire quaerens, nec muliebriter
 Expavit ensem, nec latentes
 Classe cita reparavit oras ;

Ausa et jacentem visere regiam
 Vultu sereno, fortis et asperas
 Tractare serpentes, ut atrum
 Corpore combiberet venenum,

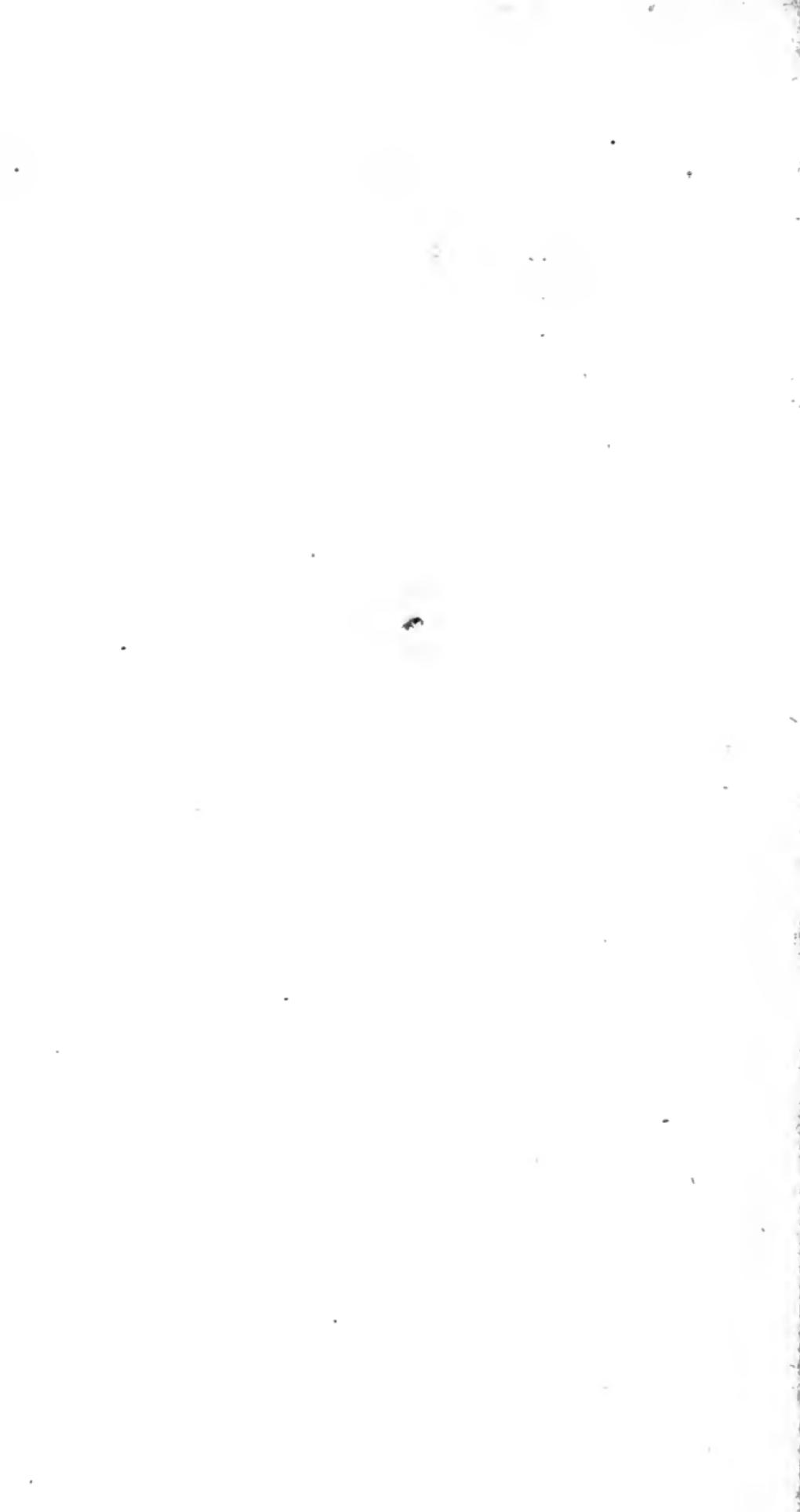
Deliberata morte ferocior ;
 Saevis Liburnis scilicet invidens
 Privata deduci superbo,
 Non humilis mulier, triumpho.

ODE XXXVIII.

AD PUERUM.

PERSICOS odi, puer, apparatus :
 Displicant nexae philyra coronae :
 Mitte sectari, rosa quo locorum
 Sera moretur.

Simplici myrto nihil allabores
 Sedulus, curo. Neque te ministrum
 Dedeget myrtus, neque me sub arcta
 Vite bibentem.

Q. HORATHII FLACCI

C A R M I N U M

LIBER II.

ODE I.

AD ASINIUM POLLIONEM.

MOTUM ex Metello consule civicum,
Bellique causas, et vitia, et modos,
Ludumque Fortunae, gravesque
Principum amicitias, et arma

Nondum expiatis uncta cruoribus,
Periculosa plenum opus aleae,
Tractas, et incedis per ignes
Suppositos cineri doloso. .

Paullum severae Musa tragediae
Desit theatris : mox, ubi publicas
Res ordinaris, grande munus
Cecropio repetes cothurno,

Insigne moestis praesidium reis,
 Et consulenti, Pollio, curiae ;
 Cui laurus aeternos honores
 Dalmatico peperit triumpho.

Jam nunc minaci murmure cornuum
 Perstringis aures : jam litui strepunt :
 Jam fulgor armorum fugaces
 Terret equos, equitumque vultus.

Audire magnos jam videor duces
 Non indecoro pulvere sordidos,
 Et cuncta terrarum subacta
 Praeter atrocem animum Catonis.

Juno, et deorum quisquis amicior
 Afris inulta cesserat impotens
 Tellure, victorum nepotes
 Retulit inferias Jugurthae.

Quis non, Latino sanguine pinguior,
 Campus sepulcris impia proelia
 Testatur, auditumque Medis
 Hesperiae sonitum ruinae ?

Qui gurges, aut quae flumina lugubris
 Ignara belli ? quod mare Dauniae
 Non decoloravere caedes ?
 Quae caret ora cruore nostro ?

Sed ne, relictis, Musa procax, jocis,
 Ceae retractes munera naeniae :
 Mecum Dionaeo sub antro
 Quaere modos leviore plectro.

ODE II.

AD CRISPUM SALLUSTIUM.

NULLUS argento color est avaris
 Abdito terris ; inimice lamnae,
 Crispe Sallusti, nisi temperato
 Splendeat usu.

Vivet extento Proculeius aevo,
 Notus in fratres animi paterni :
 Illum aget penna metuente solvi
 Fama superstes.

Latius regnes avidum domando
 Spiritum, quam si Libyam remotis
 Gadibus jungas, et uterque Poenus
 Serviat uni.

Crescit indulgens sibi dirus hydrops ;
 Nec sitim pellit, nisi causa morbi
 Fugerit venis, et aquosus albo
 Corpore languor.

CARMINUM II.

Redditum Cyri solio Phraaten,
 Dissidens plebi, numero beatorum
 Eximit Virtus, populumque falsis
 Dedocet uti

Vocibus; regnum et diadema tutum
 Deferens uni, propriamque laurum,
 Quisquis ingentes oculo irretorto
 Spectat acervos.

ODE III.

AD DELLIUM.

AEQUAM memento rebus in arduis
 Servare mentem, non secus in bonis
 Ab insolenti temperatam
 Laetitia; moriture Dellî,

Seu moestus omni tempore vixeris,
 Seu te in remoto gramine per dies
 Festos reclinatum bearis
 Interiore nota Falerni.

Qua pinus ingens, albaque populus,
 Umbram hospitalem consociare amant
 Ramis, et obliquo laborat
 Lympha fugax trepidare rivo;

Huc vina, et unguenta, et nimium brevis
 Flores amoenos ferre jube rosæ,
 Dum res, et aetas, et sororū
 Fila trium patiuntur atra.

+ Cedès coëmtis saltibus, et domo,
 Villaque, flavus quam Tiberis lavit :
 Cedès ; et exstructis in altum
 Divitiis potietur heres.

Divesne prisco natus ab Inacho,
 Nil interest, an pauper et infima
 De gente, sub divo moreris,
 Victima nil miserantis Orci.

Omnes eodem cogimur : omnium
 Versatur urnâ, serius, ocios
 Sors exitura, et nos in aeternum
 Exilium impositura cymbae.

ODE IV.

AD XANTHIAM PHOCEUM.

NE sit ancillæ tibi amor pudori,
 Xanthia Phoceu. Prius insolentem
 Serva Briseïs niveo colore
 Movit Achillem :

CARMINUM II.

Movit Ajacem Telamone natum
 Forma captivae dominum Tecmessae:
 Arsit Atrides medio in triumpho
 Virgine rapta,

Barbarae postquam cecidere turmae
 Thessalo victore, et ademtus Hector
 Tradidit fassis leviora tolli
 Pergama Graiis.

Nescias an te generum beati
 Phyllidis flavae decorent parentes:
 Regium certe genus, et penates
 Moeret iniquos.

Crede non illam tibi de scelestā
 Plebe dilectam; neque sic fidelem,
 Sic lucro aversam, potuisse nasci
 Matre pudenda.

Brachia, et vultum, teretesque suras,
 Integer laudo: fuge suspicari,
 Cujus octavum trepidavit aetas
 Claudere lustrum.

ODE V.

NONDUM subacta ferre jugum valet
 Cervice, nondum munia comparis
 Aequare, nec tauri ruentis
 In Venerem tolerare pondus.

Circa virentes est animus tuae
 Campos juvencae, nunc fluviis gravem
 Solantis aestum, nunc in udo
 Ludere cum vitulis salicto

Praegestientis. Tolle cupidinem
 Immitis uvae : jam tibi lividos
 Distinguet autumnus racemos
 Purpureo varius colore.

Jam te sequetur ; currit enim ferox
 Aetas, et illi, quos tibi demserit,
 Apponet annos : jam proterva
 Fronte petet Lalage maritum ;

Dilecta, quantum non Pholoë fugax,
 Non Chloris ; albo sic humero nitens,
 Ut pura nocturno renidet
 Luna mari, Cnidiusve Gyges,

CARMINUM II.

Quem si puellarum insereres choro,
 Mire sagaces falleret hospites
 Discrimen obscurum solutis
 Crinibus, ambiguoque vultu.

ODE VI.

AD SEPTIMIUM.

SEPTIMI Gades aditure mecum, et
 Cantabrum, indoctum juga ferre nostra, et
 Barbaras Syrtes, ubi Maura semper
 Aestuat unda;

Tibur, Argeo positum colono,
 Sit meae sedes utinam senectae;
 Sit modus lasso maris, et viarum,
 Militiaeque.

Unde si Parcae prohibent iniquae,
 Dulce pellitis ovibus Galæsi
 Flumen, et regnata petam Laconi
 Rura Phalantho.

Ille terrarum mihi praeter omnes
 Angulus ridet, ubi non Hymetto
 Mella decedunt, viridique certat
 Bacca Venafro;

Ver ubi longum tepidasque praebet
 Jupiter brumas, et amicus Aulon
 Fertili Baccho minimum Falernis
 Invidet uvis.

Ille te mecum locus et beatæ
 Postulant arces : ibi tu calentem
 Debita sparges lacrima favillam
 Vatis amici.

ODE VII.

AD POMPEIUM.

O SAEPE mecum tempus in ultimum
 Deducte, Bruto militiae duce,
 Quis te redonavit Quiritem
 Dis patriis, Italoque coelo,

Pompei, meorum prime sodalium ?
 Cum quo morantem saepe diem mero
 Fregi, coronatus nitentes
 Malobathro Syrio capillos.

Tecum Philippos et celerem fugam
 Sensi, relicta non bene parmula ;
 Cum fracta virtus, et minaces
 Turpe solum tetigere mento.

Sed me per hostes Mercurius celer
 Denso paventem sustulit aëre :
   Te rursus in bellum resorbens
   Unda fretis tulit aestuosis.

Ergo obligatam redde Jovi dapem,
 Longaque fessum militia latus
   Depone sub lauru mea, nec
   Parce cadis tibi destinatis.

Oblivioso levia Massico
 Ciboria exple : funde capacibus
   Unguenta de conchis. Quis udo
   Deproperare apio coronas

Curatve myrto ? quem Venus arbitrum
 Dicet bibendi ? non ego sanius
   Bacchabor Edonis : recepto
   Dulce mihi furere est amico.

ODE VIII.

IN BARINEN.

ULLA si juris tibi pejerati
 Poena, Barine, nocuissest unquam ;
 Dente si nigro fieres vel uno
   Turpior ungui ;

Crederem. Sed tu, simul obligasti
 Perfidum votis caput, enitescis
 Pulchrior multo, juvenumque prodis
 Publica cura.

Expedit matris cineres opertos
 Fallere, et toto tacitura noctis
 Signa cum coelo, gelidaque divos
 Morte carentes.

Ridet hoc, inquam, Venus ipsa ; rident
 Simplices Nymphae, ferus et Cupido,
 Semper ardentes acuens sagittas
 Cote cruenta.

Adde, quod pubes tibi crescit omnis :
 Servitus crescit nova ; nec priores
 Impiae tectum dominae relinquunt,
 Saepe minati.

Te suis matres metuunt juvencis,
 Te senes parci, miseraeque nuper
 Virgines nuptae, tua ne retardet
 Aura maritos.

ODE IX.

AD VALGIUM.

Non semper imbræ nubibus hispidos
 Manant in agros; aut mare Caspium
 Vexant inaequales procellæ
 Usque; nec Armeniis in oris,

Amice Valgî, stat glacies iners
 Menses per omnes; aut Aquilonibus
 Querceta Gargani laborant,
 Et foliis viduantur orni.

Tu semper urgues flebilibus modis
 Myster ademtum: nec tibi, Vespero
 Surgente, decedunt amores,
 Nec rapidum fugiente Solem.

At non ter ævo functus amabilem
 Ploravit omnes Antilochum senex
 Annos; nec impubem parentes
 Troïlon, aut Phrygiae sorores,

Flevere semper. Desine mollium
 Tandem querelarum: et potius nova
 Cantemus Augusti tropaea
 Caesaris; et rigidum Niphaten,

Medumque flumen, gentibus additum
 Victis, minores volvere vortices ;
 Intraque praescriptum Gelonos
 Exiguis equitare campis.

ODE X.

AD LICINIUM.

RECTIUS vives, Licini, neque altum
 Semper urguendo, neque, dum procellas
 Cautus horrescis, nimium premendo
 Littus iniquum.

Auream quisquis mediocritatem
 Diligit, tutus caret obsoleti
 Sordibus tecti, caret invidenda
 Sobrius aula.

Saepius ventis agitatur ingens
 Pinus ; et celsae graviore casu
 Decidunt turres ; feriuntque summos
 Fulgura montes.

Sperat infestis, metuit secundis,
 Alteram sortem bene praeparatum
 Pectus. Informes hiemes reducit
 Jupiter ; idem

CARMINUM II.

Submovet. Non, si male nunc, et olim
 Sic erit: quondam cithara tacentem
 Suscitat musam, neque semper arcum
 Tendit Apollo.

Rebus angustis animosus atque
 Fortis appare: sapienter idem
 Contrahes vento nimium secundo
 Turgida vela.

ODE XI.

AD QUINCTIUM HIRPINUM.

QUID bellicosus Cantaber, et Scythes,
 Hirpine Quincti, cogitet, Hadria
 Divisus objecto, remittas
 Quaerere: nec trepides in usum

Poscentis aevi pauca. Fugit retro
 Levis juventas, et decor, arida
 Pellente lascivos amores
 Canitie, facilemque somnum.

Non semper idem floribus est honor
 Vernis; neque uno Luna rubens nitet
 Vultu: quid aeternis minorem
 Consiliis animum fatigas?

Cur non sub alta vel platano, vel hac
 Pinu jacentes sic temere, et rosa
 Canos odorati capillos,
 Dum licet, Assyriaque nardo

Potamus uncti? dissipat Euius
 Curas edaces. Quis puer ocios
 Restinguet ardantis Falerni
 Pocula praetereunte lympha?

Quis devium scortum elicit domo
 Lyden? eburna, dic age, cum lyra
 Maret, in comum Lacaenae
 More comam religata nodum.

ODE XII.

AD MAECENATEM.

NOLIS longa ferae bella Numantiae,
 Nec durum Hannibalem, nec Siculum mare
 Poeno purpureum sanguine, mollibus
 Aptari citharae modis;

Nec saevos Lapithas, et nimium mero
 Hylaeum, domitosque Herculea manu
 Telluris juvenes, unde periculum
 Fulgens contremuit domus

Saturni veteris: tuque pedestribus
 Dices historiis proelia Caesaris,
 Maecenas, melius, ductaque per vias
 Regum colla minantium.

Me dulces dominae musa Lycymniae
 Cantus, me voluit dicere lucidum
 Fulgentes oculos, et bene mutuis
 Fidum pectus amoribus:

Quam nec ferre pedem dedecuit choris,
 Nec certare joco, nec dare brachia
 Ludentem nitidis virginibus, sacro
 Diana celebris die.

Num tu, quae tenuit dives Achaemenes,
 Aut pinguis Phrygiae Mygdonias opes,
 Permutare velis crine Lycymniae,
 Plenas aut Arabum domos?

Dum flagrantia detorquet ad oscula
 Cervicem, aut facili saevitia negat,
 Quae poscente magis gaudeat eripi,
 Interdum rapere occupat.

ODE XIII.

IN ARBORIS · CASUM.

ILLE et nefasto te posuit die,
 Quicunque primum, et sacrilega manu
 Produxit, arbos, in nepotum
 Perniciem, opprobriumque pagi.

Illum et parentis crediderim sui
 Fregisse cervicem, et penetralia
 Sparsisse nocturno cruento
 Hospitis: ille venena Colcha,

Et quidquid usquam concipitur nefas,
 Tractavit, agro qui statuit meo
 Te triste lignum, te caducum
 In domini caput immerentis.

Quid quisque vitet, nunquam homini satis
 Cautum est, in horas. Navita Bosporum
 Poenus perhorrescit, neque ultra
 Caeca timet aliunde fata;

Miles sagittas et celerem fugam
 Parthi; catenas Parthus, et Italum
 Robur: sed improvisa leti
 Vis rapuit rapietque gentes.

Quam paene furvae regna Proserpinae,
 Et judicantem vidimus Aeacum,
 Sedesque discretas piorum, et
 Aeoliis fidibus querentem

Sappho puellis de popularibus,
 Et te sonantem plenius aureo,
 Alcae, plectro dura navis,
 Dura fugae mala, dura belli !

Utrumque sacro digna silentio
 Mirantur Umbrae dicere : sed magis
 Pugnas et exactos tyrannos
 Densum humeris bibit aure vulgus.

Quid mirum ? ubi, illis carminibus stupens,
 Demittit atras bellua centiceps
 Aures, et intorti capillis
 Eumenidum recreantur angues :

Quin et Prometheus, et Pelopis parens
 Dulci laborum decipitur sono ;
 Nec curat Orion leones,
 Aut timidos agitare lyncas.

ODE XIV.

AD POSTUMUM.

EHEU ! fugaces, Postume, Postume,
 Labuntur anni ; nec pietas moram
 Rugis et instanti senectae
 Afferet, indomitaeque morti :

Non, si trecenis, quotquot eunt dies,
 Amice, places illacrimabilem
 Plutona tauris , qui ter amplum
 Geryonen Tityonque tristi

Compescit unda, scilicet omnibus,
 Quicumque terrae munere vescimur,
 Enaviganda, sive reges,
 Sive inopes erimus coloni.

Frustrà cruento Marte carebimus,
 Fractisque rauci fluctibus Hadriae :
 Frustra per autunnos nocentem
 Corporibus metuemus Austrum :

Visendus ater flumine languido
 Cocytus errans, et Danaï genus
 Infame, damnatusque longi
 Sisyphus Aeolides laboris.

Linquenda tellus, et domus, et placens
 Uxor: neque harum, quas colis, arborum
 Te, praeter invisas cupressos,
 Ulla brevem dominum sequetur.

Absumet heres Caecuba dignior
 Servata centum clavibus, et mero
 Tinguet pavimentum superbo,
 Pontificum potiore coenis.

ODE XV.

JAM pauca aratro jugera regiae
 Moles relinquunt; undique latius
 Extenta visentur Lucrino
 Stagna lacu; platanusque caelebs
 Evincet ulmos: tum violaria, et
 Myrtus, et omnis copia narium,.
 Spargent olivetis odorem
 Fertilibus domino priori:

Tum spissa ramis laurea fervidos
 Excludet ictus. Non ita Romuli
 Praescriptum et intonsi Catonis
 Auspiciis, veterumque norma.

Privatus illis census erat brevis,
 Commune magnum: nulla decempedis
 Metata privatis opacam
 Porticus excipiebat Arcton:

Nec fortuitum spernere cespitem
 Leges sinebant, oppida publico
 Sumtu jubentes, et deorum
 Templa, novo decorare saxo.

ODE XVI.

AD GROSPHUM.

OTIUM divos rogat in patenti
 Prensus Aegaeo, simul atra nubes
 Condidit Lunam, neque certa fulgent
 Sidera nautis:

Otium bello furiosa Thrace,
 Otium Medi, pharetra decori,
 Grosphe, non gemmis, neque purpura ve-
 nale, neque auro.

Non enim gazae, neque consularis
 Submovet lictor miseros tumultus
 Mentis, et Curas laqueata circum
 Tecta volantes.

Vivitur parvo bene, cui paternum
 Splendet in mensa tenui salinum ;
 Nec leves somnos timor aut cupido
 Sordidus aufert.

Quid brevi fortis jaculamur aevo
 Multa ? quid terras alio calentes
 Sole mutamus ? patriae quis exsul
 Se quoque fugit ?

Scandit aeratas vitiosa naves
 Cura ; nec turmas equitum relinquit,
 Ocior cervis, et agente nimbos
 Ocior Euro.

Laetus in praesens animus, quod ultra est,
 Oderit curare, et amara lento
 Temperet risu. Nihil est ab omni
 Parte beatum.

Abstulit clarum cita mors Achillem,
 Longa Tithonum minuit senectus :
 Et mihi forsitan, tibi quod negarit,
 Porriget Hora.

Te greges centum Siculaeque circum
 Mugiunt vaccae ; tibi tollit hinnitum
 Apta quadrigis equa ; te bis Afro
 Murice tinctae

Vestiunt lanae : mihi parva rura, et
 Spiritum Graiae tenuem camenae,
 Parca non mendax dedit, et malignum
 Spernere vulgus.

ODE XVII.

AD MAECENATEM AEGROTUM.

CUR me querelis exanimas tuis ?
 Nec dis amicum est, nec mihi, te prius
 Obire, Maecenas, mearum
 Grande decus columenque rerum.

Ah ! te meae si partem animae rapit
 Maturior vis, quid moror altera,
 Nec carus aequa, nec superstes
 Integer ? Ille dies utramque

Ducet ruinam. Non ego perfidum
 Dixi sacramentum : ibimus, ibimus,
 Utcunque praecedes, supremum
 Carpere iter comites parati.

Me nec Chimaerae spiritus igneae,
 Nec, si resurgat, centimanus Gyges
 Divellet unquam : sic potenti
 Justitiae placitumque Parcis.

Seu Libra, seu me Scorpius adspicit
 Formidolosus, pars violentior
 Natalis horae, seu tyrannus
 Hesperiae Capricornus undae;

Utrumque nostrum incredibili modo
 Consentit astrum. Te Jovis impio
 Tutela Saturno refulgens
 Eripuit, volucrisque fati

Tardavit alas, quum populus frequens
 Laetum theatris ter crepuit sonum:
 Me truncus illapsus cerebro
 Sustulerat, nisi Faunus ictum

Dextra levasset, Mercurialium
 Custos virorum. Reddere victimas
 Aedemque votivam memento:
 Nos humilem scriemus agnam.

ODE XVIII.

Non ebur, neque aureum
 Mea renidet in domo lacunar:
 Non trabes Hymettiae
 Premunt columnas ultima recisas
 Africa: neque Attali
 Ignotus heres regiam occupavi;

Nec Laconicas mihi
 Trahunt honestae purpas clientae.
 At fides, et ingenî
 Benigna vena est; pauperemque dives
 Me petit. Nihil supra
 Deos laccesso, nec potentem amicum
 Largiora flagito,
 Satis beatus unicis Sabinis.
 Truditur dies die,
 Novaeque pergunt interire Lunae:
 Tu secanda marmora
 Locas sub ipsum funus, et, sepulcri
 Immemor, struis domos;
 Marisque Baiis obstrepentis urgues
 Submovere littora,
 Parum locuples continente ripa.
 Quid, quod usque proximos
 Revellis agri terminos, et ultra
 Limites clientium
 Salis avarus? pellitur, paternos
 In sinu ferens deos,
 Et uxor, et vir, sordidosque natos?
 Nulla certior tamen
 Rapacis Orci fine destinata
 Aula divitem manet
 Herum. Quid ultra tendis? aequa tellus
 Pauperi recluditur,
 Regumque pueris: nec satelles Orci
 Callidum Promethea
 Revexit auro captus. Hic superbum

Tantalum, atque Tantali
 Genus, coërcet: hic, levare functum
 Pauperem laboribus
 Vocatus, atque non vocatus, audit.

ODE XIX.

IN BACCHUM.

BACCHUM in remotis carmina rupibus
 Vidi docentem (credite, posteri)
 Nymphasque discentes, et aures
 Capripedium satyrorum acutas.

Euoe ! recenti mens trepidat metu,
 Plenoque Bacchi pectore turbidum
 Laetatur. Euoe ! parce, Liber !
 Parce, gravi metuende thyrso !

Fas pervicaces est mihi Thyiadas,
 Vinique fontem, lactis et uberes
 Cantare rivos, atque truncis
 Lapsa cavis iterare mella :

Fas et beatæ conjugis additum
 Stellis honorem, tectaque Pentheï
 Disjecta non leni ruina,
 Thracis et exitium Lycurgi.

Tu flectis amnes, tu mare barbarum :
 Tu, separatis, uvidus, in jugis,
 Nodo coërces viperino
 Bistonidum sine fraude crines.

Tu, cum parentis regna per arduum
 Cohors gigantum scanderet impia,
 Rhoetum retorsisti leonis
 Unguis, horribilique mala :

Quamquam, choreis aptior et jocis
 Ludoque dictus, non sat idoneus
 Pugnae ferebaris ; sed idem
 Pacis eras mediusque belli.

Te vedit insons Cerberus aureo
 Cornu decorum, leniter atterens
 Caudam ; et recendentis trilingui
 Ore pedes tetigitque crura. +

ODE XX.

AD MAECENATEM.

Non usitata, nec tenui ferar
 Penna biformis per liquidum aethera
 Vates ; neque in terris morabor
 Longius : invidiaque major

CARMINUM II.

Urbes relinquam. Non ego, pauperum
 Sanguis parentum, non ego quem vocas
DILECTE, Maecenas, obibo,
 Nec Stygia cohíbebor unda.

Jam jam residunt cruribus asperae
 Pelles; et album mutor in alitem
 Superna; nascunturque leves
 Per digitos humerosque plumae.

Jam Daedaleo ocior Icaro
 Visam gementis littora Bospori,
 Syrtesque Gaetulas, canorus
 Ales, Hyperboreosque campos.

Me Colchus, et, qui dissimulat metum
 Marsae cohortis, Dacus, et ultimi
 Noscent Geloni: me peritus
 Discet Iber, Rhodanique potor.

Absint inani funere naeniae,
 Luctusque turpes, et querimoniae:
 Compesce clamorem, ac sepulcri
 Mitte supervacuos honores.

Q. HORATII FLACCI

C A R M I N U M

L I B E R III.

ODE I.

ODI profanum vulgus, et arceo.
Favete linguis : carmina non prius
Audita, musarum sacerdos,
Virginibus puerisque canto.

Regum timendorum in proprios greges,
Reges in ipsos imperium est Jovis,
Clari giganteo triumpho,
Cuncta supercilio moventis.

Est ut viro vir latius ordinet
Arbusta sulcis ; hic generosior
Descendat in campum petitor;
Moribus hic meliorque fama

Contendat ; illi turba clientium
 Sit major : aequa lege Necessitas
 Sortitur insignes et imos ;
 Omne capax movet urna nomen.

Destruitus ensis cui super impia
 Cervice pendet, non Siculae dapes
 Dulcem elaborabunt saporem,
 Non avium citharaeque cantus

Somnum reducent. Somnus agrestium
 Lenis virorum non humiles domos
 Fastidit, umbrosamque ripam ;
 Non Zephyris agitata Tempe.

Desiderantem, quod satis est, neque
 Tumultuosum sollicitat mare,
 Nec saevus Arcturi cadentis
 Impetus, aut orientis Haedi :

Non verberatae grandine vincae,
 Fundusque mendax, arbore nunc aquas
 Culpante, nunc torrentia agros
 Sidera, nunc hiemes iniquas.

Contracta pisces aequora sentiunt
 Jactis in altum molibus : huc frequens
 Caementa demittit redemptor
 Cum famulis, dominusque terrae

Fastidiosus : sed Timor et Minae
 Scandunt eodem, quo dominus : neque
 Decedit aerata triremi, et
 Post equitem sedet atra Cura.

Quod si dolentem nec Phrygius lapis,
 Nec purpurarum sidere clarior
 Delenit usus, nec Falerna
 Vitis, Achaemeniumque costum ;

Cur invidendis postibus et novo
 Sublime ritu moliar atrium ?
 Cur valle permutem Sabina
 Divitias operosiores ?

ODE II.

ANGUSTAM amice pauperiem pati
 Robustus acri militia puer
 Condiscat, et Parthos feroce
 Vexet eques metuendus hasta ;

Vitamque sub divo et trepidis agat
 In rebus. Illum ex moenibus hosticis
 Matrona bellantis tyranni
 Prospiciens, et adulta virgo

Suspireret: Eheu! ne rudis agminum
 Sponsus laceusat regius asperum.
 Tactu leonem, quem cruenta
 Per medias rapit ira caedes.

Dulce et decorum est pro patria mori:
 Mors et fugacem persequitur virum;
 Nec parcit imbellis juventae
 Poplitibus, timidove tergo.

Virtus, repulsae nescia sordidae,
 Intaminatis fulget honoribus;
 Nec sumit aut ponit secures
 Arbitrio popularis aurae.

+ Virtus, recludens immeritis mori
 Coelum, negata tentat iter via;
 Coetusque vulgares, et udam
 Spernit humum fugiente penna.

Est et fidi tuta silentio
 Merces: vtabo, qui Cereris sacrum
 Vulgarit arcanae, sub isdem
 Sit trabibus, fragilemque mecum

Solvat phaselon. Saepe Diespiter
 Neglectus incesto addidit integrum:
 Raro antecedentem scelestum
 Deseruit pede Poena clando. ¶

ODE III.

JUSTUM et tenacem propositi virum
Non civium ardor prava jubentium,
Non vultus instantis tyranni
Mente quatit solida, neque Auster,

Dux inquieti turbidus Hadriae,
Nec fulminantis magna manus Jovis :
Si fractus illabatur orbis,
Impavidum ferient ruinae.

Hac arte Pollux, et vagus Hercules,
Enibus, arces attigit igneas :
Quos inter Augustus recumbens
Purpureo bibt ore nectar.

Hac te merentem, Bacche pater, tuae
Vexere tigres, indocili jugum
Collo trahentes : hac Quirinus
Martis equis Acheronta fugit ;

Gratum elocuta consiliantibus
Junone Divis :—Ilion, Ilion
Fatalis incestusque judex,
Et mulier peregrina vertit

In pulverem ; ex quo destituit deos
 Mercede pacta Laomedon, mihi
 Castaeque damnatum Minervae,
 Cum populo et duce fraudulentio.

Jam nec Lacaenae splendet adulterae
 Famosus hospes ; nec Priami domus
 Perjura pugnaces Achivos
 Hectoreis opibus refringit :

Nostrisque ductum seditionibus
 Bellum resedit. Protenus et graves
 Iras, et invisum nepotem,
 Troïca quem peperit sacerdos,

Marti redonabo. Illum ego lucidas
 Inire sedes, ducere nectaris
 Succos, et adscribi quietis
 Ordinibus patiar deorum.

Dum longus inter saeviat Ilion
 Romamque pontus ; qualibet exsules
 In parte regnanto beati :
 Dum Priami Paridisque busto

Insultet armentum, et catulos ferae
 Celent inultaे ; stet Capitolium
 Fulgens, triumphatisque possit
 Roma ferox dare jura Medis.

Horrenda late nomen in ultimas
 Extendat oras, qua medius liquor
 Secernit Europen ab Afro,
 Qua tumidus rigat arva Nilus;

Aurum irrepertum, et sic melius situm,
 Cum terra celat, spernere fortior,
 Quam cogere humanos in usus
 Omne sacrum rapiente dextra.

Quicunque mundo terminus obstitit,
 Hunc tangat armis; visere gestiens,
 Qua parte debacchentur ignes,
 Qua nebulae pluviique rores.—

Sed bellicosis fata Quiritibus
 Hac lege dico; ne nimium pii,
 Rebusque fidentes, avitae
 Tecta velint reparare Trojae.

Trojae renascens alite lugubri
 Fortuna tristi clade iterabitur,
 Ducente victrices catervas
 Conjurare me Jovis et sorore.

Ter si resurgat murus aëneus,
 Auctore Phoebo, ter pereat meis
 Excisus Argivis; ter uxor
 Capta virum puerisque ploret.—

Non haec jocosae conveniunt lyrae :
 Quo, Musa, tendis ? desine pervicax
 Referre sermones deorum, et
 Magna modis tenuare parvis.

ODE IV.

AD CALLIOOPEN.

DESCENDE coelo, et dic age tibia,
 Regina, longum, Calliope, melos ;
 Seu voce nunc mavis acuta,
 Seu fidibus citharaque Phoebi.

Auditis ? an me ludit amabilis
 Insania ? Audire et videor pios
 Errare per lucos, amoenae
 Quos et aquae subeunt, et aurae.

Me fabulosae Vulture in Appulo,
 Altricis extra limen Apuliae,
 Ludo fatigatumque somno,
 Fronde nova puerum palumbes

Texere : mirum quod foret omnibus,
 Quicunque celsae nidum Acherontiae,
 Saltusque Bantinos, et arvum
 Pingue tenent humilis Forenti ;

Ut tuto ab atris corpore viperis
 Dormirem, et ursis ; ut premerer sacra
 Lauroque, collataque myrto,
 Non sine dīs animosus infans.

Vester, Camenae, vester in arduos
 Tollor Sabinos ; seu mihi frigidum
 Praeneste, seu Tibur supinum,
 Seu liquidae placuere Baiae.

Vestrīs amicūm fontibūs et chorīs,
 Non me Philippis versa acies retro,
 Devota non extinxit arbōs,
 Nec Sicula Palinurus unda.

Utcunque mecum vos eritis, libens
 Insanientem navita Bosporum
 Tentabo, et arentes arenas
 Littoris Assyrii viator.

Visam Britannos, hospitibus feros,
 Et, laetum equino sanguine, Concanum
 Visam pharetratos Gelonos,
 Et Scythicum inviolatus amnem.

Vos Caesarem altum, militia simul
 Fessas cohortes abdidit oppidis,
 Finire quaerentem labores,
 Pierio recreatis antro :

Vos lene consilium et datis, et dato
 Gaudetis almae. Scimus ut impios
 Titanas immanemque turmam
 Fulmine sustulerit caduco,

Qui terram inertem, qui mare temperat
 Ventosum, et urbes, regnaque tristia,
 Divosque, mortalesque turbas,
 Imperio regit unus aequo.

Magnum illa terrorem intulerat Jovi,
 Fidens, juventus horrida, brachiis,
 Fratresque tendentes opaco
 Pelion imposuisse Olympo.

Sed quid Typhoeus et validus Mimas,
 Aut quid minaci Porphyron statu,
 Quid Rhoetus, evulsisque truncis
 Enceladus jaculator audax,

Contra sonantem Palladis aegida
 Possent ruentes? Hinc avidus stetit
 Vulcanus; hinc matrona Juno, et,
 Nunquam humeris positurus arcum,

Qui rore puro Castaliae lavit
 Crines solutos, qui Lyciae tenet
 Dumeta natalemque silvam,
 Delius et Patareus Apollo.

Vis consilî expers mole ruit sua :
 Vim temperatam dî quoque provehunt
 In majus : idem odere vires
 Omne nefas animo moventes.

Testis mearum centimanus Gyges
 Sententiarum, notus et integrae
 Tentator Orion Diana,
 Virginea domitus sagitta.

Injecta monstris Terra dolet suis ;
 Moeretque partus fulmine luridum
 Missos ad Orcum : nec peredit
 Impositam celer ignis Aetnen :

Incontinentis nec Tityi jecur
 Relinquit ales, nequitiae additus
 Custos : amatorem trecentae
 Pirithoum cohibent catenae.

ODE V.

COELO tonantem credidimus Jovem
 Regnare : praesens divus habebitur
 Augustus, adjectis Britannis
 Imperio, gravibusque Persis.

Milesne Crassi conjugē barbara
 Turpis maritus vixit? et hostium
 (Prō curia, inversique mores!)
 Consenuit sacerorum in arvis,

Sub rege Medo, Marsus et Appulus,
 Anciliorum et nominis et togae
 Oblitus, aeternaeque Vestae,
 Incolumi Jove, et urbe Roma?

Hoc caverat mens provida Reguli
 Dissentientis conditionibus
 Foedis, et exemplo trahenti
 Perniciem veniens in aevum,

Si non periret immiserabilis
 Captiva pubes.—Signa ego Punicis
 Affixa delubris, et arma
 Militibus sine caede, dixit,

Derepta vidi: vidi ego civium
 Retorta tergo brachia libero,
 Portasque non clausas, et arva
 Marte coli populata nostro.

Auro repensus scilicet acrior
 Miles redibit! Flagitio additis
 Damnum. Neque amissos colores
 Lana refert medicata fuco;

Nec vera virtus, cum semel excidit,
Curat reponi deterioribus.

Si pugnat extricata densis
Cerva plagis, erit ille fortis,

Qui perfidis se credidit hostibus ;
Et Marte Poenos proteret altero,
Qui lora restrictis lacertis
Sensit iners, timuitque mortem.

Hic, unde vitam sumeret, inscius,
Pacem duello miscuit. O pudor !

O magna Carthago, probrosis
Altior Italiae ruinis !—

Fertur pudicae conjugis osculum,
Parvosque natos, ut capitis minor,
Ab se removisse, et virilem
Torvus humi possuisse vultum ;

Donec labantes consilio Patres
Firmaret auctor nunquam alias dato,
Interque moerentes amicos
Egregius properaret exsul.

Atqui sciebat quae sibi barbarus
Tortor pararet : non aliter tamen
Dimovit obstantes propinquos,
Et populum redditus morantem,

Quam si clientum longa negotia,
 Dijudicata lite, relinquere,
 Tendens Venafranos in agros,
 Aut Lacedaemonium Tarentum.

ODE VI.

AD ROMANOS.

DELICTA majorum, immeritus, lues,
 Romane, donec templa refeceris,
 Aedesque labentes deorum, et
 Foeda nigro simulacra fumo.

Dis te minorem quod geris, imperas :
 Hinc omne principium, huc refer exitum.
 Di multa neglecti dederunt
 Hesperiae mala luctuosae.

Jam bis Monaeses, et Pacori manus
 Non auspicatos contudit impetus
 Nostros, et adjecisse praedam
 Torquibus exiguis renidet.

Pacene, occupatam seditionibus,
 Delevit urbem Dacus, et Aethiops ;
 Hic classe formidatus, ille
 Missilibus melior sagittis.

Fecunda culpae saecula nuptias
 Primum inquinavere, et genus, et domos :
 Hoc fonte derivata clades
 In patriam populumque fluxit.

Motus doceri gaudet Ionicos
 Matura virgo, et fingitur artubus ;
 Jam nunc et incestos amores
 De tenero meditatur ungui.

Mox juniores quaerit adulteros
 Inter mariti vina : neque eligit,
 Cui donet impermissa raptim
 Gaudia, luminibus remotis ;

Sed, jussa, coram, non sine conscio
 Surgit marito, seu vocat institor,
 Seu navis Hispanae magister,
 Dedeorum pretiosus emtor.

Non his juventus orta parentibus
 Infecit aequor sanguine Punico,
 Pyrrhumque et ingentem cecidit
 Antiochum, Hannibalemque dirumi :

Sed rusticorum mascula militum
 Proles, Sabellis docta ligonibus
 Versare glebas, et severae
 Matris ad arbitrium recisos

Portare fustes, sol ubi montium
 Mutaret umbras, et juga demeret
 Bobus fatigatis, amicum
 Tempus agens abeunte curru.

Damnosa quid non imminuit dies?
 Aetas parentum, pejor avis, tulit
 Nos nequiores, mox datus
 Progeniem vitiosiorem.

ODE VII.

AD ASTERIEN.

QUID fles, Asterie, quem tibi candidi
 Primo restituent vere Favonii,
 Thyna merce beatum,
 Constantis juvenem fide,

Gygen? Ille, Notis actus ad Oricum
 Post insana caprae sidera, frigidas
 Noctes, non sine multis,
 Insomnis, lacrimis, agit.

Atqui sollicitae nuntius hospitae,
 Suspirare Chloën, et miseram tuis
 Dicens ignibus uri,
 Tentat mille vafer modis.

Ut Proetum mulier perfida credulum
 Falsis impulerit criminibus nimis
 Casto Bellerophonti
 Maturare necem, refert.

Narrat paene datum Pelea Tartaro,
 Magnissam Hippolyten dum fugit abstinens:
 Et peccare docentes
 Fallax historias movet:

Frustra; nam scopolis surdior Icari
 Voces audit, adhuc integer. At, tibi
 Ne vicinus Enipeus
 Plus justo placeat, cave;

Quamvis non aliis flectere equum sciens
 Aeque conspicitur gramine Martio,
 Nec quisquam citus aeque
 Tusco denatat alveo.

Prima nocte domum clade: neque in vias
 Sub cantu querulae despice tibiae:
 Et te saepe vocanti
 Duram difficilis mane.

ODE VIII.

AD MAECENATEM.

MARTII caelebs quid agam Kalendis,
 Quid velint flores, et acerra thuris
 Plena, miraris, positusque carbo in
 Cespite vivo,

Docte sermones utriusque linguae.
 Voveram dulces epulas et album
 Libero caprum, prope funeratus
 Arboris ictu.

Hic dies, anno redeunte, festus
 Corticem adstrictum pice dimovebit
 Amphorae fumum bibere institutae
 Consule Tullo.

Sume, Maecenas, cyathos amici
 Sospitis centum; et vigiles lucernas
 Perfer in lucem: procul omnis esto
 Clamor, et ira.

Mitte civiles super urbe curas.
 Occidit Daci Cotisonis agmen:
 Medus infestus sibi luctuosis
 Dissidet armis:

Servit Hispanae vetus hostis orae,
 Cantaber, sera domitus catena :
 Jam Scytha laxo meditantur arcu
 Cedere campis.

Negligens, ne qua populus laboret,
 Parce privatus nimium cavere :
 Dona praesentis cape laetus horae, et
 Linque severa.

ODE IX.

AD LYDIAM.

Horatius.

DONEC gratus eram tibi,
 Nec quisquam potior brachia candidae
 Cervici juvenis dabat,
 Persarum vigui rege beatior.

Lydia.

Donec non alia magis
 Arsisti, neque erat Lydia post Chloën ;
 Multi Lydia nominis,
 Romana vigui clarior Ilia.

Horatius.

Me nunc Thressa Chloë regit,
 Dulces docta modos, et citharae sciens ;
 Pro qua non metuam mori,
 Si parcent animae fata superstiti.

Lydia.

Me torret face mutua
 Thurini Calaïs filius Ornyti ;
 Pro quo bis patiar mori,
 Si parcent puero fata superstitione.

Horatius.

Quid, si prisca redit Venus,
 Diductosque jugo cogit aëneo ;
 Si flava excutitur Chloë,
 Rejectaeque patet janua Lydiae ?

Lydia.

Quamquam sidere pulchrior
 Ille est, tu levior cortice, et improbo
 Iracundior Hadria ;
 Tecum vivere amem, tecum obeam libens.

ODE X.

AD LYCEN.

EXTREMUM Tanain si biberes, Lyce,
 Saevo nupta viro, me tamen asperas
 Porrectum ante fores objicere incolis
 Plorares Aquilonibus.

Audis, quo strepitū janua, quo nemus
 Inter pulchra satum tecta remugiat
 Ventis; et positas ut glaciet nives
 Puro numine Jupiter?

Ingratam Veneri pone superbiam,
 Ne, currente rota, funis eat retro.
 Non te Penelopen difficilem procis
 Tyrrhenus genuit parens.

O, quamvis neque te munera, nec preces,
 Nec tinctus viola pallor amantium,
 Nec vir Pieria pellice saucius
 Curvat ; supplicibus tuis

Parcas, nec rigida mollior aesculo,
 Nec Mauris animum mitior anguibus !
 Non hoc semper erit liminis, aut aquae
 Coelestis, patiens latus.

ODE XI.

AD MERCURIUM.

MERCURI, nam, te docilis magistro,
 Movit Amphion lapides canendo ;
 Tuque Testudo, resonare septem
 Callida nervis,

Nec loquax olim neque grata, nunc et
 Divitum mensis et amica templis ;
 Dic modos, Lyde quibus obstinatas
 Applicet aures :

Quae, velut latis equa trima campis,
 Ludit exsultim, metuitque tangi,
 Nuptiarum expers, et adhuc protervo
 Cruda marito.

¶ Tu potes tigres comitesque silvas
 Ducere, et rivos celeres morari.
 Cessit immanis tibi blandienti
 Janitor aulae,

Cerberus ; quamvis furiale centum
 Muniant angues caput ejus, atque
 Spiritus teter, saniesque manet
 Ore trilingui.

Quin et Ixion, Tityosque vultu
 Risiit invito : stetit urna paullum
 Sicca, dum grato Danaï puellas
 Carmine mulces. ✗

Audiat Lyde scelus atque notas
 Virginum poenas, et inane lymphae
 Dolium fundo pereuntis imo,
 Seraque fata,

Quae manent culpas etiam sub Orco.
 Impiae, (nam quid potuere majus ?)
 Impiae sponsos potuere duro
 Perdere ferro.

Una de multis, face nuptiali
 Digna, perjurum fuit in parentem
 Splendide mendax, et in omne virgo
 Nobilis aevum :

Surge, quae dixit juveni marito,
 Surge, ne longus tibi somnus, unde
 Non times, detur ; sacerum, et scelestas,
 Falle sorores,

Quae, velut nactae vitulos leaenae,
 Singulos, eheu ! lacerant : ego, illis
 Mollior, nec te feriam, neque intra
 Claustra tenebo.

Me pater saevis oneret catenis,
 Quod viro clemens misero peperci ;
 Me vel extremos Numidarum in agros
 Classe releget.

I, pedes quo te rapiunt et aurae,
 Dum favet nox, et Venus : i secundo
 Omine ; et nostri memorem sepulcro
 Scalpe querelam.

ODE XII.

AD NEOBULEN.

MISERARUM est, neque Amori dare ludum, neque
dulci

Mala vino lavere; aut exanimari, metuentes
Patruae verbera linguae. Tibi qualum Cythereae
Puer ales; tibi telas, operosaeque Minervae
Studium, aufert, Neobule, Liparaei nitor Hebrei,
Simul unctos Tiberinis humeros lavit in undis,
Eques ipso melior Bellerophonte, neque pugno
Neque segni pede victus; catus idem per apertum
Fugientes agitato grege cervos jaculari, et
Celer alto latitantem fruticeto excipere aprum.

ODE XIII.

AD FONTEM BANDUSIAE.

O FONS Bandusiae, splendidior vitro,
Dulci digne mero, non sine floribus,
Cras donaberis haedo;
Cui frons turgida cornibus

Primis, et Venerem et praelia destinat:
Frustra; nam gelidos inficiet tibi
Rubro sanguine rivos
Lascivi suboles gregis.

Te flagrantis atrox hora Caniculae
 Nescit tangere : tu frigus amabile.
 Fessis vomere tauris
 Praebes, et pecori vago.

Fies nobilium tu quoque fontium,
 Me dicente cavis impositam ilicem
 Saxis, unde loquaces
 Lymphae desiliunt tuae.

ODE XIV.

DE REDITU AUGUSTI.

HERCULIS ritu, modo dictus, o plebs !
 Morte venalem petisse laurum,
 Caesar Hispana repetit penates
 Victor ab ora.

Unico gaudens mulier marito
 Prodeat, justis operata divis ;
 Et soror clari ducis ; et decorae
 Supplice vitta

Virginum matres, juvenumque nuper
 Sospitum. Vos, o pueri, et puellae
 Jam virum expertae ! male ominatis
 Parcite verbis.

Hic dies vere mihi festus atras
 Eximet curas: ego nec tumultum,
 Nec mori per vim, metuam, tenente
 Caesare terras.

I, pete unguentum, puer, et coronas,
 Et cadum Marsi memorem duelli,
 Spartacum si qua potuit vagantem
 Fallere testa.

Dic et argutae, properet, Neaerae,
 Myrrheum nodo cohibere crinem:
 Si per invisum mora janitorem
 Fiet, abito.

Lenit albescens animos capillus
 Litium et rixae cupidos protervae.
 Non ego hoc ferrem, calidus juventa,
 Consule Planco.

ODE XV.

AD CHLORIN.

Uxor pauperis Ibyci,
 Tandem nequitiae fige modum tuae,
 Famosisque laboribus:
 Maturo propior, desine, funeri,

Inter ludere virgines,
 Et stellis nebulam spargere candidis.
 Non, si quid Pholoën satis,
 Et te, Chlori, decet: filia rectius
     Expugnat juvenum domos,
 Pulso Thyias uti concita tympano.
 Illam cogit amor Nothi
 Lascivae similem ludere capreae:
     Te lanae prope nobilem
 Tonsae Luceriam, non citharae, decent,
     Nec flos purpureus rosae,
 Nec poti, vetulam, faece tenus cadi.

ODE XVI.

AD MAECENATEM.

INCLUSAM Danaën turris aënea,
 Robustaeque fores, et vigilum canum
     Tristes excubiae munierant satis
     Nocturnis ab adulteris;

Si non Acrisium, virginis abditae
 Custodem pavidum, Jupiter et Venus
     Risissent: fore enim tutum iter et patens
     Converso in pretium deo.

Aurum per medios ire satellites,
 Et perrumpere amat saxa potentius
 Ictu fulmineo. Concidit auguris
 Argivi domus, ob lucrum

Demersa exitio. Diffidit urbium
 Portas vir Macedo, et subruit aemulos
 Reges muneribus. Munera navium
 Saevos illaqueant duces.

Crescentem sequitur cura pecuniam,
 Majorumque fames. Jure perhorruⁱ
 Late conspicuum tollere verticem,
 Maecenas, equitum decus.

Quanto quisque sibi plura negaverit,
 Ab dis plura feret. Nil cupientium
 Nudus castra peto, et transfuga divitum
 Partes linquere gestio,

Contemtae dominus splendidior rei,
 Quam si, quidquid arat impiger Appulus,
 Occultare meis dicerer horreis,
 Magnas inter opes inops.

Purae rivus aquae, silvaque jugerum
 Paucorum, et segetis certa fides meae
 Fulgentem imperio fertilis Africæ
 Fallit sorte beatior. +

Quamquam nec Calabiae mella ferunt apes,
 Nec Laestrigonia Bacchus in amphora
     Languescit mihi, nec pinguia Gallicis
     Crescunt vellera pascuis;

Importuna tamen Pauperies abest:
 Nec, si plura velim, tu dare deneges.
     Contracto melius parva cupidine
     Vectigalia porrigam,

Quam si Mygdoniis regnum Alyattei
 Campis continuem. Multa potentibus
     Desunt multa. Bene est, cui Deus obtulit
     Parca quod satis est manu.

ODE XVII.

AD AELIUM LAMIAM.

AELI, vetusto nobilis ab Lamo,
 [Quando et priores hinc Lamias ferunt
     Denominatos, et nepotum,
     Per memores, genus omne, fastos,

Auctore ab illo dicit originem,]
 Qui Formiarum moenia dicitur
     Princeps, et innantem Maricae
     Littoribus tenuisse Lirim,

Late tyrannus ; cras foliis nemus
 Multis, et alga littus inutili,
 Demissa tempestas ab Euro
 Sernet, aquae nisi fallit augur,

Annosa cornix. Dum potis, aridum
 Compone lignum : cras Genium mero
 Curabis et porco bimestri,
 Cum famulis, operum solutis.

ODE XVIII.

AD FAUNUM.

+ FAUNE, Nympharum fugientum amator,
 Per meos fines et aprica rura
 Lenis incedas, abeasque parvis
 Aequus alumnis ;

Si tener pleno cedit haedus anno,
 Larga nec desunt, Veneris sodali,
 Vina craterae, vetus ara multo
 Fumat odore.

Ludit herboso pecus omne campo,
 Cum tibi Nonae redeunt Decembres :
 Festus in pratis vacat otioso
 Cum bove pagus :

Inter audaces lupus errat agnos :
 Spargit agrestes tibi silva frondes :
 Gaudet invisam pepulisse fossor
 Ter pede terram. +

ODE XIX.

AD TELEPHUM.

+ QUANTUM distet ab Inacho
 Codrus, pro patria non timidus mori,
 Narras, et genus Aeaci,
 Et pugnata sacro bella sub Ilio :
 Quo Chium pretio cadum
 Mercemur, quis aquam temperet ignibus,
 Quo praebente domum, et quota
 Pelignis caream frigoribus, taces.
 Da Lunae propere novae,
 Da Noctis mediae, da, puer, auguris
 Murenae : tribus aut novem
 Miscentur cyathis pocula commodis.
 Qui musas amat impares,
 Ternos ter cyathos attonitus petet
 Vates : tres prohibet supra,
 Rixarum metuens, tangere Gratia,
 Nudis juncta sororibus. +
 Insanire juvat: cur Berecyntiae
 Cessant flamina tibiae ?
 Cur pendet tacita fistula cum lyra ?

Parcentes ego dexteras
 Odi: sparge rosas: audiat invidus
 Dementem strepitum Lycus,
 Et vicina, seni non habilis Lyco.
 Spissa te nitidum coma,
 Puro te similem, Telephe, Vespero,
 Tempestiva petit Rhode:
 Me lensus Glycerae torret amor meae.

ODE XX.

AD PYRRHUM.

Non vides quanto moveas periclo,
 Pyrrhe, Gaetulae catulos leaenae?
 Dura post paullo fugies inaudax
 Proelia raptor,

Cum per obstantes juvenum catervas
 Ibit insignem repetens Nearchum:
 Grande certamen, tibi praeda cedat
 Major, an illi.

Interim, dum tu celeres sagittas
 Promis, haec dentes acuit timendos,
 Arbitr pugnae posuisse nudo
 Sub pede palmam

Fertur, et leni recreare vento
 Sparsum odoratis humerum capillis ;
 Qualis aut Nireus fuit, aut aquosa
 Raptus ab Ida.

ODE XXI.

AD AMPHORAM.

O NATA mecum consule Manlio,
 Seu tu querelas, sive geris jocos,
 Seu rixam et insanos amores,
 Seu facilem, pia Testa, somnum ;

Quocumque lectum nomine Massicum
 Servas, moveri digna bono die :
 Descende, Corvino jubente
 Promere languidiora vina.

Non ille, quainquam Socratis madet
 Sermonibus, te negliget horridus :
 Narratur et prisci Catonis
 Saepe mero caluisse virtus.

Tu lenè tormentum ingenio admoves
 Plerumque duro : tu sapientium
 Curas et arcanum jocoso
 Consilium retegis Lyaeo :

Tu spem reducis mentibus anxiis,
 Viresque ; et addis cornua pauperi,
 Post te neque iratos trementi
 Regum apices, neque militum arma.

Te Liber, et, si laeta aderit, Venus,
 Segnesque nodum solvere Gratiae,
 Vvaeque producent lucernae,
 Dum rediens fugat astra Phoebus.

ODE XXII.

AD DIANAM.

MONTIUM custos nemorumque, Virgo,
 Quae laborantes utero puellas
 Ter vocata audis, adimisque leto,
 Diva triformis ;

Imminens villaे tua pinus esto,
 Quam per exactos ego laetus annos
 Verris obliquum meditantis ictum
 Sanguine donem.

ODE XXIII.

AD PHIDYLEN.

COELO supinas si tuleris manus
Nascente Luna, rustica Phidyle,
Si thure placaris et horna
Fruge lares, avidaque porca;

Nec pestilentem sentiet Africum
Fecunda vitis, nec sterilem seges
Robiginem, aut dulces alumni
Pomifero grave tempus anno.

Nam, quae nivali pascitur Algido
Devota quercus inter et ilices,
Aut crescit Albanis in herbis,
Victima pontificum secures

Cervice tinguet: te nihil attinet
Tentare multa caede bidentium
Parvos coronantem marino
Rore deos, fragilique myrto.

Immunis aram si tetigit manus,
Non sumtuosa blandior hostia
Mollivit aversos Penates
Farre pio, et saliente mica,

ODE XXIV.

INTACTIS opulentior
 Thesauris Arabum et divitis Indiae,
 Caementis licet occupes
 Tyrrhenum omne tuis, et mare Apulicum :
 Si figit adamantinos
 Summis verticibus dira Necessitas
 Clavos, non animum metu,
 Non mortis laqueis expedites caput.
 Campestres melius Scythae,
 Quorum plausta vagas rite trahunt domos,
 Vivunt, et rigidi Getae :
 Immetata quibus jugera liberas
 Fruges et Cererem ferunt ;
 Nec cultura placet longior annua ;
 Defunctumque laboribus
 Aequali recreat sorte vicarius.
 Illic matre parentibus
 Privignis mulier temperat innocens ;
 Nec dotata regit virum
 Conjux, nec nitido fudit adultero :
 Dos est magna parentium
 Virtus, et metuens alterius viri
 Certo foedere castitas,
 Et peccare nefas, aut pretium emori.

O quisquis volet impias
 Caedes et rabiem tollere civicam !
 Si quaeret PATER URBIUM
 Subscribi statuis, indomitam audeat
 Refrenare licentiam,
 Clarus postgenitis : quatenus, heu nefas !
 Virtutem incoluem odimus,
 Sublatam ex oculis quaerimus, invidi.
 Quid tristes querimoniae,
 Si non suppicio culpa reciditur ?
 Quid leges, sine moribus
 Vanae, proficiunt, si neque fervidis
 Pars inclusa caloribus
 Mundi, nec Boreae finitimum latus,
 Durataeque solo nives
 Mercatorem abigunt ; horrida callidi
 Vincunt aequora navitae ;
 Magnum pauperies opprobrium jubet
 Quidvis et facere et pati,
 Virtutisque viam deserit arduae ?
 Vel nos in Capitolium,
 Quo clamor vocat, et turba faventium ;
 Vel nos in mare proximum
 Gemmas, et lapides, aurum et inutile,
 Summi materiem mali,
 Mittamus, scelerum si bene poenitet.
 Eradenda cupidinis
 Pravi sunt elementa, et tenerae nimis
 Mentes asperioribus

Formandae studiis. Nescit equo rudis
 Haerere ingenuus puer,
 Venarique timet; ludere doctior,
 Seu Graeco jubeas trocho,
 Seu malis vetita legibus alea:
 Cum perjura patris fides
 Consortem socium fallat, et hospitem,
 Indignoque pecuniam
 Heredi properet. Scilicet improbae
 Crescunt divitiae; tamen
 Curtae nescio quid semper abest rei.

ODE XXV.

AD BACCHUM.

Quo me, Bacche, rapis tui
 Plenum? Quae nemora, aut quos agor in spe-
 Velox mente nova? Quibus [cus,
 Antris, egregii Caesaris audiar
 Aeternum meditans decus
 Stellis insercere, et consilio Jovis?
 Dicam insigne, recens, adhuc
 Indictum ore alio. Non secus in jugis
 Exsomnis stupet Euias,
 Hebrum prospiciens, et nive candidam
 Thracen, ac pede barbaro
 Lustratam Rhodopen. Ut mihi devio

Ripas et vacuum nemus
 Mirari libet ! O Naïadum potens,
 Baccharumque, valentium
 Proceras manibus vertere fraxinos ;
 Nil parvum, aut humili modo,
 Nil mortale loquar. Dulce periculum est,
 O Lenaee ! sequi deum
 Cingentem viridi tempora pampino.

ODE XXVI.

AD VENEREM.

VIXI puellis nuper idoneus,
 Et militavi non sine gloria :
 Nunc arma, defunctumque bello
 Barbiton, hic paries habebit,

Laevum marinae qui Veneris latus
 Custodit. Hic, hic ponite lucida
 Funalia, et vectes, et arcus
 Oppositis foribus minaces.

O quae beatam, Diva, tenes Cyprum, et
 Memphin carentem Sithonia nive,
 Regina! sublimi flagello
 Tange Chloën semel arrogantem.

ODE XXVII.

AD GALATEAM.

IMPIOS parrae recinentis omen
 Ducat, et praegnans canis, aut ab agro
 Rava decurrens lupa Lanuvino,
 Fetaque vulpes :

Rumpat et serpens iter institutum,
 Si per obliquum similis sagittae
 Terruit mannos. Ego cui timebo,
 Providus auspex,

Antequam stantes repeat paludes
 Imbrium divina avis imminentum,
 Oscinem corvum prece suscitabo
 Solis ab ortu.

Sis, licet, felix, ubicumque mavis,
 Et memor nostri, Galatea, vivas :
 Teque nec laevus vetet ire picus,
 Nec vaga cornix.

Sed vides, quanto trepidet tumultu
 Pronus Orion ? Ego, quid sit ater
 Hadriae, novi, sinus, et quid albus
 Peccet Iapyx.

Hostium uxores puerique cæcos
 Sentiant motus orientis Austri, et
 Aequoris nigri fremitum, et trementes
 Verbere ripas.

Sic et Europe nivéum doloso
 Credidit tauro latus, et scatentem
 Belluis pontum, mediasque fraudes,
 Palluit audax.

Nuper in pratis studiosa florum, et
 Debitae Nymphis opifex coronæ,
 Nocte sublustri nihil astra praeter
 Vedit et undas.

Quae simul centum tetigit potentem
 Oppidis Creten;—Pater, o relictum
 Filiae nomen, pietasque, dixit,
 Victa furore!

Unde? quo veni? Levis una mors est
 Virginum culpæ. Vigilansne ploro
 Turpe commissum? an vitiis carentem
 Ludit imago

Vana, quae, porta fugiens eburna,
 Somnium dicit? Meliusne fluctus
 Ire per longos fuit, an recentes
 Carpere flores?

Si quis infamem mihi nunc juvencum
 Dedat iratae, lacerare ferro, et
 Frangere enitar modo multum amati
 Cornua monstri.

Impudens liqui patrios penates :
 Impudens Orcum moror ! O deorum
 Si quis haec audis, utinam inter errem
 Nuda leones !

Antequam turpis macies decentes
 Occupet malas, teneraeque succus .
 Defluat praedae, speciosa quaero
 Pascere tigres.

Vilis Europe, pater urguet absens,
 Quid mori cessas ? potes hac ab orno
 Pendulum zona, bene te secuta,
 Laedere collum.

Sive te rupes et acuta leto
 Saxa delectant, age, te procellae
 Crede veloci : nisi herile mavis
 Carpere pensum,

Regius sanguis, dominaeque tradi
 Barbarae pellex.—Aderat querenti,
 Perfidum ridens, Venus, et remisso
 Filius arcu.

Mox, ubi lusit satis, Abstineto,
 Dixit, irarum calidaeque rixae,
 Cum tibi invisus laceranda reddet
 Cornua taurus.

Uxor invicti Jovis esse nescis ?
 Mitte singultus ; bene ferre magnam
 Disce fortunam : tua sectus orbis
 Nomina ducet.

ODE XXVIII.

AD LYDEN.

FESTO quid potius die
 Neptuni faciam ? prome reconditum,
 Lyde, strenua Caecubum,
 Munitaeque adhibe vim sapientiae.
 Inclinare meridiem
 Sentis ; ac, veluti stet volucris dies,
 Parcis deripere horreo
 Cessantem Bibuli consulis amphoram.
 Nos cantabimus invicem
 Neptunum, et virides Nereïdum comas :
 Tu curva recines lyra
 Latonam, et celeris spicula Cynthiae :

Summo carmine, quæ Cnidon
 Fulgentesque tenet Cycladas, et Paphon
 Junctis visit oloribus:
 Dicetur merita Nox quoque naenia.

ODE XXIX.

AD MAECENATEM.

TYRRHENA regum progenies, tibi
 Non ante verso lene merum cado,
 Cum flore, Maecenas, rosarum, et
 Pressa tuis balanus capillis

Jamdudum apud me est. Eripe te morae:
 Ne semper u dum Tibur et Aesulae
 Declive contempleris arvum, et
 Telegoni juga parricidae.

Fastidiosam desere copiam, et
 Molem propinquam nubibus arduis:
 Omitte mirari beatæ
 Fumum, et opes, strepitumque, Romæ.

Plerumque gratae divitibus vices,
 Mundaeque parvo sub lare pauperum
 Coenæ, sine aulaeis et ostro,
 Sollicitam explicuere frontem.

Jam clarus occultum Andromedae pater
 Ostendit ignem : jam Procyon furit,
 Et stella vesani Leonis,
 Sole dies referente siccis.

Jam pastor umbras, cum grege languido,
 Rivumqu^o fessus quaerit, et horridi
 Dumeta Silvani ; caretque
 Ripa vagis tacitura ventis.

Tu, civitatem quis deceat status,
 Curas, et urbi sollicitus times,
 Quid Seres et regnata Cyro
 Bactra parent, Tanaisque discors

Prudens futuri temporis exitum
 Caliginosa nocte premit Deus ;
 Ridetque, si mortalis ultra
 Fas trepidat. Quod adest, memento

Componere aequus : cetera fluminis
 Ritu feruntur, nunc medio alveo
 Cum pace delabentis Etruscum
 In mare ; nunc lapides adesos,

Stirpesque raptas, et pecus, et domos,
 Volventis una, non sine montium
 Clamore, vicinaeque silvae,
 Cum fera diluvies quietos

Irritat amnes. Ille potens sui
 Laetusque deget, cui licet in diem
 Dixisse, Vixi : cras vel atra
 Nube polumi Pater occupato,

Vel sole puro : non tamen irritum,
 Quodcunque retro est, efficiet ; neque
 Diffiget, infectumque reddet,
 Quod fugiens semel hora vexit.

Fortuna, saevo laeta negotio, et
 Ludum insolentem ludere pertinax,
 Transmutat incertos honores,
 Nunc mihi, nunc alii benigna.

Laudo manentem : si celeres quatit
 Pennas, resigno quae dedit, et mea
 Virtute me involvo, probamque
 Pauperiem sine dote quaero.

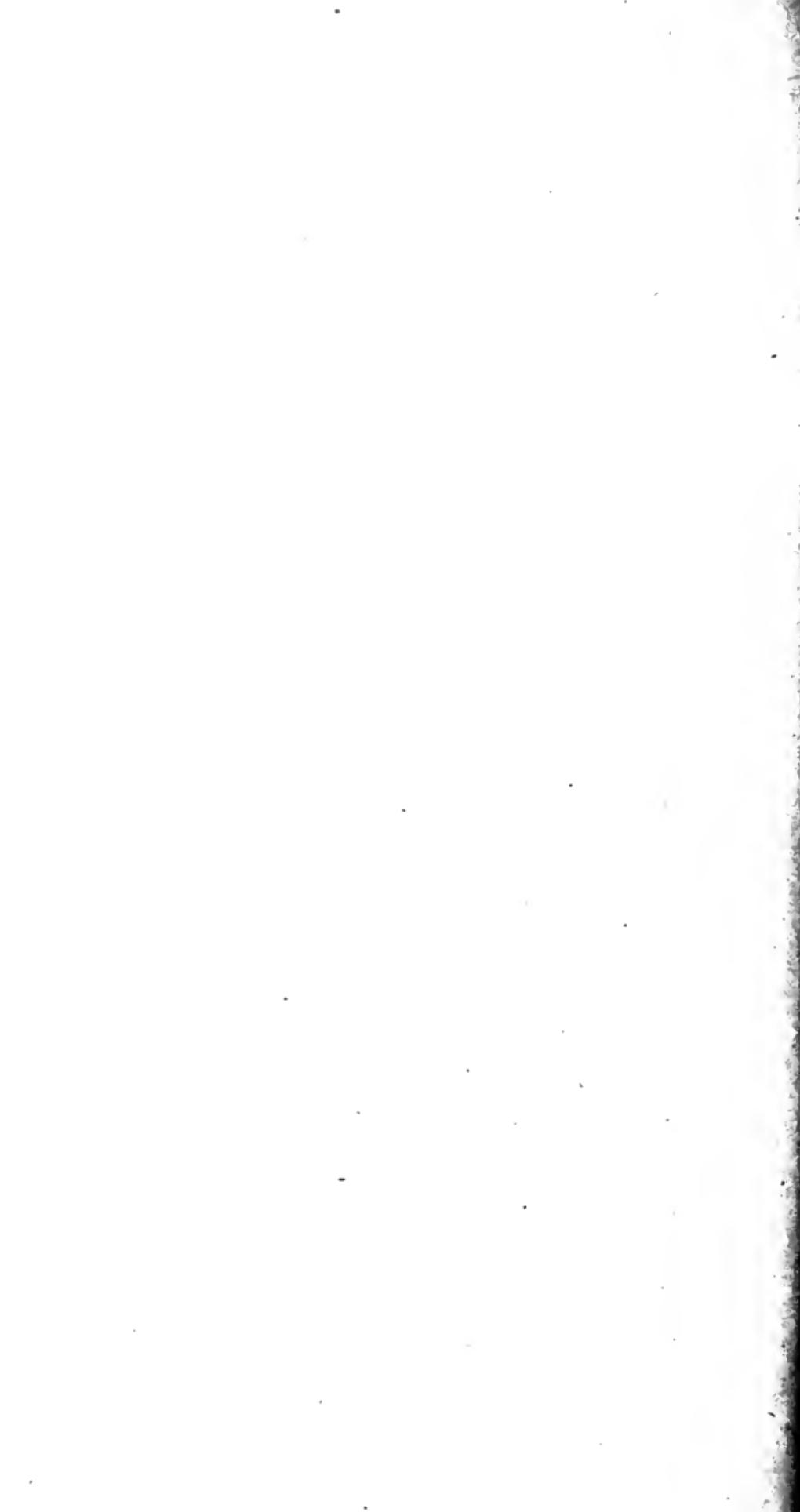
Non est meum, si mugiat Africis
 Malus procellis, ad miseras preces
 Decurrere, et votis pacisci,
 Ne Cypriae Tyriaeque merces

Addant avaro divitias mari.
 Tunc me, biremis praesidio scaphae,
 Tutum per Aegaeos tumultus
 Aura feret, geminusque Pollux.

ODE XXX.

EXEGI monumentum aere perennius,
Regalique situ Pyramidum altius;
Quod non imber edax, non Aquilo impotens
Possit diruere, aut innumerabilis
Annorum series, et fuga temporum.
Non omnis moriar; multaque pars mei
Vitabit Libitinam. Usque ego postera
Crescam laude recens, dum Capitolium
Scandet cum tacita virgine pontifex.
Dicar, qua violens obstrepit Aufidus,
Et qua pauper aquae Daunus agrestium
Regnavit populorum, ex humili potens,
Princeps Aeolium carmen ad Italos
Deduxisse modos. Sume superbiam
Quaesitam meritis, et mihi Delphica
Lauro cinge volens, Melpomene, comam.

Q. HORATII FLACCI

C A R M I N U M

LIBER IV.

ODE I.

AD VENEREM.

INTERMISSA, Venus, diu,
Rursus bella moves? Parce, precor, precor:
    Non sum, qualis eram bonae
Sub regno Cinarae. Desine, dulcium
    Mater saeva Cupidinum,
Circa lustra decem flectere mollibus
    Jam durum imperiis. Abi,
Quo blandae juvenum te revocant preces.
    Tempestivius in domum
Paulli, purpureis ales oloribus,
    Comissabere Maximi,
Si torrere jecur quaeris idoneum.
    Namque et nobilis, et decens,
Et pro sollicitis non tacitus reis,

Et centum puer artium,
 Late signa feret militiae tuae ;
 Et, quandoque potentior
 Largis muneribus riserit aemuli,
 Albanos prope te lacus
 Ponet marmoream sub trabe citrea.
 Illic plurima naribus
 Duces tura ; lyraeque et Berecyntiae
 Delectabere tibiae
 Mixtis carminibus, non sine fistula.
 Illic bis pueri die
 Numen, cum teneris virginibus, tuum
 Laudantes, pede candido
 In morem Saliūm ter quatient humum.
 Me nec femina, nec puer
 Jam, nec spes animi credula mutui,
 Nec certare juvat mero,
 Nec vincire novis tempora floribus.
 Sed cur, heu ! Ligurine, cur
 Manat rara meas lacrima per genas ?
 Cur facunda parum decoro
 Inter verba cadit lingua silentio ?
 Nocturnis ego somniis
 Jam captum teneo, jam volucrem sequor
 Te per gramina Martii
 Campi, te per aquas, dure, volubiles.

ODE II.

AD ANTONIUM IULUM.

PINDARUM quisquis studet aemulari,
 Iule, ceratis ope Daedalea
 Nititur pennis, vitreo daturus
 Nomina ponto.

Monte decurrens velut amnis, imbr̄es
 Quem super notas aluere ripas,
 Fervet, immensusque ruit profundo
 Pindarus ore :

Laurea donandus Apollinari,
 Seu per audaces nova dithyrambos
 Verba devolvit, numerisque fertur
 Lege solutis :

Seu deos, regesque canit, deorum
 Sanguinem, per quos cecidere justa
 Morte centauri, cecidit tremendae
 Flamma Chimaerae :

Sive, quos Elea domum reducit
 Palma coelestes, pugilemve equumve
 Dicit, et centum potiore signis
 Munere donat :

Flebili sponsae juvenemve raptum
 Plorat, et vires, animumque, moresque
 Aureos educit in astra, nigroque
 Invidet Orco.

Multa Dircaeum levat aura cycnum,
 Tendit, Antoni, quoties in altos
 Nubium tractus: ego, apis Matinae
 More modoque,

Grata carpentis thyma per laborem
 Plurimum, circa nemus uidique
 Tiburis ripas operosa parvus
 Carmina fingo.

Concines majore poëta plectro
 Caesarem, quandoque trahet feroces
 Per sacrum clivum, merita decorus
 Fronde, Sygambros:

Quo nihil majus, meliusve, terris
 Fata donavere, bonique divi;
 Nec dabunt, quamvis redeant in aurum
 Tempora priscum.

Concines laetosque dies, et urbis
 Publicum ludum, super impetrato
 Fortis Augusti reditu, forumque
 Litibus orbum.

Tum meae, si quid loquar audiendum,
 Vocis accedet bona pars ; et, O sol
 Pulcher ! o laudande ! canam, recepto
 Caesare felix.

Tuque dum procedis, IO TRIUMPHE
 Non semel dicemus, IO TRIUMPHE,
 Civitas omnis, dabimusque divis
 Tura benignis.

Te decem tauri, totidemque vaccae ;
 Me tener solvet vitulus, relicta
 Matre, qui largis juvenescit herbis
 In mea vota,

Fronte curvatos imitatus ignes
 Tertium Lunae referentis ortum,
 Qua notam duxit, niveus videri,
 Cetera fulvus.

ODE III.

AD MELPOMENEN.

QUEM tu, Melpomene, semel
 Nascentem placido lumine videris,
 Illum non labor Isthmius
 Clarabit pugilem, non equus impiger

Curru ducet Achaïco
 Victorem ; neque res bellica Deliis
     Ornatum foliis ducem,
 Quod regum tumidas contuderit minas,
     Ostendet Capitolio :
 Sed quae Tibur aquae fertile praefluunt,
     Et spissae nemorum comae
 Fingent Aeolio carmine nobilem.
     Romae, principis urbium,
 Dignatur suboles inter amabiles
     Vatuni ponere me choros :
 Et jam dente minus mordeor invido.
     O, testudinis aureae
 Dulcem quae strepitum, Pieri, temperas !
     O, mutis quoque piscibus
 Donatura cycni, si libeat, sonum !
     Totum muneris hoc tui est,
 Quod monstror digito praetereuntium
     Romanae fidicen lyrae :
 Quod spiro, et placeo, si placeo, tuum est.

ODE IV.

DRUSI LAUDES.

QUALEM ministrum fulminis alitem
 (Cui rex deorum regnum in aves vagas
     Permitis, expertus fidelem,
     Jupiter, in Ganymede flavo)

Olim juventas, et patrius vigor
 Nido laborum propulit inscium,
 Vernique, jam nimbis remotis,
 Insolitos docuere nisus

Venti paventem ; mox in ovilia
 Demisit hostem vividus impetus ;
 Nunc in reluctantes dracones
 Egit amor dapis atque pugnae :

Qualemve laetis caprea pascuis
 Intenta, fulvae matris ab ubere
 Jam lacte depulsum leonem,
 Dente novo peritura, vidit :

Videre Rhaetis bella sub Alpibus
 Drusum gerentem Vindelici ; quibus
 Mos unde deductus per omne
 Tempus Amazonia securi

Dextras obarmet, quaerere distuli :
 Nec scire fas est omnia. Sed diu
 Lateque victrices catervae,
 Consiliis juvenis revictae,

Sensere, quid mens rite, quid indeoles
 Nutrita faustis sub penetralibus
 Posset, quid Augusti paternus
 In pueros animus Nerones.

Fortes creantur fortibus et bonis :
 Est in juvencis, est in equis, patrum
 Virtus ; nec imbellem feroceſ
 Progenerant aquilae columbam.

Doctrina sed vim promovet insitam,
 Rectique cultus pectora roborant :
 Utcunque defecere mores,
 Indecorant bene nata culpae.

Quid debeas, o Roma ! Neronibus,
 Testis Metaurum flumen, et Hasdrubal
 Devictus, et pulcher fugatis
 Ille dies Latio tenebris,

Qui primus alma risit adorea ;
 Dirus per urbes Afer ut Italas,
 Ceu flamma per taedas, vel Eurus
 Per Siculas equitavit undas.

Post hoc secundis usque laboribus
 Romana pubes crevit, et impio
 Vastata Poenorum tumultu
 Fana deos habuere rectos ;

Dixitque tandem perfidus Hannibal :
 Cervi, luporum praeda rapacium,
 Sectanur ultro, quos opimus
 Fallere et effugere est triumphus.

Gens, quae, cremato fortis ab Ilio,
 Jactata Tuscis aequoribus sacra,
 Natosque, maturosque patres,
 Pertulit Ausonias ad urbes,

Duris ut ilex tonsa bipennibus
 Nigrae feraci frondis in Algido,
 Per damna, per caedes, ab ipso
 Dicit opes animumque ferro.

Non Hydra, secto corpore, firmior
 Vinci dolentem crevit in Herculem,
 Monstrumve submisere Colchi
 Majus, Echioniaeve Thebae.

Menses profundo, pulchrior evenit :
 Luctere, multa proueret integrum
 Cum laude victorem, geretque
 Proelia conjugibus loquenda.

Carthagini jam non ego nuntios
 Mittam superbos : occidit, occidit
 Spes omnis, et fortuna nostri
 Nominis, Hasdrubale interemto.

Nil Claudioe non perficiunt manus,
 Quas et benigno numine Jupiter
 Defendit, et curae sagaces
 Expediunt per acuta belli.

ODE V.

AD AUGUSTUM.

DIVIS orte bonis, optime Romulac
 Custos gentis, abes jam nimium diu :
 Maturum redditum pollicitus Patrum
 Sancto concilio, redi.

Lucem redde tuae, Dux bone, patriae :
 Instar veris, enim, vultus ubi tuus
 Affulsit, populo gratior it dies,
 Et soles melius nitent.

Ut mater juvenem, quem Notus invido
 Flatu, Carpathii trans maris aequora
 Cunctantem spatio longius annuo,
 Dulci distinet a domo,

Votis, ominibusque, et precibus, vocat,
 Curvo nec faciem littore dimovet :
 Sic, desideriis icta fidelibus,
 Quaerit patria Caesarem.

Tutus bos etenim rura perambulat :
 Nutrit rura Ceres, almaque Faustitas :
 Pacatum volitant per mare navitae :
 Culpari metuit Fides :

Nullis polluitur casta domus stupris :
 Mos, et lex maculosum edomuit nefas :
 Laudantur simili prole puerperae :
 Culpam Poena premit comes.

Quis Parthum paveat ? quis gelidum Scythen ?
 Quis, Germania quos horrida parturit
 Fetus, incolumi Caesare ? quis ferae
 Bellum curet Iberiae ?

Condit quisque diem collibus in suis,
 Et vitem viduas dicit ad arbores :
 Hinc ad vina redit laetus, et alteris
 Te mensis adhibet deum :

Te multa prece, te prosequitur mero
 Defuso pateris ; et Laribus tuum
 Miscet numen, uti Graecia Castoris
 Et magni, memor, Herculis.

Longas o utinam, Dux bone, ferias
 Praestes Hesperiae ! dicimus integro
 Sicci mane die, dicimus uidi,
 Cum Sol Oceano subest.

ODE VI.

AD APOLLINEM.

DIVE, quem proles Niobaea magnae
Vindicem linguae, Tityosque raptor
Sensit, et Trojae prope vitor altae,
Phthius Achilles,

Ceteris major, tibi miles impar ;
Filius quamquam Thetidos marinae
Dardanas turres quateret tremenda
Cuspide pugnax.

Ille, mordaci velut icta ferro
Pinus, aut impulsa cupressus Euro,
Procidit late, posuitque collum in
Pulvere Teucro.

Ille non, inclusus equo Minervae
Sacra mentito, male feriatos
Troas et laetam Priami choreis
Falleret aulam :

Sed palam captis gravis, heu nefas ! heu !
Nescios fari pueros Achivis
Ureret flammis, etiam latentem
Matris in alvo ;

Ni, tuis victus Venerisque gratae
 Vocibus, divum pater annuisset
 Rebus Aeneae potiore ductos
 Alite muros.

Doctor Argivae, fidicen, Thaliae,
 Phoebe, qui Xantho lavis amne crines,
 Dauniae defende decus camenae,
 Levis Agyieu.

Spiritum Phoebus mihi, Phoebus artem
 Carminis, nomenque dedit poëtae.
 Virginum primae, puerique claris
 Patribus orti,

Deliae tutela deae, fugaces
 Lyncas et cervos cohibentis arcu,
 Lesbium servate pedem, meique
 Pollicis ictum;

Rite Latonae puerum canentes,
 Rite crescentem face Noctilucam,
 Prosperam frugum, celeremque pronos
 Volvere menses.

Nupta jam dices : Ego dis amicum,
 Saeculo festas referente luces,
 Reddidi carmen, docilis modorum
 Vatis Horatii.

ODE VII.

AD TORQUATUM.

DIFFUGERE nives, redeunt jam grama campis,
     Arboribusque comae:
 Mutat terra vices, et decrescentia ripas
     Flumina praetereunt:
 Gratia, cum Nymphis geminisque sororibus, audet
     Ducere nuda choros.
 Immortalia ne speres, monet Annus, et alnum
     Quae rapit Hora diem.
 Frigora mitescunt Zephyris: Ver proterit Aestas,
     Interitura simul
 Pomifer Autuninus fruges effuderit: et mox
     Bruma recurrit iners.
 Damna tamen celeres reparant coelestia lunae:
     Nos, ubi decidimus,
 Quo pius Aeneas, quo Tullus dives, et Ancus,
     Pulvis et umbra sumus.
 Quis scit, an adjiciant hodiernae crastina summae
     Tempora dī superi?
 Cuncta manus avidas fugient heredis, amico
     Quae dederis animo.
 Cum semel occideris, et de te splendida Minos
     Fecerit arbitria;
 Non, Torquate, genus, non te facundia, non te
     Restituet pietas.

Infernis neque enim tenebris Diana pudicum
 Liberat Hippolytum :
 Nec Lethaea valet Theseus abrumpere caro
 Vincula Pirithoo.

ODE VIII.

AD CENSORINUM.

DONAREM pateras grataque commodus,
 Censorine, meis aera sodalibus ;
 Donarem tripodas, praemia fortium
 Graiorum : neque tu pessima munerum
 Ferres, divite me scilicet artium,
 Quas aut Parrhasius protulit, aut Scopas ;
 Hic saxo, liquidis ille coloribus
 Sollers nunc hominem ponere, nunc deum.
 Sed non haec mihi vis ; nec tibi talium
 Res est, aut animus, deliciarum egens.
 Gaudes carminibus : carmina possumus
 Donare, et pretium dicere muneri.
 Non incisa notis marmora publicis,
 Per quae spiritus, et vita reddit bonis
 Post mortem ducibus ; non celeres fugae,
 Rejectaeque retrorsum Hannibalis minae ;
 Non incendia Carthaginis impiae,
 Ejus, qui domita nomen ab Africa
 Lucratus rediit, clarissim indicant
 Laudes, quum Calabrae Pierides : neque,

Si chartae sileant, quod bene feceris,
 Mercedem tuleris. Quid foret Iliae
 Mavortisque puer, si taciturnitas
 Obstaret meritis invida Romuli ?
 Ereptum Stygiis fluctibus Aeacum
 Virtus, et favor, et lingua potentium
 Vatum divitibus consecrat insulis.
 Dignum laude virum musa vetat mori ;
 Coelo musa beat. Sic Jovis interest
 Optatis epulis impiger Hercules ;
 Clarum Tyndaridae sidus ab infimis
 Quassas eripiunt aequoribus rates ;
 Ornatus viridi tempora pampino,
 Liber vota bonos dicit ad exitus.

ODE IX.

AD LOLLIUM.

NE forte credas interitura, quae,
 Longe sonantem natus ad Aufidum,
 Non ante vulgatas per artes
 Verba loquor socianda chordis ;

Non, si priores Maeonius tenet
 Sedes Homerus, Pindaricae latent,
 Ceaeque, et Alcaei minaces,
 Stesichorique graves camenae :

Nec, si quid olim lusit Anacreon,
 Delevit aetas : spirat adhuc amor,
 Vivuntque commissi calores
 Aeoliae fidibus puellae.

Non sola comtos arsit adulteri
 Crines, et aurum vestibus illitum
 Mirata, regalesque cultus
 Et comites, Helene Lacaena ;

Primusve Teucer tela Cydonio
 Direxit arcu : non semel Ilios
 Vexata : non pugnavit ingens
 Idomeneus Sthenelusve solus

Dicenda musis proelia : non ferox
 Hector, vel acer Deiphobus graves
 Excepit ictus pro pudicis
 Conjugibus puerisque primus.

Vixere fortes ante Agamemnona
 Multi : sed omnes illacrimabiles
 Urgentur, ignotique, longa
 Nocte, carent quia vate sacro.

Paullum sepultae distat inertiae
 Celata virtus. Non ego te meis
 Chartis inornatum silebo,
 Totve tuos patiar labores

Impune, Lollî, carpere lividas
 Obliviones. Est animus tibi
 Rerumque prudens, et secundis
 Temporibus dubiisque rectus;

Vindex avarae fraudis, et abstinens,
 Ducentis ad se cuncta, pecuniae;
 Consulque non unius anni,
 Sed quoties bonus atque fidus

Judex honestum praetulit utili, et
 Rejecit alto dona nocentium
 Vultu, et per obstantes catervas
 Explicuit sua victor arma.

Non possidentem multa vocaveris
 Recte beatum: rectius occupat
 Nomen beati, qui deorum
 Muneribus sapienter uti,

Duramque callet pauperiem pati;
 Pejusque leto flagitium timet;
 Non ille pro caris amicis
 Aut patria timidus perire.

ODE X.

AD LIGURINUM.

O CRUDELIS adhuc, et Veneris muneribus potens!
 Insperata tuae cum veniet pluma superbiae,
 Et, quae nunc humeris involitant, deciderint
 comae,

Nunc, et, qui color est puniceae flore prior rosae,
 Mutatus Ligurinum in faciem verterit hispidam;
 Dices, Heu! quoties te in speculo videris alterum,
 Quae mens est hodie, cur eadem non puero fuit?
 Vel cur his animis incolumes non redeunt genae?

ODE XI.

AD PHYLLIDEM.

EST mihi nonum superantis annum
 Plenus Albani cadus; est in horto,
 Phylli, nectendis apium coronis;
 Est hederae vis

Multa, qua crines religata fulges.
 Ridet argento domus: ara, castis
 Vincta verbenis, avet immolato
 Spargier agno.

Cuncta festinat manus : huc et illuc
 Cursitant mixtae pueris puellae :
 Sordidum flammae trepidant rotantes
 Vertice fumum.

Ut tamen noris, quibus advoceris
 Gaudiis, Idus tibi sunt agendae,
 Qui dies mensem Veneris marinae
 Findit Aprilem :

Jure sollemnis mihi, sanctiorque
 Paene natali proprio, quod ex hac
 Luce Maecenas meus affluentes
 Ordinat annos.

Telephum, quem tu petis, occupavit,
 Non tuae sortis juvenem, puella
 Dives et lasciva, tenetque grata
 Compede vinctum.

Terret ambustus Phaëthon avaras
 Spes ; et exemplum grave praebet ales
 Pegasus, terrenum equitem gravatus
 Bellerophontem,

Semper ut te digna sequare, et, ultra
 Quam licet sperare nefas putando,
 Disparem vites. Age jam, meorum
 Finis amorum,

Non enim posthac alia calebo
 Femina, condisce modos, amanda
 Voce quos reddas : minuentur atrae
 Carmine curae.

ODE XII.

AD VIRGILIUM.

JAM veris comites, quae mare temperant,
 Impellunt animae lintea Thraciae :
 Jam nec prata rigent, nec fluvii strepunt
 Hiberna nive turgidi :

Nidum ponit, Ityn flebiliter gemens,
 Infelix avis, et Cecropiae domus
 Aeternum opprobrium, quod male barbaras
 Regum est ulta libidines :

Dicunt, in tenero gramine, pinguium
 Custodes ovium carmina fistula ;
 Delectantque deum, cui pecus et nigri
 Colles Arcadiae placent.

Adduxere sitim tempora, Virgili :
 Sed, pressum Calibus ducere Liberum
 Si gestis, juvenum nobilium cliens,
 Nardo vina merebere.

Nardi parvus onyx elicit cadum,
 Qui nunc Sulpiciis accubat horreis,
 Spes donare novas largus, amaraque
 Curarum eluere efficax.

Ad quae si properas gaudia, cum tua
 Velox merce veni: non ego te meis
 Immunem meditor tinguere poculis,
 Plena dives ut in domo.

Verum pone moras, et studium lucri ;
 Nigrorumque memor, dum licet, ignium,
 Misce stultitiam consiliis brevem :
 Dulce est desipere in loco.

ODE XIII.

AD LYCEN.

AUDIVERE, Lyce, dî mea vota ; dî
 Audivere, Lyce : fis anus, et tamen
 Vis formosa videri,
 Ludisque et bibis impudens ;

Et cantu tremulo, pota, Cupidinem
 Lentum sollicitas. Ille virentis, et
 Doctae psallere, Chiae
 Pulchris excubat in genis.

Importunus enim transvolat aridas
 Quercus; et refugit te, quia luridi
 Dentes, te, quia rugae
 Turpant, et capitis nives.

Nec Coae referunt jam tibi purpurae,
 Nec clari lapides, tempora, quae semel
 Notis condita fastis
 Inclusit volucris Dies.

Quo fugit Venus? heu! quove color? decens
 Quo motus? Quid habes illius, illius,
 Quae spirabat amores,
 Quae me surpuerat mihi,

Felix post Cinaram, notaque, et artium
 Gratarum, facies? Sed Cinarae breves
 Annos fata dederunt,
 Servatura diu parem

Cornicis vetulae temporibus Lycen;
 Possent ut juvenes visere fervidi,
 Multo non sine risu,
 Dilapsam in cineres facem.

ODE XIV.

AD AUGUSTUM.

QUAE cura Patrum, quaeve Quiritium,
 Plenis honorum muneribus tuas,
 Auguste, virtutes in aevum
 Per titulos, memoresque fastos,

Aeternet? O, qua sol habitabiles
 Illustrat oras, maxime principum!
 Quem, legis expertes Latinae,
 Vindelici didicere nuper,

Quid Marte posses. Milite nam tuo
 Drusus Genaunos, implacidum genus,
 Breunosque veloces, et arces
 Alpibus impositas tremendis,

Dejicit acer plus vice simplici.
 Major Neronum mox grave proelium
 Conimisit, immanesque Rhaetos
 Auspiciis pepulit secundis;

Spectandus in certamine Martio,
 Devota morti pectora liberae
 Quantis fatigaret ruinis;
 Indomitas prope qualis undas

Exercet Auster, Pleiadum chorus
 Scindente nubes ; impiger hostium
 Vexare turmas, et frementem
 Mittere equum medios per ignes.

Sic tauriformis volvitur Aufidus,
 Qui regna Dauni praefluit Appuli,
 Cum saevit, horrendamque cultis
 Diluviem meditatur agris :

Ut barbarorum Claudius agmina
 Ferrata vasto diruit impetu ;
 Primosque et extremos metendo
 Stravit humum, sine clade victor ;

Te copias, te consilium et tuos
 Praebente divos. Nam tibi, quo die
 Portus Alexandria supplex
 Et vacuam patefecit aulam,

Fortuna lustro prospera tertio
 Belli secundos reddidit exitus,
 Laudemque et optatum peractis
 Imperiis decus arrogavit.

Te Cantaber, non ante domabilis,
 Medusque, et Indus ; te profugus Scythes
 Miratur, o tutela praeiens
 Italiae, dominaeque Romae !

Te, fontium qui celat origines,
 Nilusque, et Ister ; te rapidus Tigris ;
 Te belluosus qui remotis
 Obstrepit Oceanus Britannis ;

Te non paventis funera Galliae
 Duraeque tellus audit Iberiae :
 Te caede gaudentes Sygambri
 Compositis venerantur armis. ↗

ODE XV.

AUGUSTI LAUDES.

 PHOEBUS volentem proelia me loqui,
 Victas et urbes, increpuit lyra,
 Ne parva Tyrrhenum per aequor
 Vela darem. Tua, Caesar, aetas

Fruges et agris retulit uberes,
 Et signa nostro restituit Jovi,
 Derepta Parthorum superbis
 Postibus, et vacuum duellis

Janum Quirinum clusit, et ordinem
 Rectum evaganti frena Licentiae
 Injecit, emovitque culpas,
 Et veteres revocavit artes :

Per quas Latinum nomen et Italae
 Crevere vires, famaque, et imperi
 Porrecta majestas ad ortum
 Solis ab Hesperio cubili.

Custode rerum Caesare, non furor
 Civilis, aut vis exiget otium ;
 Non ira, quae procudit enses,
 Et miseris inimicat urbes.

Non, qui profundum Danubium bibunt,
 Edicta rumpent Julia : non Getae,
 Non Seres, infidive Persae,
 Non Tanaïn prope flumen orti.

Nosque et profestis lucibus et sacris,
 Inter jocosi munera Liberi,
 Cum prole matronisque nostris,
 Rite deos prius apprecati,

Virtute functos, more patrum, duces,
 Lydis remixto carmine tibiis,
 Trojamque, et Anchisen, et almae
 Progeniem Veneris, canemus.

415

1 - Hunt 815p -

1 - 1000 ft.

1 - 625 ft.

1 - 1000 ft.

1A

1B

Q. HORATII FLACCI

E P O D O N

L I B E R.

ODE I.

AD MAECENATEM.

Ibis Liburnis inter alta navium,
Amice, propugnacula,
Paratus omne Caesaris periculum
Subire, Maecenas, tuo.
Quid nos, quibus te vita si superstite
.Jucunda ; si contra, gravis ?
Utrumne jussi persequemur otium,
Non dulce, ni tecum simul ?
An hunc laborem mente laturi, decet
Qua ferre non molles viros ?
Feremus : et te vel per Alpium juga,
Inhospitalem et Caucasum,
Vel occidentis usque ad ultimum sinum,
Forti sequemur pectore.

Roges, tuum labore quid juvem meo,
     Imbellis, ac firmus parum ;
 Comes minore sum futurus in metu,
     Qui major absentes habet :
 Ut assidens implumbibus pullis avis
     Serpentium adlapsus timet
 Magis relictis ; non, ut adsit, auxili
     Latura plus praesentibus.
 Libenter hoc et omne militabitur
     Bellum in tuae spem gratiae :
 Non ut juvencis illigata pluribus
     Aratra nitantur mea ;
 Pecusve Calabris ante sidus fervidum
     Lucana mutet pascua :
 Neque ut superni villa candens Tusculi
     Circaea tangat moenia.
 Satis superque me benignitas tua
     Ditavit : haud paravero,
 Quod aut, avarus ut Chremes, terra premam ;
     Discinctus aut perdam ut nepos.

ODE II.

VITAE RUSTICAE LAUDES.

BEATUS ille, qui procul negotiis,
     Ut prisca gens mortalium,
 Paterna rura bobus exercet suis,
     Solutus omni fenore.

Neque excitatur classico miles truci,
 Neque horret iratum mare ;
 Forumque vitat, et superba civium
 Potentiorum limina.
 Ergo aut adulta vitium propagine
 Altas maritat populos,
 Inutilesque falce ramos amputans
 Feliciores inserit ;
 Aut in reducta valle mugientium
 Prospectat errantes greges ;
 Aut pressa puris mella condit amphoris ;
 Aut tondet infirmas oves :
 Vel, cum decorum mitibus pomis caput
 Autumnus arvis extulit,
 Ut gaudet insitiva decerpens pyra,
 Certantem et uvam purpurae,
 Qua muneretur te, Priape, et te, pater
 Silvane, tutor finium !
 Libet jacere, modo sub antiqua ilice,
 Modo in tenaci gramine.
 Labuntur altis interim ripis aquae ;
 Queruntur in silvis aves ;
 Fontesque lymphis obstrepunt manantibus,
 Somnos quod invitet leves.
 At, cum tonantis annus hibernus Jovis
 Imbris nivesque comparat,
 Aut trudit acres hinc et hinc multa cane
 Apros in obstantes plagas ;
 Aut amite levi rara tendit retia,

Turdis edacibus dolos ;
 Pavidumque leporem, et advenam laqueo
     Jucunda captat praemia. [gruem,
 Quis non malarum, quas amor curas habet,
     Haec inter obliviscitur ? +
 Quod si pudica mulier in partem juvet
     Domum atque dulces liberos,
 Sabina qualis, aut perusta solibus
     Pernicis uxor Appuli ;
 Sacrum et vetustis exstruat lignis focum,
     Lassi sub adventum viri ;
 Claudensque textis cratibus laetum pecus
     Distenta siccat ubera ;
 Et, horna dulci vina promens dolio,
     Dapes inemtas appetet :
 Non me Lucrina juverint conchylia,
     Magisve rhombus, aut scari,
 Si quos, Eoīs intonata fluctibus,
     Hiems ad hoc vertat mare ;
 Non Afra avis descendat in ventrem meum,
     Non attagen Ionicus,
 Jucundior, quam lecta de pinguissimis
     Oliva ramis arborum,
 Aut herba lapathi, prata amantis, et gravi
     Malvae salubres corpori,
 Vel agna festis caesa Terminalibus,
     Vel haedus ereptus lupo.
 Has inter epulas, ut juvat pastas oves
     Videre properantes domum !

Videre fessos vomerem inversum boves
 Collo trahentes languido,
 Positosque vernalis, ditis examen domus,
 Circum residentes Lares !
 Haec ubi locutus fenerator Alfius,
 Jam jam futurus rusticus,
 Omnem redegit Idibus pecuniam ;
 Quaerit Kalendis ponere.

ODE III.

AD MAECENATEM.

PARENTIS olim si quis impia manu
 Senile guttur fregerit,
 Edit cicutis allium nocentius.
 O dura messorum ilia !
 Quid hoc veneni saevit in praecordiis ?
 Num viperinus his cruor
 Incocitus herbis me fefellit ? an malas
 Canidia tractavit dapes ?
 Ut Argonautas praeter omnes candidum
 Medea mirata est ducem ;
 Ignota tauris illigaturum juga,
 Perunxit hoc Iasonem :
 Hoc delibutis ulta donis pellicem,
 Serpente fugit alite.
 Nec tantus unquam siderum insedit vapor

Siticulosae Apuliae ;
 Nec munus humeris efficacis Herculis
     Inarsit aestuosius.
 At, si quid unquam tale concupiveris,
     Jocose Maecenas, precor,
 Manum puella savio opponat tuo,
     Extrema et in sponda cubet.

ODE IV.

LUPIS et agnis quanta sortito obtigit,
     Tecum mihi discordia est,
 Ibericis peruste funibus latus,
     Et crura dura compede.
 Licet superbus ambules pecunia,
     Fortuna non mutat genus.
 Videsne, Sacram metiente te viam
     Cum bis ter ulnarum toga,
 Ut ora vertat huc et huc euntium
     Liberrima indignatio ?
 Sectus flagellis hic Triumviralibus
     Praeconis ad fastidium,
 Arat Falerni mille fundi jugera,
     Et Appiam mannis terit ;
 Sedilibusque magnus in primis eques,
     Othone contemto, sedet.

Quid attinet tot ora navium gravi
 Rostrata duci pondere
 Contra latrones atque servilem manum,
 Hoc, hoc tribuno militum?

ODE V.

IN CANIDIAM VENEFICAM.

At, O deorum quidquid in coelo regit
 Terras et humanum genus!
 Quid iste fert tumultus? et quid omnium
 Vultus in unum me truces?
 Per liberos te, si vocata partibus
 Lucina veris adfuit,
 Per hoc inane purpurae decus, precor,
 Per improbaturum haec Jovem;
 Quid, ut noverca, me intueris, aut uti
 Petita ferro bellua?
 Ut, haec tremente questus ore, constitit
 Insignibus raptis puer,
 Impube corpus, quale posset impia
 Mollire Thracum pectora;
 Canidia, brevibus implicata viperis
 Crines et incomtum caput,
 Jubet sepuleris caprificos erutas,
 Jubet cupressus funebres,
 Et uncta turpis ova ranae sanguine,

Plumamque nocturnae strigis,
 Herbasque, quas Iolcos, atque Iberia
     Mittit, venenorum ferox,
 Et ossa ab ore rapta jejunaе canis,
     Flammis aduri Colchicis.
 At expedita Sagana, per totam domum
     Spargens Avernales aquas,
 Horret capillis, ut marinus, asperis,
     Echinus, aut currens aper.
 Abacta nulla, Veia, conscientia,
     Ligonibus duris humum
 Exhauriebat, ingemens laboribus ;
     Quo posset infossus puer
 Longo die bis terque mutatae dapis
     Inemori spectaculo,
 Cum prominaret ore, quantum extant aqua
     Suspensa mento corpora :
 Exsucta uti medulla, et aridum jecur
     Amoris esset poculum,
 Interminato cum semel fixae cibo
     Intabuissent pupulae.
 Non defuisse masculae libidinis
     Ariminensem Foliam,
 Et otiosa credidit Neapolis,
     Et omne vicinum oppidum ;
 Quae sidera, excantata voce Thessala,
     Lunamque, coelo deripit.
 Hic irrectum saeva dente livido
     Canidia rodens pollicem,

Quid dixit? aut quid tacuit? O rebus meis
     Non infideles arbitrae,
 Nox, et Diana, quae silentium regis,
     Arcana cum fiunt sacra!
 Nunc, nunc adeste: nunc in hostiles domos
     Iram atque numen vertite.
 Formidolosae dum latent silvis ferae,
     Dulci sopore languidae;
 Senem, quod omnes rideant, adulterum
     Latrent Suburanae canes,
 Nardo perunctum, quale non perfectius
     Meae laborarint manus.
 Quid accidit? cur dira barbare minus
     Venena Medeae valent,
 Quibus superbam fugit ulta pellicem,
     Magni Creontis filiam;
 Cum palla, tabo munus imbutum, novam
     Incendio nuptam abstulit?
 Atqui nec herba, nec latens in asperis
     Radix febellit me locis:
 Indormit unctis omnium cubilibus
     Oblivione pellicum.
+ Ah! ah! solutus ambulat beneficæ
     Scientioris carmine.
 Non usitatis, Vare, potionibus,
     O multa fleturum caput!
 Ad me recurras: nec vocata mens tua
     Marsis redibit vocibus.
 Majus parabo, majus infundam tibi

Fastidienti poculum :
 Priusque coelum sidet inferius mari,
     Tellure porrecta super,
 Quam non amore sic meo flagres, uti
     Bitumen atris ignibus. +
 Sub haec puer jam non, ut ante, mollibus
     Lenire verbis impias ;
 Sed, dubius unde rumperet silentium,
     Misit Thyesteas preces :
 Venena magnum fas nefasque ; non valent
     Convertere humanam vicem. +
 Diris agam vos : dira detestatio
     Nulla expiatur victima.
 Quin, ubi perire jussus exspiravero,
     Nocturnus occurram Furor,
 Petamque vultus umbra curvis unguibus ;
     Quae vis deorum est Manium ;
 Et, inquietis assidens praecordiis,
     Pavore somnos auferam.
 Vos turba vicatim, hinc et hinc saxis petens,
     Contundet, obsceneas anus :
 Post, insepulta membra different lupi,
     Et Esquilinae alites :
 Neque hoc parentes, heu mihi superstites !
     Effugerit spectaculum.

ODE VI.

Quid immerentes hospites vexas, canis,
Ignavus adversum lupos?
Quin huc inanes, si potes, vertis minas,
Et me remorsurum petis?
Nam, qualis aut Molossus, aut fulvus Lacon,
Amica vis pastoribus,
Agam per altas aure sublata nives,
Quaecunque praecedet fera.
Tu, cum timenda voce complesti nemus,
Projectum odoraris cibum.
Cave, cave: namque in malos asperrimus
Parata tollo cornua;
Qualis Lycambae spretus infido gener,
Aut acer hostis Bupalo.
An, si quis atro dente me petiverit,
Inultus ut flebo puer?

ODE VII.

AD POPULUM ROMANUM.

Quo, quo scelesti ruitis? aut cur dexteris
Aptantur enses conditi?
Parumne campus atque Neptuno super
Fusum est Latini sanguinis?

Non ut superbas invidae Carthaginis
     Romanus arces ureret;
 Intactus aut Britannus ut descenderet
     Sacra catenatus via:
 Sed ut, secundum vota Parthorum, sua
     Urbs haec periret dextera.
 Neque hic lupis mos nec fuit leonibus,
     Nunquam, nisi in dispar, feris.
 Furorne caecus, an rapit vis acrior?
     An culpa? responsum date.
 Tacent: et ora pallor albus inficit,
     Mentesque percussae stupent.
 Sic est: acerba fata Romanos agunt,
     Scelusque fraternae necis;
 Ut immerentis fluxit in terram Remi
     Sacer nepotibus crux.

ODE VIII.

IN ANUM LIBIDINOSAM.

ROGARE longo putidam te saeculo,
     Vires quid enervet meas?
 Cum sit tibi dens ater, et rugis vetus
     Frontem senectus exaret;
 Hietque turpis inter aridas nates
     Podex, velut crudae bovis.
 Sed incitat me pectus, et mammae putres,

Equina quales ubera,
 Venterque mollis, et femur tumentibus
     Exile suris additum.
 Esto beata, funus atque imagines
     Ducant triumphales tuum;
 Nec sit marita, quae rotundioribus
     Onusta baccis ambulet.
 Quid, quod libelli Stoici inter Sericos
     Jacere pulvilos amant?
 Illiterati num minus nervi rigent?
     Minusve languet fascinum?
 Quod ut superbo provokes ab inguine,
     Ore allaborandum est tibi.

ODE IX.

AD MAECENATEM.

QUANDO repostum Caecubum ad festas dapes,
     Victore laetus Caesare,
 Tecum sub alta, sic Jovi gratum, domo,
     Beate Maecenas, bibam,
 Sonante mixtum tibiis carmen lyra,
     Hac Dorium, illis Barbarum?
 Ut nuper; actus cum freto Neptunius
     Dux fugit, ustis navibus,
 Minatus urbi vincla, quae detraxerat
     Servis amicus perfidis.

Romanus, eheu ! posteri negabitis,
 Emancipatus feminae,
 Fert vallum et arma miles, et spadonibus
     Servire rugosis potest !
 Interque signa turpe militaria
     Sol adspicit conopium.
 Ad hoc frementes verterunt bis mille equos
     Galli, canentes Caesarem ;
 Hostiliumque navium portu latent
     Puppes, sinistrorum citae.
 Io Triumphe ! tu moraris aureos
     Currus, et intactas boves.
 Io Triumphe ! nec Jugurthino parem
     Bello reportasti ducem ;
 Neque Africanum, cui super Carthaginem
     Virtus sepulcrum condidit.
 Terra mariquē victus, hostis Punico
     Lugubre mutavit sagum.
 Aut ille centum nobilem Cretam urbibus
     Ventis iturus non suis,
 Exercitatās aut petit Syrtes Noto,
     Aut fertur incerto mari.
 Capaciores affer huc, puer, scyphos ;
     Et Chia vina, aut Lesbia,
 Vel, quod fluentem nauseam coērceat,
     Metire nobis Caecubum.
 Curam metumque Caesaris rerum juvat
     Dulci Lyaeo solvere.

ODE X.

IN MAEVIVM.

MALA soluta navis exit alite
Ferens olen tem Maevium.
Ut horridis utrumque verberes latus,
Auster, memento, fluctibus.
Niger rudentes Eurus, inverso mari,
Fractosque remos differat :
Insurgat Aquilo, quantus altis montibus
Frangit trementes ilices :
Nec sidus atra nocte amicum appareat,
Qua tristis Orion cadit ;
Quietiore nec feratur aequore,
Quam Graia victorum manus,
Cum Pallas usto vertit iram ab Ilio
In impiam Ajacis ratem.
O quantus instat navitis sudor tuis,
Tibique pallor luteus,
Et illa non virilis ejulatio,
Preces et aversum ad Jovem ;
Ionius udo cum remugiens sinus
Noto carinam ruperit !
Opima quod si praeda curvo littore
Porrecta mergos juveris,
Libidinosus immolabitur caper,
Et agna Tempestatibus.

ODE XI.

AD PETTIUM.

PETTI, nihil me, sicut antea, juvat
Scribere versiculos, amore percussum gravi;

Amore, qui me praeter omnes expetit
Mollibus in pueris, aut in puellis, urere.

Hic tertius December, ex quo destiti
Inachia furere, silvis honorem decutit.

Heu! me, per urbem (nam pudet tanti mali)
Fabula quanta fui, conviviorum et poenitet,

In quis amantem et languor, et silentium
Arguit, et latere petitus imo spiritus.

Contrane lucrum nil valere candidum
Pauperis ingenium? querebar, adplorans tibi;
Simul calentis inverecundus deus
Fervidiore mero arcana promorat loco.

Quod si meis inaestuet praecordiis
Libera bilis, ut haec ingrata ventis dividat
Fomenta, vulnus nil malum levantia;
Desinet imparibus certare submotus pudor.

Ubi haec severus te palam laudaveram;
Jussus abire domum, ferebar incerto pede
Ad non amicos heu! mihi postes, et heu!
Limina dura, quibus lumbos et infregi latus.

Nunc, gloriantis quamlibet mulierculam
Vincere mollitia, amor Lycisci me tenet:

Unde expedire non amicorum queant
 Libera consilia, nec contumeliae graves;
 Sed alius ardor, aut puellae candidae,
 Aut teretis pueri, longam renodantis comam.

ODE XII.

QUID tibi vis, mulier nigris dignissima barris?
 Munera cur mihi, quidve tabellas
 Mittis, nec firmo juveni, neque naris obesae?
 Namque sagacius unus odoror,
 Polypus, an gravis hirsutis cubet hircus in alis,
 Quam canis acer, ubi lateat sus.
 Quis sudor vietis et quam malus undique membris
 Crescit odor! cum pene soluto
 Indomitam properat rabiem sedare; nec illi
 Jam manet humida creta, colorque
 Stercore fucatus crocodili; jamque subando
 Tenta cubilia, tectaque, rumpit.
 Vel mea cum saevis agitat fastidia verbis:
 Inachia langues minus ac me:
 Inachiam ter nocte potes, mihi semper ad unum
 Mollis opus: pereat male, quae te
 Lesbia, quaerenti taurum, monstravit inertem:
 Cum mihi Cous adesset Amyntas,
 Cujus in indomito constantior inguine nervus,
 Quam nova collibus arbor inhaeret.

Muricibus Tyriis iteratae vellera lanae
 Cui properabantur? tibi nempe;
 Ne foret aequales inter conviva, magis quem
 Diligeret mulier sua, quam te.
 O ego non felix, quam tu fugis, ut pavet acres
 Agna lupos, capreaeque leones.

ODE XIII.

AD AMICOS.

HORRIDA tempestas coelum contraxit, et imbræ,
 Nivesque deducunt Jovem: nunc mare, nunc
 siluae
 Threïcio Aquilone sonant: rapiamus, amici,
 Occasionem de die; dumque virent genua,
 Et decet, obducta solvatur fronte senectus.
 Tu vina Torquato move consule pressa meo.
 Cetera mitte loqui: Deus haec fortasse benigna
 Reducet in sedem vice. Nunc et Achaemenio
 Perfundi nardo juvat, et fide Cyllenea
 Levare duris pectora sollicitudinibus;
 Nobilis ut grandi cecinit centaurus alumno:
 Invicte mortalis, dea nate puer Thetide,
 Te manet Assaraci tellus, quam frigida parvi
 Findunt Scamandri flumina, lubricus et Simoïs;
 Unde tibi redditum certo subtemine Parcae
 Rupere; nec mater domum caerulea te revehet.

Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis aegrimoniae dulcibus alloquiis.

ODE XIV.

AD MAECENATEM.

MOLLIS inertia cur tantam diffuderit imis
Oblivionem sensibus,
Pocula Lethaeos ut si ducentia somnos
Arente fauce traxerim,
Candide Maecenas, occidis saepe rogando:
Deus, deus nam me vetat
Inceptos, olim promissum carmen, iambos
Ad umbilicum adducere.
Non aliter Samio dicunt arsisse Bathyllo
Anacreonta Teium;
Qui persaepe cava testudine flevit amorem,
Non elaboratum ad pedem.
Ureris ipse miser: quod si non pulchrior ignis
Accendit obsessam Ilion,
Gaude sorte tua: me libertina, neque uno
Contenta, Phryne macerat.

ODE XV.

AD NEAERAM.

Nox erat, et coelo fulgebat Luna sereno
     Inter minora sidera;
 Cum tu, magnorum numen laesura deorum,
     In verba jurabas mea,
 Arctius atque hedera procera adstringitur ilex,
     Lentis adhaerens brachiis :
 Dum pecori lupus, et, nautis infestus, Orion
     Turbaret hibernum mare,
 Intonsosque agitaret Apollinis aura capillos,
     Fore hunc amorem mutuum.
 O dolitura mea multum virtute, Neaera !
     Nam, si quid in Flacco viri est,
 Non feret assiduas potiori te dare noctes,
     Et quaeret iratus parem ;
 Nec semel offensae cedet constantia formae,
     Si certus intrarit dolor.
 At tu, quicumque es felicior, atque meo nunc
     Superbus incedis malo,
 Sis pecore et multa dives tellure licebit,
     Tibique Pactolus fluat,
 Nec te Pythagorae fallant arcana renati,
     Formaque vincas Nirea ;
 Eheu ! translatos alio moerebis amores :
     Ast ego vicissim risero.

ODE XVI.

AD POPULUM ROMANUM.

ALTERA jam teritur bellis civilibus aetas,
     Suis et ipsa Roma viribus ruit.
 Quam neque finitimi valuerunt perdere Marsi,
     Minacis aut Etrusca Porsenae manus,
 Aemula nec virtus Capuae, nec Spartacus acer,
     Novisque rebus infidelis Allobrox ;
 Nec fera caerulea domuit Germania pube,
     Parentibusque abominatus Hannibal :
 Impia perdemus devoti sanguinis aetas,
     Ferisque rursus occupabitur solum.
 Barbarus heu ! cineres insistet victor, et urbem
     Eques sonante verberabit ungula ;
 Quaeque carent ventis et solibus, ossa Quirini,
     Nefas videre ! dissipabit insolens.
 Forte, quid expadiat, communiter, aut melior pars,
     Malis carere quaeritis laboribus.
 Nulla sit hac potior sententia : Phocaeorum
     Velut profugit exsecrata civitas
 Agros atque Lares patrios, habitandaque fana
     Apris reliquit, et rapacibus lupis ;
 Ire, pedes quounque ferent, quounque per undas
     Notus vocabit, aut protervus Africus.
 Sic placet ? an melius quis habet suadere ? secunda

Ratem occupare quid moramur alite?
 Sed juremus in haec: Simul imis saxa renarint
     Vadis levata, ne redire sit nefas;
 Neu conversa domum pigeat dare linte,
     Padus Matina laverit cacumina,
 In mare seu celsus procurrerit Apenninus,
     Novaque monstra junxerit libidine
 Mirus amor; juvet ut tigres subsidere cervis,
     Adulteretur et columba milüo,
 Credula nec ravos timeant armenta leones,
     Ametque salsa levis hircus aequora.
 Haec, et quae poterunt redditus abscindere dulces,
     Eamus omnis exsecrata civitas,
 Aut pars indocili melior grege: mollis et expes
     Inominata perprimat cubilia.
 Vos, quibus est virtus, muliebrem tollite luctum,
     Etrusca praeter et volate littora.
 Nos manet Oceanus circumvagus: arva, beata
     Petamus arva, divites et insulas;
 Reddit ubi Cererem tellus inarata quotannis,
     Et imputata floret usque vinea,
 Germinat et nunquam fallentis termes olivae,
     Suamque pulla ficus ornat arborem,
 Mella cava manant ex ilice, montibus altis
     Levis crepante lympha desilit pede.
 Illic injussae veniunt ad mulctra capellae,
     Refertque tenta grex amicus ubera;
 Nec vespertinus circumgemit ursus ovile,
     Nec intumescit alta viperis humus.

Nulla nocent pecori contagia; nullius astri
     Gregem aestuosa torret impotentia.
 Pluraque felices mirabimur; ut neque largis
     Aquosus Eurus arva radat imbris,
 Pingua nec siccis urantur semina glebis,
     Utrumque rege temperante coelitum.
 Non huc Argoo contendit remige pinus,
     Neque impudica Colchis intulit pedem:
 Non huc Sidonii torserunt cornua nautae,
     Laboriosa nec cohors Ulicei.
 Jupiter illa piae secrevit littora genti,
     Ut inquinavit aere tempus aureum;
 Aerea dehinc ferro duravit saecula; quorum
     Piis secunda, vate me, datur fuga.

ODE XVII.

AD CANIDIAM.

JAM jam efficaci do manus scientiae,
 Supplex et oro regna per Proserpinae,
 Per et Diana non movenda numina,
 Per atque libros carminum valentium
 Refixa coelo devocare sidera,
 Canidia, parce vocibus tandem sacris,
 Citumque retro solve, solve turbinem.
 Movit nepotem Telephus Nereium,
 In quem superbus ordinarat agmina

Mysorum, et in quem tela acuta torserat :
 Unxere matres Iliae, addictum feris
 Alitibus atque canibus, homicidam Hectorem,
 Postquam, relictis moenibus, rex procidit
 Heu ! pervicacis ad pedes Achillei :
 Setosa duris exuere pellibus
 Laboriosi remiges Ulixei,
 Volente Circa, membra ; tunc mens, et sonus
 Relapsus, atque notus in vultus honor.
 Dedi satis superque poenarum tibi,
 Amata nautis multum, et institoribus.
 Fugit juventas, et verecundus color
 Reliquit ossa pelle amicta lurida ;
 Tuis capillus albus est odoribus.
 Nullum a labore me reclinat otium :
 Urguet diem nox, et dies noctem ; neque est
 Levare tenta spiritu praecordia.
 Ergo negatum vincor ut credam miser,
 Sabella pectus increpare carmina,
 Caputque Marsa dissilire naenia.
 Quid amplius vis ? O mare et terra ! ardeo,
 Quantum neque atro delibutus Hercules
 Nessi crux, nec Sicana fervida
 Furens in Aetna flamma. Tu, donec cinis
 Injuriosis aridus ventis ferar,
 Cales venenis officina Colchicis.
 Quae finis ? aut quod me manet stipendum ?
 Effare : jussas cum fide poenas luam,
 Paratus expiare, seu poposceris

Centum juvencos, sive mendaci lyra
 Voles sonari, Tu pudica, tu proba
 Perambulabis astra sidus aureum.
 Infamis Helenae Castor offensus vice,
 Fraterque magni Castoris, victi prece,
 Ademta vati reddidere lumina.
 Et tu, potes nam, solve me dementia,
 O nec paternis obsoleta sordibus,
 Nec in sepulcris pauperum prudens anus
 Novendiales dissipare pulveres !
 Tibi hospitale pectus, et purae manus :
 Tuusque venter Pactumeius ; et tuo
 Cruore rubros obstetrix pannos lavit,
 Utcunque fortis exsilis puerpera.

CANIDIAE RESPONSIO.

QUID obseratis auribus fundis preces ?
 Non saxa nudis surdiora navitis
 Neptunus alto tundit hibernus salo.
 Inultus ut tu riseris Cotyttia
 Vulgata, sacrum liberi Cupidinis ?
 Et Esquiliini pontifex benefici
 Impune ut urbem nomine impleris meo ?
 Quid proderat ditasse Pelignas anus,
 Velociusve miscuisse toxicum ?
 Sed tardiora fata te votis manent :
 Ingrata misero vita ducenda est, in hoc,

Novis ut usque suppetas doloribus.
Optat quietem Pelopis infidi pater,
Egens benignae Tantalus semper dapis ;
Optat Prometheus obligatus aliti ;
Optat supremo collocare Sisyphus
In monte saxum : sed vetant leges Jovis.
Voles modo altis desilire turribus,
Modo ense pectus Norico recludere ;
Frustraque vincla gutturi nectes tuo,
Fastidiosa tristis aegrimonia.
Vectabor humeris tunc ego inimicis eques,
Meaeque terra cedet insolentiae.
An, quae movere cereas imagines,
Ut ipse nosti curiosus, et polo
Deripere Lunam vocibus possim meis,
Possim crematos excitare mortuos,
Desiderique temperare poculum,
Plorem artis in te nil habentis exitum ?

CARMEN SAECULARE.

PHOEBE, silvarumque potens Diana,
Lucidum coeli decus, o colendi
Semper, et culti! date quae precamur
Tempore sacro;

Quo Sibyllini monuere versus,
Virgines lectas, puerosque castos,
Dis, quibus septem placuere colles,
Dicere carmen.

Alme Sol, curru nitido diem qui
Promis et celas, aliasque et idem
Nasceris, possis nihil urbe Roma
Visere majus.

Rite maturos aperire partus
Lenis, Ithilyia, tuere matres;
Sive tu Lucina probas vocari,
Seu Genitalis.

Diva, producas subolem, Patrumque
Prosperes decreta super jugandis
Feminis, prolisque novae feraci
Lege marita:

Certus undenos decies per annos
 Orbis ut cantus referatque ludos,
 Ter die claro, totiesque grata
 Nocte, frequentes.

Vosque veraces cecinisse Parcae,
 Quod semel dictum est, stabilisque rerum
 Terminus servet, bona jam peractis
 Jungite fata.

Fertilis frugum pecorisque Tellus
 Spicea donet Cererem corona :
 Nutriant fetus et aquae salubres,
 Et Jovis aurae.

Condito mitis placidusque telo
 Supplices audi pueros, Apollo ;
 Siderum regina bicornis, audi,
 Luna, puellas :

Roma si vestrum est opus, Iliaeque
 Littus Etruscum tenuere turmae,
 Jussa pars mutare Lares et urbem
 Sospite cursu ;

Cui per ardentem sine fraude Trojam
 Castus Aeneas, patriae superstes,
 Liberum munivit iter, datus
 Plura relictis.

Dì, probos mores docili juventae,
 Dì, senectuti placidae quietem,
 Romulae genti date remque, prolemque,
 Et decus omne.

Quique vos bobus veneratur albis,
 Clarus Anchisae Venerisque sanguis
 Imperet bellante prior, jacentem
 Lenis in hostem.

Jam mari terraque manus potentes
 Medus Albanasque timet secures :
 Jam Scythaes responsa petunt, superbi
 Nuper, et Indi.

Jam Fides, et Pax, et Honor, Pudorque
 Priscus, et neglecta redire Virtus
 Audet; apparentque beata pleno
 Copia cornu.

Augur, et fulgente decorus arcu,
 Phoebus, acceptusque novem camenis,
 Qui salutari levat arte fessos
 Corporis artus,

Si Palatinas videt aequus arces,
 Remque Romanam, Latiumque, felix
 Alterum in lustrum meliusque semper
 Proroget aevum :

Quaeque Aventinum tenet, Algidumque,
Quindecim Diana preces virorum
Curet; et votis puerorum amicas
Applicet aures.

Haec Jovem sentire, deosque cunctos,
Spem bonam certamque domum reporto,
Doctus et Phoebi chorus, et Diana,
Dicere laudes. +

NOTULAE QUAEDAM

IN

LECTIONES VARIANTES.

IN LIB. I. CARMINUM.

I. 7. PRO *mobilium* codices complures *nobilium*. At *mobilium* libri meliores, quod civium inconstantiam pulchre indicat; quorum animi levissimae aurae momento huc, illuc, impelluntur, et quorum favore nihil inconstantius. “ Nihil enim est tam molle, tam tenerum, tam aut fragile aut flexible, quam voluntas erga nos sensusque civium, qui non modo improbitati irascuntur candidatorum, sed etiam in recte factis saepe fastidiunt.” Cic. pro Mil. 16.

7. & 9. Hunc locum ita interponimus, ut *hunc* et *illum* ad *juvat* referantur. Horatius ante

oculos habuisse videtur versus Pindari a Bentleio e Sexto Empirico allatos.

Αελλοποδῶν μεν τίνας ἐνφρεσ-
νεσιν ἵππων τίμαι καὶ σεφάνοι·
Τας δ' ἐν πολυχρυσοῖς θαλαμοῖς βιοτα.

Ut Pindarus ἐνφρεσιν τινας τοις δι, ita Horatius *Juvat hunc—illum.* Vid. Cuningh. Animad. p. 277, et seqq.

I. 13. Pro *dimoveas* Lambinus reposuit *de-moveas*; recte, si etymon spectes. At, quum et *di* et *de* separationem designent, horum et similiūm verborum discriminē neglexisse videntur non solum librarii, verum ipsi quoque auctores. Vid. Gesneri Thesaur. in voce *diminuo*.

16. *Rura oppidi sui*, i. e. oppido suo adjacentia, non recte dici existimat cel. Bentleius. At Silius Italicus pari modo dixit

————— *nebulosi RURA CASINI.*

Vid. Ric. Johnsoni Aristarch. P. II. p. 10.

29. Pro *me* Franciscus Hare, episcopus Cirencestrensis, reposuit *te*, ut ad Maecenatem referatur, probantibus Broukhusio, Marklando, aliis. Sed neque haec conjectura librorum suffragium habet, nec poësis primarium Maecenatis studium fuit.

II. 15.—— *Monumenta regis,*
Templaque Vestae.

Sic Ovidius :

*Hic locus exiguus, qui sustinet ATRIA VESTAE,
Tunc erat intonsi REGIA magna NUMAE.*

Fast. VI. 263.

II. 31. *Candentes* habent MSS. Cruquii omnes, et aliorum complures; *Candenti* alii. *Candentes* dedimus, i. e. pulchros, nitentes, fulgentes. *Nube amictus* Apollo, ne mortales eum inter ipsos versantem agnoscerent. Pari modo apud Virgilium :

*Hoc Venus, obscurō faciem circumdata NIMBO,
Detulit.* Aen. XII. 416.

*At Venus obscuro gradientes aëre sepsit,
Et multo NEBULAE circum dea fudit AMICTU,
Cernere ne quis eos, neu quis contingere posset.*

Aen. I. 411.

39. *Mauri* codd. et edd. omnes praeter Zurekianam. Sed *Marsi* emendabat Tan. Faber; eumque secuti sunt Dacer. Bentl. Cun. Sanad. alii. Rationes acutissime exposuit Bentl. Sed nimis audax et temeraria haec emendatio videtur, et minime necessaria. Bene enim habet lectio vulgata, si cum cel. Jani interpreteris : “ Ro-“ manus eques *Maurum* opprimit *peditem* h. e. “ qui vel de peditatu est, vel equo dejectus, et “ sic pedes. Hic, repugnans, in hostem cruen-

IN LIB. I. CARMINUM.

“*tum, ferocem, desuper imminentem, obvertit
vultum acrem, truculentum.*”—Forte e pictura quadam hanc imaginem duxit poëta. confer et Johnsoni Arist. P. I. p. 16, et seqq.

III. 1. *Sic te Diva, &c.* Omnes inde a Lambino quos viderim interpretes hunc locum explicant: “*O navis! Virgilium incolumem Athenas perfer: ea lege, sive conditione, tibi cursum faustum et felicem vicissim precor.*” *Sic*, ut ἔτως apud Graecos, eleganter usurpatur in obtestationibus, ubi quid ab altero petimus, eique vicissim precamur, quod ipsi gratum fore putamus. Ita saepius apud Horatium:

*At tu, nauta, vagae ne parce malignus arenae
Ossibus et capiti inhumato
Particulam dare: sic, quodcunque minabitur Eurus
Fluctibus Hesperiis, Venusinae
Plectantur silvae, te sospite.* Carm. I. xxviii. 23.

At, si Horatius prosperum Athenas cursum navi precatur ea lege, si Virgilium incolumem eo vexerit, verba sic accepta absurdii aliquid contineare videntur. Non enim Virgilius incolmis Athenas deferendus erat, et navis deinde prosperum eo cursum habitura; sed utrumque simul et semel evenire oportebat. Verba potius hoc modo accipienda videntur: “*O navis! Sic diva potens Cypri, &c. regat te, ut Virgilium in fini-*

IN LIB. I. CARMINUM.

“bus Atticis incolumem exponas.” Nam de alia quam in Graeciam navigatione cogitare vident verba, *obstrictis aliis, praeter Japyga,* qui, ab occasu aestivo flans, Athenas potentibus secundus.

III. 6. *Debes Virgilium.* Hunc locum aliter distinxit *Gilb. Wakefield*, vir acuti pariter ac venusti ingenii, ut scilicet voces *finibus Atticis* cum verbo *debes*, non cum *reddas*, cohaereant. At, si navis Virgilium, tanquam sanctissimum depositum sibi creditum, *finibus Atticis DEBEBAT*, tum *iisdem finibus Atticis REDDERE* oportebat. Si haec sit hujus loci sententia, parum aut nihil referre videtur, utrum voces *finibus Atticis* cum verbo *debes*, an cum *reddas*, conjungantur: cum utro-cunque enim conjungas, cum altero etiam subintelligere necesse est. Sed longe diversa videtur esse loci sententia; et Horatius forte per voces *finibus Atticis* locum tantum designare voluit, *ubi depositum reddi* oporteret, nulla facta mentione ejus vel hominis vel rei, cui debebatur, neque ejus, cui reddendum esset.—Quod idem vir doctus existimat, Horatium *in patriam redditum tutum* dilectissimo poëtae precari, hoc certe nihil ad navem, qua in fines Atticos deferendus erat; non enim *eadem nave* in patriam redditurus erat.

19. Editio Veneta 1478. quam omnium primam esse crediderim, habet *turgidum*; at Ger-

IN LIB. I. CARMINUM.

manica Locheri 1498. *turbidum*. Postea tamen prior illa lectio fere cunctas occupavit. Codices quidem, etiam optimae notae, alii hanc, alii illam, exhibent: et sane utraque sat commode tolerari potest. Vix tamen dubito quin *turbidum* ab Horatii manu fuerit, quod fortius epitheton est, &c. BENTL.

De hac re nihil forte certi statui aut definiti potest; codices enim alii huic, alii illi lectio favent. *Turgidum* tamen fortius videtur epitheton. Nam levi tempestate turbatur mare, unde *turbidum* vocetur: at non, nisi vehementioribus ventis, *turget*.

III. 20. *Acroceraunia*. Ita omnes, qui nunc noti sunt libri, tam scripti, quam editi. Ita etiam legisse Servium constat; qui ad Aen. III. 506. haec annotavit: “Ceraunia, inquit, montes Epi-“ ri, a crebris fulminibus propter altitudinem no-“ minati. Unde Horatius expressius dixit *Acro-“ ceraunia* propter altitudinem et fulminum jac-“ tus.” Cel. Jani tamen hoc nomen, a geogra-phis tantum, ut ait, et historicis frequentatum, fastidium movet, tanquam plebeium ac vulgare, et Horatio in tam splendido loco prorsus indignum; ideoque *alta Ceraunia* rescripsit. At non adeo fastidiosus Ovidius:

Tu loca, quae nimium grata fuere, cave.

Haec tibi sint SYRTES: haec ACROCERAUNIA vita.

Rem. Am. 739.

IN LIB. I. CARMINUM.

III. 22. *Dissociabili* active sumendum videtur, ut alia multa in *-bilis*, quae Gesnerus ad hunc locum collegit. Sic Virgilius :

*Adspice, num mage sit nostrum PENETRABILE
telum.* Aen. x. 481.

Et sententia est: “ Nequicquam Dei providentia terras alias ab aliis abscidit mari interfuso, “ si tamen,” &c. *Abscidit terras* est abscidit *alias ab aliis*, sive *a se invicem*. Ita Valer. Flaccus, II. 615. *Has etiam terras Neptunia cuspis abscidit—* Europam sciz. atque Asiam a se invicem. Pro *dissociabili* Cuning. *dissociabile*, Bentl. *dissociabilis* in casu quarto, ut vitetur $\tau\alpha\pi\tau\omega\lambda\sigma\gamma\alpha$. Non animadvertisse videtur vir acutissimus eandem esse $\tau\alpha\pi\tau\omega\lambda\sigma\gamma\alpha$ in *dissociabiles*, i. e. dissociatas. Ric. Johnsonus *dissociabili* interpretatur *dissipabili*, ita ut vestigium humanum ne sustineat quidem, sed cedat undique rursusque coëat, obvolvens strangulansque homines. Arist. P. I. p. 33.

26. *Per vetitum ET nefas* Du Hamel ex antiquo libro. “ Ideo nefas, quia a Natura vetitum.” GESN.

37. Pro *arduum*, quidam bonae notae codices habent *ardui*. Melius videtur *arduum*. “ Nil tam arduum, quo non enitatur hominum audacia.” JANI.

IV. 8. Pro *urit*, codices nonnulli *visit* : *visit*
TOM. I. A a

IN LIB. I. CARMINUM.

etiam Bentl. eleganter. At *urit*, quod Cyclopum officinas flammâ colluentes depingit, ita ut *uri* videantur, ipso Vulcano *ardente*, (ut *clipeos ardentes* apud Virg. Aen. II. 734.) multo efficacius videtur.

IV. 16. *Fabulaeque manes* per appositionem, ut, apud Persium,

— — — — *Cinis, et MANES, et FABULA fies.*

Sat. V. 152.

VI. 2. *Alite* omnes qui noti sunt libri MSS. Quidam tamen viri docti pro *alite* legunt *aliti*, ut sit dativus agentis, et ad *Varium* referatur. Sed *alite* aequae ad *Varium* referre licet. Cel. Jani quidem, nuperus Carminum editor, existimat, “*Pro a et ablativo dativum esse apud poëtas, NUNQUAM ABLATIVUM.*” Sed hoc temere nimis edidit vir doctus, ut poëtas diligenter legenti patet. E. G. Ovidius, de Iside,

Nunc dea LINIGERA colitur celeberrima TURBA.

Met. I. 747.

Sic Helene doleat, desertaque CONJUGE ploret.

Her. V. 75.

Sed non solum, ubi de *agente* sermo est, casus ablativus, quem vocant, vicem dativi sustinet, sed etiam ubi aliter accipiendus est; ut, apud Virgilium,

IN LIB. I. CARMINUM.

— *Haeret PEDE pes, densusque viro vir.*
Aen. X. 361.

Forte ratis, celsi conjuncta CREPIDINE saxi,
Expositis stabat scalis, et ponte parato.
Ibid. 653.

Quin etiam, in versu Lucilii,

ESURIENTE LEONI ex ore exculpere praedam,
ablativus participii cum dativo *leoni* conjunctus
reperitur. Hisce et similibus exemplis adducti,
viri quidam eruditi de dativi et ablativi discrimi-
ne, non sine causa, dubitasse videntur.

VI. 7. *Ulixēi.* De hujus nominis scriptura vid.
Heins. ad Virg. Ecl. VIII. 70.

18. — *Nos proelia virginum,*
Sectis in juvenes unguibus acrum,
Cantamus.

Pro *sectis* Bentleius rescripsit *strictis*, ut *strictis*
mucronibus; quod festivam imaginem paellaris
irae, *facilisque saevitiae*, penitus perdere videntur.

VII. 5. *Urbem.* Ita vulg. Codd. quidam ha-
bent *arces*, quae vera lectio videntur.

7. *Indeque decerptam.* Omnes, quotquot noti
sunt, codices scripti exhibent

Undique decerptam fronti praeponere olivam.

Sed, quoniam ex hac codicum omnium lectione
nisi ullus sanus sensus elici potest, alia lectio, E-

IN LIB. I. CARMINUM.

rasmo adscribi solita, et haud dubie **ex ingenio** deprompta, plerasque editiones occupavit :

Undique DECERPTAE FRONDI praepone olivam.

Cujus emendationis haec videtur esse sententia :
 “ Anteponere coronam *oleaginam* coronis *ex omnium*
 “ *iliarum arborum frondibus et ramis* con-
 “ *cinnatis*; sive ex Athenis celebratis potius,
 “ quam ex ullo alio argumento, gloriam et fa-
 “ *mau sibi quaerere.*” Poetae enim pro variis
 argumentorum generibus varias sibi coronas ad-
 scivisse videntur. Ovidius, de Amore scripturus,
 myrteā musam suam ornari vult, quia myrtus
 Veneri sacra fuit ; eademque de causa myrteam
 sibi postulat :

Cingere littoreā flarentia tempora MYRTO,
Musa, per undenos emodulanda pedes.

Aīn. I. 1. 29.

Finis adest operi: palmam date, grata juventus;
SERTAQUE odoratae MYRTEA ferte comae.

Art. Aīn. II. 733.

Pari modo, qui Athenas, et Palladem, Athenarum praesidem, celebrare sumit, coronam *oleaginam* sibi nectere censetur: et qui ex hoc potius, quam ex alio carminis argumento, famam quae-
 rit, *oleaginam* omnibus aliis anteponere dicitur,
 sive

IN LIB. I. CARMINUM.

Undique decerpta frondi praeponere olivam.

Nobis, his perpensis, ingeniosa sane videtur Erasmi conjectura, et ipsius Horatii ingenio non indigna. Attamen, quoniam a codd. scriptis nimis fortasse recedit, emendationem certissimam cel. Schraderi, Eloq. et Historiarum in Acad. Franequerana apud Frisos nuper Prof. in contextum recipere non dubitavimus :

INDEQUE decerptam fronti praeponere olivam.

Haec cel. Schraderi emendatio, quae, unius litterulae mutatione, ipsius Horatii manum restituisse videtur, in crimen audaciae aut temeritatis minime incurrit. Voces enim *inde* et *unde* a libriis confundi et commutari solent; (vid. Drakenb. ad Liv. XXXIX. c. 33. et alibi passim) qui primùm rarius vocabulum INDEQUE in usitatus UNDIQUE mutasse, deinde copulativam ET in fine prioris versùs addidisse, videntur: nam ea vox a duobus ex codd. Lipsiensibus abest; quae tamen, si *undique* legamus, omnino necessaria est. Hanc emendationem quodammodo confirmant versus Lucretiani, quos Horatius hic aliquatenus expressisse putatur:

*Avia Pieridum peragro loca, nullius ante
Trita solo : jurat integros accedere fontes,
Atque haurire : juratque novos decerpere flores ;*

IN LIB. I. CARMINUM.

*Insignemque meo capiti petere INDE coronam,
Unde prius nulli velarunt tempora musae.*

Lib. IV. initio.

Sententia igitur hujus loci vexatissimi erit: Sunt poëtae, qui in hoc uno sunt occupati, ut Athenarum arces, Palladi sacras, *carmine perpetuo*, quod omnes Athenarum laudes ab urbis primordiis complectatur, celebrent; atque **FRONTI suae PRAEponant olivam**, capiti suo imponant coronam oleaginam, **INDE decerptam**, ex Athenarum arcibus decerptam, Acropoli praesertim, ubi religiose servabantur oleae, Minervae sacrae, *μοριας* appellatae. “Sunt qui in hoc uno sunt occupati, ut A-“ thenas celebrent, et **INDE**, sive ex Athenis ce-“ lebratis, famam et gloriam sibi comparent.” **INDE**que etiam inter *doctorum conjecturas et vari-as lectiones* habet editio J. Jones, quae Londini in lucem prodiit anno 1736. Sed utrum ex conjectura, an codicium auctoritate, incertum est.

Cel. Bentleius codd. scriptorum lectionem, *undi-que decerptam* ita interpretatur, “Hoc est, ex “eo argumento undequaque exhausto coronam “sibi poëticam quaerere:” eamque interpretationem et lectionem omnibus ingenii viribus tue-“tur post Turnebum. Sed *undi-que decerptam* es-“set ex *omnibus locis* decerptam, quomodo ex vet. scholiaste interpretatur Baxterus. Horatius alibi:

IN LIB. I. CARMINUM.

*Fertur Prometheus addere principi
Limo coactus particulam UNDIQUE
DESECTAM, et insani leonis
Vim stomacho apposuisse nostro.*

Carm. I. xvi. 13.

ubi *undique desectam* est *ex omnibus animalibus de-*
sectam. Conf. etiam A. Poet. initio. Vid. Schra-
deri Emendationes, p. 77. Leovard. 1776.

VII. 13. *Tiburni.* Alii *Tiburti*, vel *Tiburtis*.

17. *Perpetuo* tres Bland. Cruq. et totidem ex
Bentleianis.

VIII. 2. Omnino legendum *properes*, quic-
quid contra statuant Grammatici. *Dic, cur pro-*
peres—cur oderit.

IX. 14. *Fors* omnes Cruquii, quatuor Lambi-
ni. *Sors* quidam Lambini.

XII. 13. *Parentis.* Alii *parentum* : quidam
parentem.

31. Mire variant codd. *nam sic—cum sic—quia*
sic—quod sic—sic dī—dī sic.

38. Bentl. alio ordine ex MS. *Prodigum,*
Poenō superante, Paullum.

43. *Arto* editio vet. 1477, et ita Bentl.

57. *Laetum* multi codd.

XIII. 1. Parum refert utrum *quam* scribatur,
an *cum*. Utrumque eodem modo pronunciaba-
tur, ut *loquutus*, et *locutus*. Est casus quartus

pronominis relativi, a nominativo in *-us*, pro adverbio habitus. Altera forma in *-is* (*quis*, sive, *s* eliso, *qui*) est declin. 3tiae.

XIII. 6. *Manent* omnes Cruquii et multi aliorum MSS. quae vera lectio videtur : neque, ut Grammatici putant, repugnat Latinitas. Cel. Bentleius quidem hoc praeceptum tradidit: “ Ubi duo singularia *conjunguntur*, cum utriusvis numeri verbo congruunt, seu singularis sive pluralis. “ Ubi vero, ut hic fit, *disjunguntur*, et usus et ratio postulat, ut verbum etiam sit singulare.” Sed falsus est vir doctissimus. Numerus enim pluralis idem valet, ac singularis iteratus aut saepius repetitus. *Manent* nihil aliud est nisi *manet*, *manet*, &c. Eodem itaque redit, sive dicas *et mens MANET*, *et color MANET*, sive *et mens et color MANENT*; *nec mens MANET*, *nec color MANET*, sive *nec mens nec color MANENT*; *aut mens MANET*, *aut color MANET*, sive *aut mens aut color MANENT*. Hoc satis ostendunt sequentia: *Haec si NEQUE ego NEQUE tu FECIMUS.* Ter. Ad. I. ii. 23.

Non huc ADMISSAE Thasos AUT undosa Carystos.

Stat. Sil. I. 5.

Quin etiam discant oculi lacrimare coacti :

Et FACIANT udas illa VEL illa genas.

Ov. Am. I. viii. 84.

IN LIB. I. CARMINUM.

Vid. Ric. Johnsoni Aristarch. P. II. p. 11. et diligentissimi Ruddimanni Gram. Maj. Tom. II. p. 28.

XIII. 16. Pro *quinta*, Ramirez de Prado conj. *quanta*, quod in contextum recepit Talbot.

XV. 36. *Iliacas* vulg. quod metrum non admittit. Dedimus itaque *Pergameas*, quod et in codicibus esse testatur Glareanus. *Iliacas* e glossa esse videtur.

XVI. 5—8. Hunc locum, in quo irae effetus cum furore fanatico confertur, sublimem, si quis aliis, magna verborum gravitate ac vi exornavit poëta. Sententia est: “Non Cybele, “non Phoebus, non Bacchus, tantum sacerdos-“tibus suis fureorem immittunt, quantum irae“saevae: non Corybantes collisis cymbalis in“tantum fureorem concitant mentem.” Hoc postremum paullo audacius effertur:

Non acuta

Sic geminant Corybantes aera.

Hoc est: “*non sic* Corybantes *geminatis aeribus*, “*sive geminis cymbalis aereis inter se collisis, qua-*“*tiunt mentem.*” Ita accepta, lectio vulgata, *sic* *geminant*, quam praestant omnes libri scripti, multo ποιητικωτερα videtur, quam Bentleii emendatio, *si*; quae magis prosaica est, quam pro hujus loci sublimitate. *Aera GEMINARE est pulsare aeribus aera*, ut Bentleius ex Lucretio II. 635.

IN LIB. I. CARMINUM.

aliisque ostendit, sive de cymbalis collisis accipiamus, sive de clipeolis aereis hasta percussis, sive, quod potius reor, de utrisque.

XVI. 14. Offendit Julium Scaligerum *coactus*: neque enim, ait, Prometheus *coactus* fuit, aut *coactus* fecit. Bentleius itaque *coactam* i. e. collectam, conjicit; et sic edidit Sanad. Sed, ut recte observat Jani, Fertur Prometheus *coactus* fuisse (ob defectum nempe materiae, quae jam ante in cetera animalia impensa et insumpta fuerat) addere principi limo particulam, *undique*, ex omnibus animalibus, *desectam*.

28. Pro *animum*, Cuning. *animam* contra libros omnes.

XVII. 5. Pro *tutum*, Bentleius *totum* ex quibusdam Lambini codd. rescripsit, ut scilicet vietetur *ταυτολογία*. Sed nihil necesse est. Ideo *impune quaerunt*, quia praesenti Fauno *tutum* est nemus.

9. Pro *haedilia*, quod metrum respuit, dedimus *haeduleae*, ex MSS. una tantum literula mutata: duo enim Blandd. Cruq. habent *haediliae*; et multi tum Lambini, tum Cruquii, codices *haediliae*. Angl. *Little female kids*.

18. *Ictus pro aestus conj.* Cuningh.

XX. 5. Pro *care*, Bentl. *clare* reposuit e Regiae Societatis codice.

9. *Caecubam* nonnulli Lambini codices.

IN LIB. I. CARMINUM.

XXI. 5. Quatuor Blandinii apud Cruquium, et Graevianus Bentl. *comam*; quod Bentleius recepit, ut sententia sit: “Vos, Puellae, Dianam cantate, et nemora Algidi, aut Erymanthi, aut Cragi; vos invicem, Pueri, Apollinem, et Tempe, et Delon.”

13. Ingeniose Bentleius, *HAEC bellum*, ut referatur ad Dianam, quemadmodum illud de fame et peste ad Apollinem.

14. *A populo et principe Caesare* lectio vulgaris. MSS. quidam *a populo, a principe*. Jos. Scaliger et Cuningh. *a populo principe Caesare*; et ita Scholiast. Porphyrius legisse videtur: i. e. quia regnat Caesar, diis carissimus.

XXII. 2. *Mauris libri plures et meliores*, ut *Maura unda*. II. vi. 3. quidam *Mauri*.

11. *Curis expeditis* multi bonae notae codd. alii *expeditus*, quae elegantior lectio videtur.

14. *Daunias* habent codd. optimi et antiquissimi: ea viz. analogia, qua permulta feminina, apud scriptores tam Latinos, quam Graecos, terminantur in *-as*, ut *Cephesias ora*. Ov. Met. VII. 438. Vid. Bentl. ad hunc locum, et Nic. Heins. ad Ov. Her. XV. 164. Unde nisi ab ipsa Horatii manu provenire potuit *Daunias*, quae lectio magis recondita videtur, quam pro captu librariorum? In pauculis MSS. est *Daunia*, etiam cum metri damno. In uno aut altero *Daunia in*,

IN LIB. I. CARMINUM.

quo, ut videtur, metro consuleretur. *Daunias,*
nempe *tellus*, quod e seqq. assumendum.

XXIII. 5. Pro *veris adventus* deditus *vepris ad ventum*: scilicet *vepris* ex emendatione Bentleii; *ad ventum* auctoritate Mureti codicum, in quibus

*Nam, seu mobilibus vitis inhorruit
Ad ventum foliis.*

Vid. Bentl. Not. “ Verbum *vepris* et ostendit, “ unde lectio *veris*, et unde *vitis* nata sit: haec. “ enim vox, interpolatoribus inaudita, alteri *veris* . “ inducendi; deinde, ne verbum *inhorruit* nomi- “ nativo destitueretur, *adventum* in *adventus mu-* “ *tandi*: alteri vero interpolatori, haud paullo “ acutiori, visum est illa verba, *mobilibus foliis*, “ exposcere, ut nomen arboris alicujus in locum “ *vepris* substitueretur; et proinde ei placuit *vi-* “ *tis*, quae est arbor notissima, reponere.” CU- NINGH. Animad. pp. 302 et 303.

XXIV. 13.—15. Pro *Quod si—Non vanae*, multi optimae notae codices habent *Quid? si—Num vanae—?* Utriusque lectionis aequa prope auctoritas.

XXV. 20. *Hebro* exhibent MSS. omnes praeter unum, qui *Ebro* habet. Ita etiam Edd. vett. prope omnes. Et Horatium, qui Hebrum, notum Thraciae fluvium, tanquam *nivali compede vinc-*

IN LIB. I. CARMINUM.

tam χαρακτηρίζει (Epist. I. iii. 3.), ut Asiam *pinguibus campis collibusque, Hiemis sodalem* venuste dicere potuisse fatendum est. Porro, cum *moris* erat crines flaviis dedicare, quid impediebat, quin poëta, ad hunc morem festive alludens, vetulas *hemales dedicaret Hebro*, ejus flumine tanquam aridas frondes (*arborum comas*) deportandas? Attamen, quia *Hebrus* et *Eurus*, propter affinitatem litterarum *b* et *u*, in libris scriptis saepe inter se permutantur, Rutgersius et Faber conj. *Euro*, et receperunt Bentl. Cuning. Gesn. probante etiam illust. Heyn. ad Aen. I. 317. ut, scilicet, *Hiemis* sodalis non in distanti Thraciae regione quaeratur, sed in ipsa urbe Roma reperiri possit. Hujus lectionis historian vid. apud Burm. ad Aen. I. 317. *Euro* dedimus, ne, in re levioris momenti, editio nostra ab aliis discreparet.

XXVI. 3.—*Quis sub Arcto*

*Rex gelidae metuatur orae,
Quid Tiridatem terreat, unice
Securus.*

Sententia videtur esse: “Quis, sive quibus rex “gelidae orae, sub Arcto jacentis, metuatur, ne “quaquam curans.” Scriptum fuisse videtur hoc carmen eo tempore, quo, Phraate in exilium pulso, regni Parthi Tiridatem constituerant. Eo tempore Parthi regem Scytharum, regem *gelidae*

IN LIB. I. CARMINUM.

orae, metuebant, qui maximo auxilio venturus erat, ut Phraatem in regnum restitueret. Hoc Tiridatem etiam terrebat. Cons. JUSTIN. XLII. 5.

XXVI. 9. *Piplea*, vel *Pimplea*, habent omnes scripti et edd. vett. *Pimplei* emendârunt viri docti, auctoritate Festi Pompeii, cuius verba sunt: *Pimpleides* musae a fonte Macedoniae dictae propter liquoris ejus unicam subtilitatem. Porphyrio etiam Schol. ad hunc Flacci locum: *Pimpleides* musae dicuntur a *Pimplea*, fonte Macedoniae. Unde colligitur hunc *Pimplei dulcis* olim legisse.

10. “*Prosunt in plerisque libris extat; et ferri quidem potest. Verum cum Lambini aliquot, Bersmanni unus, et Zulichemianus noster possunt exhibeant, non possumus non hanc lectionem alteri praeferre.*” BENTL.

XXVII. 3. *Verecundumque Bacchum*, ut supra, I. xviii. 7. *Liberi modici munera.* Bentl. conj. *inverecundumque*, male.

6. *Immane quantum, ad exemplar τῆς ΟΣΟΝ apud Graecos.*

19. Non dubito quin ex codd. plerisque legi debeat, *Quanta LABORABAS Charybdi*, sive accipiamus de loco, sive de causa, laboris. Cel. Bentl. ut nobis videtur, male tuetur lectionem vulgatam, *laboras in Charybdi*; praepositio enim

IN LIB. I. CARMINUM.

ab omnibus fere libris scriptis abest. Aldus de-
mum *laboras* in recepit in contextum.

XXVII. 24. *Illigatum Chimaera.* Alii *Chi-
maerae*, quod melius videtur.

XXVIII. 7. Hunc locum ita distinximus ut
sententia sit : “ Occidit et Pelopis genitor, *etsi*
“ conviva deorum ; Tithonusque, *etsi* remotus in
“ auras, sive in coelum raptus.”

14. *Judice me* emendabat Jani contra omnes
libros; qui *te* exhibent: i. e. quem vel tu non
sordidum judices auctorem naturae verique.

18. *Avidum libri* plures et meliores. Alii
avidis, quod minus aptum videtur.

19. *Densentur* libri quidam etiam optimae
notae; quam lectionem Bentl. reposuit, et Lu-
cretii auctoritate tuetur. Sed variant Lucretii
etiam MSS. Nobis tutissimum videbatur analo-
giam Linguae Latinae sequi, libris variantibus.
Lectionem igitur vulgatam, *densantur*, in contex-
tum restituimus, quam libri scripti et editiones
priscae tuentur.

31. *Fors et Cruquii* omnes praeter unum, et
Bentleii optimi; quod variationes *forsit* et *forset*
satis firmant. *Forsan* alii.

XXIX. 13. *Nobilis*, quod in antiquissimis
membranis est, pro genitivo accipi vult Bentle-
us; omnes ceteri pro accus. plurali, quod aptius
videtur.

IN LIB. I. CARMINUM.

XXXI. 3. Complures libri scripti *opimae* —*feraces*.

9. *Calenam* emend. Bentl. nulla idonea ratione.

10. *Dives ut* habent duo vetustissimi ex Bentleianis.

15. Pro vulg. *pascunt*, Bentl. rescripsit *pascant* ex libro scripto; et sic etiam edd. quaedam veteres.

18. *Ac, precor*, omnes Cruquii. Post mente distinctionem tollunt Bentl. et Cuningh.

XXXII. 1. *Poscitur*—carmen sciz. Eodem modo Pindarus—Αἰτεομαι χρυσεαν καλεσαν μοισαν. Isth. n. 10. et Ovidius—*Poscimur, Aonides*. Met. V. 333. Alii *poscimus*, etiam ex MSS. Pro vulg. *umbra*, Bentl. ex uno codice rescripsit *antro*.

15. *Cumque*, omnium librorum lectio, videtur idem valere ac quandoque i. e. quandocunque. Vid. CUNINGH. Animad. p. 239.

XXXIII. 14. *Myrtale* vetustiores omnes; quod vulgare libertinarum cognomen fuisse ex multis inscript. docuit Bentleius.

XXXIV. 5. Pro *relictos, relectos* emend. N. Heinsius ad Ovid. Met. VIII. 173. et ita etiam Bentl. ingeniose, sed sine necessitate.

13. Pro *insignem*, emend. Bentl. *insigne*, Cuningh. *insignia*, alter, ut genere, alter, ut numero etiam, adjectiva inter se convenienter.

XXXIV. 15. Vid. Liv. I. 34.

XXXV. 17. Editio Veneta 1478 *serva*, Lucherini autem 1498 *saeva*: et ex eo tempore, pro diverso interpretum judicio, nunc haec, nunc illa vox libros occupavit. Membranae quoque in diversa abeunt: Cruquii aliquot, omnium veterimae, cum vett. scholiastis, *serva* habent; ex Bentleianis omnes melioris notae *saeva*. Wakefield *serva* edidit, ut Fortunae ministra, Necessitas, Fortunam anteire fingatur, ut lictor consulenti.

24. Magnum Bentleium offendit verbum *linquis* quae est constans omnium codd. lectio.—
“Quippe, inquit, si Fortuna linquit domos afflictas, unaque comitantur Spes et Fides; tum profecto omnes omnino diffugiunt, tam fidi amici, quam infideles: quo nihil absurdius.” Et proinde substituit *vertis*, i. e. concutis, affligis. Sed, ut bene observat Lamb. Bos, *comes* proprius dicitur *euntis*, *abeuntis*, et *linquentis* aliquem locum. Non abnegare itaque se comitem *Fortunae*, *linquentis domum aliquam*, est amicos infortunatos nolle deserere, sed necessitati eorum velle coniunctum esse, et non solum prosperam, sed etiam adversam eorum fortunam sequi. Vid. Animad. ad Horatium p. 32. Poeta sibi finxisse videtur generalem *Fortunae* notionem, tanquam ancipitis deae, quae quemque comitatur, interdum laeto

IN LIB. I. CARMINUM.

vultu et splendida veste, interdum vultu ac veste mutatis. Bene cel. Jani : “ tum etiam, cum do-
“ mos potentium linquis, i. e. cum dominis ea-
“ rum in exilium vel carcerem abis.”

XXXV. 30. *Ultimos orbis Britannos semi-barba-
rum Bentleio videbatur. At Homero Aethiopes
εχαροι ανδρεων dicuntur, et Virgilio extremi hominum
Morini. Aen. VIII. 727.*

35. *Quid intactum nefasti liquimus?* Omnes quotquot viderim interpretes, cum vett. Scholasticis, *nefasti* pro nom. plur. accipiunt, et explicant *nefarii*. Nescio an rectius haberri possit pro gen. sing. ut sententia sit : *Quid nefas intactum (in-
tentatum, intractatum) liquimus?*

39. *Diffigas retusum.* Sic omnes prope libri vett. tam scripti quam editi : i. e. in aliam formam fingas ferrum bellis civilibus hebetatum. Neque manu emendatrice opus esse videtur. Alii *defingas-defigas.* Pro *retusum*, al. *recusum*.

XXXVII. 4. *Erat, ανη, esset.* Libri pauci erit.

—————*Si non alium late jactaret adorem,*

Laurus ERAT. Virg. Geo. II. 132.

24. *Penetravit oras conj.* Bentl. offensus verbo reparare.

XXXVIII. 6. *Sedulus curae unus ex Bentleii MSS.* quod vix a librariis esse potuit. Vid. Wakefield, Silv. Crit. Sect. 55.

IN LIB. II. CARMINUM.

I. 5. *Uncta*, polluta. Bentl. emend. *tincta*.
21. Pro *audire* Bentl. ex conjectura reposuit
videre.

II. 11. *Uterque Poenus*, in Africa scilicet, et Hispania.

III. 17—19. *Tο παθη* hujus loci consuluisse
videmur interpunctione nostra. Molle ac moes-
tum quiddam habet repetitio verbi *cedes* absque
regimine.

23. *Sub divo moreris*, i. e. in terra degas.
Wakefield ingeniose emend. *moraris*, ut senten-
tia sit: in terra vivis victima Orco destinata.

V. 13. *Aetas ferox* videtur esse aetas ubi *ju-
venca ferox*, sive *aspera*, est, et marem fugiens.
Haec aetas *currit*, celeriter transit, cito abierit.
Wakef. tentabat *fugax* ex v. 17. ubi *ferox* repo-
suit. *Currit ferox aetas* exponi etiam potest, fe-
rociter currit, equi ferocis instar, ut apud Ovid.
Fast. VI. 772. *Fugiunt freno non remorante dies*.

VI. 18. *Amicus* MSS. et Edd. *Amictus* elegans
conjectura N. Heinsii. *Pro fertili* MSS. quidam
fertilis.

X. 9. *Saepius* lectio vulgata, pro qua editores
recentiores, pessimo exemplo, de suo reposuere
saevius, contra omnes libros veteres. Ut *pinus*,
quia alta est, et altis plerumque montibus crescit,
saepius ventis obnoxia est, quam arbores humili-
ores, frutices, arundines, &c. ita *Fortunae inju-*

IN LIB. II. CARMINUM.

riis magna fortuna. *Ut alta ventos SEMPER excipiunt juga : imperia sic excelsa Fortunae objacent.* Sen. Oed. 8.

Summa petit livor : perflant altissima venti.

Ov. Rem. Am. 369.

i. e. petere solet, perflare solent.

X. 18. *Cithara tacentem suscitat musam.* Sic Lucret. II. 413. *Musaea mele, mobilibus digitis expergefacta per chordas.*

XI. 23. *Incomtam nodo.* Sic ed. Veneta 1549, et quaedam aliae vetustae. *In comtam* MS. unus Torrentii. *In comtum, vel incomtum, nodum,* ceteri fere omnes. *In comtum* probat ill. Heyn. ad Aen. I. 315.

XII. 12. Multi bonae notae codd. *minacium.*

25. Alii *fragrantia*, ut, apud Statium, *oscula vernos redolentia flores.* Silv. II. 1. 46.

28. *Occupat* reposuit Bentl. ex libris pluribus et melioribus, etsi male cum voce *dum* conjungit.

XIII. 8. *Colchæ* vetustissimi codices Cruquii et aliorum. Alii *Colchica.*

23. *Discretas* libri optimi et vetustissimi : quidam *descriptas.*

38. *Laborum* libri optimi cum vett. Scholasticis : aliis *laborem.*

XIV. 27. *Superbo* omnes Cruq. Bentl. et Torrent. MSS. ut et aliorum nonnulli, rectissime. Heres tinguet pavimentum vino pretiosissimo,

IN LIB. II. CARMINUM.

quo tu superbiebas. *Superbum* quidam alii. *Superbo* tamen damnat cel. Jani. “ Jure, inquit, “ offendimur duobus epithetis vino datis: quod “ non fert poësis Latina, quodque vitium a tan-“ to poëta vix admissum putandum.” Duplice e-
pitheto, etiam, mirum in modum offenditur ipse Bentleius. Vid. Not. ad Lib. I. Od. iii. et alibi passim. De hac re fusius agere non sinit instituti nostri ratio. Sit satis monere, Horatium ipsum non fuisse adeo fastidiosum :

*Condito MITIS PLACIDUSQUE telo
Supplices audi pueros, Apollo.* Carm. Saec.

neque sane Virgilium, qui de Polyphemi domo :
..... *Domus sanie dapibusque cruentis
Intus, OPACA, INGENS.* Aen. III. 619.

et de ipso Polyphemῳ :

Monstrum HORRENDOUM, INFORME, INGENS.
Ibid. 658.

XVI. 1. Cel. Gesnerus probat—*impotenti Pressus Aegaeo*; et, pro *Lunam, lumen*, ut etiam sol comprehendatur.

19. *Mutamus patria*, conj. viri docti apud Bentl. quae mihi valde arridet. Neque sic perit gratia antitheti in seqq. *Exul* enim, etianisi haesitare videtur Gesn. in voce, est haud dubie ab *ec* vel *ex* et *solum*, hoc modo—*exsolis, exsols*, sive *exsuls, exsul*. *Exsul*, itaque, etiam per se, est qui

IN LIB. II. CARMINUM.

solum, sive patriam, fugit. Quis *patriam* fugiens, *se quoque fugit?* servato vocis *exsul* sensu pleno ac proprio, servatur etiam antithesis. Ita *extorris*, ab *ex et terra*.

XVII. 6. Pro *altera*, MSS. duo *alteram*, quomodo et Porphyron legisse videtur. Vid. Burm. ad Aen. II. 647.

XVIII. 30. *Orci fine* habent Schol. veteres, magnoque consensu omnes qui extant codices, quatuor exceptis, et editiones priscae. Θαυάτῳ τελος, et θαυάτῃ τελευτῃ, apud poetas Graecos frequentia sunt. Alii *Orci sede*.

XX. 6. *Non ego, quem vocas DILECTE.* Ita ex sententia Acronis, Comm. Cruquii, et multorum doctorum, distinximus, insolitâ structurâ. Nisi desideraretur adhuc, in hujusmodi vocibus, exemplum casus nominativi in *-e* non personae 2dae, libenter interpungereimus—non ego, quem vocas, dilecte, i. e. non ego, *dilecte*, sive *dilectus*, quem vocas. Ita Persius :

. . . . *An deceat pulmonem rumpere ventis,*
Stemmate quod Tusco ramum MILLESIME ducis?
Censorenve tuum, vel quod TRABEATE salutas?

Sat. III. 27.

i. e. *millesimus, trabeatus*.

11. *Superne* omnes fere libri scripti. Unus aut alter, *superna*, quae elegantior lectio videtur.

IN LIB. III. CARMINUM.

I. 23. *Umbrosamque*, omnium codd. lectio. Editores tamen, tum hic, tum aliis Horatii locis, solent QUE post negativum mutare in VE. Vid. ver. 44. et II. 28. Sed bene se habet lectio vulgata : saepissime enim vocula negans, semel tantum posita, plura deinceps *κωλα*, seu membra, copulativo connexa afficit. Ita Virgilius :

. . . . . *Nec solos tangit Atridas
Iste dolor, solisque licet capere arma Mycenis.*

Aen. IX. 139.

Ita ipse Horatius :

*Nec saevos Lapithas, et nimium mero
Hylaeum, domitosque Herculea manu
Telluris juvenes.* Lib. II. Od. 12.

31. *Agro* conj. Gesn. qui putat s adhaesisse e voce seq.

II. 1. *Amice*, longe plures ex libris scriptis, omnesque fere editiones vetustae. “ *Amice pati*, “ docte e Gr. φιλως, sive (ut H. Steph. rectius) “ αγαπηλως, φερει, non solum aequo animo, sed li-“ benter; ut quasi familiaris ei Pauperies sit, “ bene ei cum ipsa conveniat.” JANI.

III. 10. *Innixus* alii. Sed *enius* praestat tum sensu, tum auctoritate.

16. *Pro Martis*, cod. ant. Barthii *patris*, cui valde arridet, nec minus Bentleio et Gesn.

34. *Discere* permulti ex libris scriptis: i. e. “ assuescere saporibus nectaris.” PORPH.

IV. 16. Quidam codd. *Forenti*, quae vera lectio videtur. vid. Jani.

21. *Vester tollor*; i. e. vester, sive in tutela vestra, sum, cum tollor; *seu*, i. e. vel si, *frigidum Praeneste placuit*.

31. Pro *arentes*, multi ex MSS. habent *urentes*.

38. *Reddidit* multi codd.

43. *Turbam* multi codd. ut et tres edit. vetustae. Alii *turmam*.

46. Pro *et urbes, et umbras* felix Bentl. conjectura.

47. *Turmas* alii.

V. 8. *Armis* vulgata librorum lectio. *Arvis* emend. viri docti, quod nunc demum firmat cod. Altorf. I. Jani.

15. *Trähentis* omnes codd. et edit. vett. unde Bentl. legendum conj. *exempli trahentis*, i. e. conditiones perniciosi exempli.

21. Alii *direpta*.

37. Pro *inscius*, multi codd. *aptius*.

VI. 20. Eodem modo Ovidius

. . . . *Omen patriae laetum, populoque Quirini.*
Met. XV. 572.

22. *Fingitur artubus*. Ita legerunt Acron et Porphyrius, qui diserte: “ *Artubus* legendum, “ non *artibus*, quia non venit a nominativo *artes*,

IN LIB. III. CARMINUM.

“ sed *artus.*” Sed tum, aiunt Lamb. et Bentl. quibus accedit Jani, scribendum erat *artus* in casu quarto, non *artubus*. Male omnino: saepissime enim pars rei alicujus, post adjectiva, et verba tum neutra, tum passiva, ablativo effertur. Ita Virgilius, sine discrimine :

— *Micat AURIBUS, et tremit ARTUS.*

Georg. III.

Ita Hor. ipse :

Et CORDE, et GENIBUS tremit. Lib. II. Od. v.

VI. 36. *Durum* MSS. quidam, et edd. vetustae.

VII. 20. *Pro monet*, MSS. quidam *movet*.

VIII. 15. Alii *profer*, auctoritate quorundam MSS.

26. *Privatus*. Mire in hoc epitheto se torrent editores, in primis acutissimus Bentl. Quomodo enim *privatus*, si praefectus urbi? Eрудite respondet Baxterus : Etiam praefectus urbi *privatus* erat, Caesari comparatus? Vid. Gesn. Thesaur. voce *privatus*. Sensus est: *Privatus* cum sis, permitte Augusto urbis et reipublicae curam.

27. Alii *rape*, quod alibi esset satis elegans: hic autem non tam pingitur hora fugiens, quam amice praebens, seu offerens, *dona*, quae modo *capere*, sumere, accipere oportet: et vult

IN LIB. III. CARMINUM.

Horatius otiosum et securum esse Maecenatem.
JANI. GESN. vid. omn. Bentl.

X. 6. Vulg. *situm*; sed *satum* tuentur codd. optimi.

8. Pro *puro numine*, Bentl. *duro numine*. Quandoque bonus dormitat Homerus.

18. Pro *animum*, multo plures codd. *animo*, quod perinde est.

XI. 18. Illud *ejus atque offendit viros doctos*, Bentl. Cuningh. *alios*. Hinc illi *exeatque, aestuatque, vel efflat atque correxerunt*. Gesn. *effluatque*.

32. *Furto* MS. Lips. 4. Memorabilis lectio, inquit Jani.

XII. Hujus odes metrum, si metrum dicendum, quod plane *ἀπεργον* est, ita constituimus, ut est in edd. Cuningh. Gesneri, Jani. Vide viros doctos Cruquium, Bentl. Cuningh. Jani, fuse de hac re disputantes.

10. Pro *alto*, alii *arto*, i. e. *arcto*. Utriusque lectionis magna auctoritas est: utraque per se bene habet, ut non multum intersit, utrum eligas, &c. JANI.

XIII. 8. *Soboles*. Ita vulgo scribitur. Melius, credo, *suboles*; est enim a *sub-oleo*, ut *prōles*, *prō-ōles*, a *pro-oleo*.

XIV. 1. Melius distinctionis nota ponitur post *ritu*, ut sensus sit—Caesar redit victor

IN LIB. III. CARMINUM.

ab ora Hispana, Herculis ritu, tanquam alter Hercules. Vid. Jani.

XIV. 5. *Unico gaudens mulier marito.* Intelligenda videtur Caesaris uxor.

6. *Pro divis, multi codd. sacrис.*

11. *Jam virum expertae,* i. e. Virgines nuper nuptae. Hanc lectionem tuentur libri MSS. omnes, eidemque favet vocula *jam* : at editores quidam legunt *expertes*, i. e. ut Horatius alibi, *ignara puella mariti* ; male, ut nobis videtur.

Male nominatis alii; i. e. ut fere interpretantur, quae eloqui nefas. Utriusque lectionis aequa prope auctoritas est, nisi quod *male ominatis* tuentur Scholiastae et codex antiquissimus Blandinius Cruquii.

14. *Tumultu,* Lips. 4. Jani.

XV. 16. *Vetula* multi codd.

XVI. 25. *Contemtae dominus rei*—Horum verborum sensum praecclare illustravit Bentleius.

26. *Non piger* edit. Venet. 1492, et pauci codd. at plures et meliores *impiger*.

31, 32.

*Fulgentem imperio fertilis Africae
Fallit sorte beatior.*

De hoc loco vexatissimo, quem nuperi etiam editores perperam accepisse videntur, majorem distinctionem post vocem *fallit* ponentes, fusius agere in animo est, ut nostrae interpunctionis

IN LIB. III. CARMINUM.

ratio magis dilucide appareat.—*Fulgere imperio Africae* dicitur is, cui imperium Africae splendorem affert, *imperator Africae*; sive de Africae proconsule, cum magno Bentleio, accipiamus, sive, cum vett. Scholiastis, de latifundiorum in Africa possessore.—*Fallo* porro elegantissime usurpatur apud probatissimos auctores eodem plane modo ac verbum λανθανω apud scriptores Graecos. *Fallere aliquem*, λανθανειν τινα, est latere aliquem: Anglice—to escape one's notice or knowledge, to be unknown to him. *Nihil eorum Fabium FEFELLIT.* Liv. XXIV. 19. *None of those things escaped the notice of Fabius: None of them was unknown to him.* Vid. Hor. Epist. II. ii. 127.—Quod plerumque Latine effertur—*non me FEFELLIT HOS id STRUERE*—(Ter. Heaut. III. ii. 3.)—notissimo Graecismo est—*non me FEFELLERUNT HI id STRUENTES*: i. e. *hi non struebant id, me insciante.* Ita enim omnino haec, et similia, sunt accipienda.

Τοις δ' ΕΛΑΘ' ΕΙΣΕΛΘΩΝ Πριάμος.

Hom. Il. a 477.

Hos FEFELLIT INGRESSUS Priamus: i. e. Priamus ingressus est, his inscientibus. Priam entered unperceived by them.

Num viperinus his cruor
Incoctus herbis me FEFELLIT?

Hor. Ep. III. 7.

IN LIB. III. CARMINUM.

i. e. Num cruor viperinus his *incoctus fuit* herbis, *me insciente?*—Jam quid est *beator sorte?* Idem, ni fallor, quod *sors beator*; ut *praestans ingenio idem* valet, ac *praestanti ingenio*; *deterior carne idem* ac *deteriore carne*; *sanus mentis idem*, ac *sanae mentis*, et *sexcenta ejusdem generis alia*.—Denique, quid hoc loco est *sors?* id, opinor, quod cuivis obtigit; Anglice *one's Lot*.

This day be bread and peace my Lot.

Ita, apud Ovidium,

Heu! melior quanto SORS TUA SORTE MEA!

Am. VI. 45.

His praemissis, videamus jam quae sit totius loci sententia. *Purae rivos aquae*, &c. id quod mihi obtigit, sive *sors mea*—*fallit fulgentem imperio fertilis Africae*—ignoratur ab Africae imperatore —esse *sorte beator*—conditione felicior, sive, quod eodem reddit, *sors felicior*—imperio videlicet Africae, quod ex praecedentibus assumendum. “ *Purae rivos aquae*, &c. est revera sors “ *beator imperio fertilis Africae*, etsi Africae “ *imperator ipse id ignoret*, sive aliter putet.” Ita enim, ut supra observavimus, hujusmodi locutiones ubique sunt accipiendae.

Cel. Bentl. emend. *fulgente*: aliter enim, ait, nihil erit quocum Horatii sors conferatur: quasi vero gradus comparativus non sit frequens absque regimine, praesertim ubi id, quocum com-

IN LIB. III. CARMINUM.

paratio instituitur, obversetur animo, et e contextu assumi possit. Duae res inter se conferuntur, *imperium fertilis Africae et purae rivus aquae*, &c. quarum posterior declaratur esse *sorte beatior—the happier lot of the two*.

Si distinctio ponatur post verbum *fallit*, quemadmodum G. Wakefield interpusxit, sententia erit: *My streamlet of pure water, &c. escapes the notice of the sovereign of fertile Africa, or is unknown to him*: quod a Flacci mente alienum videtur.

XVII. 2—5. Hos versus suspectos habent quidam editores; ideoque uncis inclusimus.

13. Pro *dum potes*, quinque ex libris scriptis habent *dum potis*, i. e. *dum potis est*, sive *dum fieri potest*—“ *sine dubio*, inquit Jani, *vera lectio*; “ *vix enim a librariis est tam exquisitum et rarus verbum*. Itaque sic Bentl. Cun. Baxt. “ *Et extitit haud dubie in pluribus aliorum etiam codd. sed neglectum fuit.*”

XIX. 12. *Miscentur omnium codicum lectio*; neque emendatione opus esse videtur. De re ipsa vid. Gesn. Thes. v. *Bibo*.

27. *Chloë vulgata lectio*. At permulti codices *Rhode*. “ *Sine dubio vera haec lectio: vix enim librarii ignotum sibi et Horatio inusitatum non men pro notiori Chloës substituerunt.*” JANI.

XXIII. 19. *Mollibit multi codd. ut et Acron*

IN LIB. III. CARMINUM.

vulgatus: at *mollivit* Acron MS. apud Bentl. multi codd. et tres edit. vetustae. Et in hujusmodi γνωμαις, quas per tempus, vel praesens, vel praeteritum, vel futurum, efferre licet, Horatius saepe utitur praeterito; ut

Raro antecedentem scelestum

DESERUIT Poena pede claudio. Lib. III. Od. ii. 32. Rarissima etiam, Horatii aetate, terminatio futuri in *-ibo*. Quod vero addit cel. Jani, post Bentleium :—“ Postulat etiam sententiae elegantia “ tempus praeteritum *mollivit*, ut ante *tetigit*, cum “ notione perpetui, sive Aoristi temporis, pro “ praesenti, venusta et poëtis sollemni enalla- “ ge, positum:”—ad id respondemus verbis Ric. Johnsoni, viri eruditissimi, qui saepe veritatem, Grammaticorum ineptiis obscuratam, feliciter e- ruit, claraque in luce posuit. “ Imo vero nec “ ratio, nec mos loquendi hoc *postulat*, ut *mol- livit* potius, quam *mollit*, *mollibit*, dicatur. Pa- “ titur quidem, postulat autem nullo modo. “ Consule Senecam Tragoedum, hujusmodi “ Gnomonicis abundantem, multo plura per “ praesens elata reperies, plura aliquantum per “ futurum. Nec per se perpetui temporis *mol- livit* est, est praeteriti tantum. Sed, cum de “ Natura loquimur, quae constans semper ea- “ demque est, nihil refert quo tempore utamur, “ quoniam idem semper *facit*, *fecit*, et *faciet*

XXIV. 4. Pro *Apulicum*, quae vera lectio videtur, multi MSS. habent *Ponticum*; quidam *publicum*.

5. In hoc loco, qui manu emendatrice minime eget, mire se torquet acutissimus Bentl. Pro *si*, legit *sic*, male omnino; et *summis verticibus* ridicule interpretatur *ad vertices*, sive *capita*, ipsorum clavorum.

24. Pro *est mori*, optimus ex Pulmanni MSS. habet *emori*, cui accedit unus Bersm. et unus ex Bentleianis: et ita edd. Baxt. Gesn. Cun. San. ut, scilicet, id quod peccare est nefas, aut pecandi pretium mors—sit pro parte mulierum Scythicarum dotis.

32. *Invidi*—i. e. “ ideo incolumem virtutem ordinamus, ideo sublatam demum desideramus, “ quia praesenti invidemus.” JANI.

44. Pro *deserit*, omnium codd. lectione, legit Bentl. *deserere*, ut sensus sit—id quod pauperies magnum opprobrium habetur, jubet homines virtutis viam deserere.

54. Pro *formandae*, conj. Bentl. *firmandae*, quod aptius respondere putat vocibus *nimas tenebrae* et *asperioribus*, ingeniose: sed bene se habet vulgata omnium codd. lectio.

XXV. 6. Pro *concilio*, codd. plures et meliores et edd. vetustae habent *consilio*, quam priscam lectionem in contextum revocavimus. Res est admodum memorabilis, quan Baxterus, re-

IN LIB. III. CARMINUM.

conditae doctrinae vir, ex antiquo Apollonii Rhodii Scholiaste profert—duodecim signa Jovi fuisse a consiliis, ideoque Aegyptiorum mythis Βαληφορες appellata. Vide ad Apol. IV. 262.

XXV. 9. Vel *exsomnis*, vel *ex somnis* habent MSS. plures et meliores. Bentl. *Edonis ex sola conjectura.*

13. *Ripas* omnes codd. omnesque edd. ante Muretum, qui primus correxit *rupes*. Bentl. *ripos.*

17. Pro *humili*, MSS. quidam *humile*. Si legamus *humile*, erit *humile modo* eodem sensu ac *humili modo*, ut *praestans ingenio*, et *praestanti ingenio*, et similia.

XXVI. 7. De voce *arcus* dispiciendum.

XXVII. 13. *Sis licet felix.* De horum verborum sensu dubitârunt viri docti. Sed saepius apud Ovidium verbum *licet* elegantem in precan-do usum habet :

*Sim LICET infamis, dum me moderatius urat,
Quae Paphon, et, fluctu pulsa, Cythera tenet.*

Am. II. xvii. 3.

LET me be ill spoken of.

48. *Monstri* tuentur libri plures et meliores. Alii *tauri*.

57. *Europae* quidam optimae notae codd. et ed. Veneta 1492.

IN LIB. IV. CARMINUM.

XXVII. 60. *Laedere* codd. plures et meliores: pauci *elidere*.

XXVIII. 10. *Nereidum choros* Lips. 4. Jani.

XXIX. 6. Omnes ubique MSS. exhibent vel *nec*, vel *non*, vel *ne*; pro qua lectione vir doctus, Nic. Hardinge, substituere volebat *ut semper-udum*. Si lectionem vulgatam retinemus, haec sit sententia necesse est—*Ne semper e longinquo prospiciias udum Tibur*, &c. “Habebat Maecenas in Es-“ quiliis cum hortos celeberrimos, tum magnifi-“ cam alteque extrectam domum, unde non mo-“ do in totam urbem, sed et in vicina oppida,“ Tibur, Aesulam, Praeneste, Tusculum, amoe-“ nissimus prospectus pateret,” &c. JANI.

22. *Horridi* libri plures et meliores: quidam *horrida*.

50. Lips. 4. Jani *pervicax*.

XXX. 12. *Regnator* plurimi ex libris scriptis, et edd. vetustae: *regnavit* scholiastae veteres, Servius ad Aen. XI. 126. 280. liber antiquiss. Bland. Cruquii, et complures alii. “Apparet esse hanc priscam et veram lectionem, post haud dubie, ob insolentiam Graecismi, a Grammaticis in *regnator* mutatam.” JANI.

IN LIB. IV. CARMINUM.

I. 9. *In domo* multi codd. et edd. priscae: *in domum* etiam multi codd. Priori lectioni favet usus Ling. Lat. perpetuus: posterioris exempla

IN LIB. IV. CARMINUM.

quaedam reperiuntur apud scriptores Graecos.
Κωνσταντία πόλις ταῦ Αμαρευλλίδα. Theoc. Id. III. 1.

I. 20. Pro *citrea*, multi MSS. et edd. *Cypria*.
 Vid. Jani, qui *citrea* defendit, et erudite diluit
 quae de nimio *citreae* trabis pretio Gesnerus et
 alii objecere. Vid. Plin. Hist. Nat. XIII. 15, 16.

22. Alii *lyraque et Berecyntia tibia*.

37. *Nocturnis te ego somniis*, vel *N. ego te somniis*, vel denique *N. te somniis*, MSS. quidam et
 edd. Sed abest *te* tum a plerisque MSS. tum ab
 edd. primis.

II. 6. Pro *quem*, quidam bonae notae codices
 habent *cum*.

13. *Regesque*. Ita vulgo legitur: recte, opini-
 nor. Alii *regesve*, ut nobis videtur, contra poë-
 tae mentem.

49. *Tuque*, i. e. dum tu, Antoni, procedis in
 pompa triumphali, Augustum comitans. Locus
 tum a criticis, tum ab interpretibus vexatus.

58. Pro *ortum*, codd. nonnulli *orbem*.

IV. 7. *Vernique, jam nimbis remotis*—De hoc
 loco sic J. Caesar Scaliger: “ Jam adultum, in-
 “ quit, aquilae pullum describit, cum attribuit ei
 “ juventutem: praeterea cum demittit in agnos,
 “ et in dracones. Quare non potest hic VERIS
 “ facere mentionem; nam primo ineunte vere
 “ aquila parit: incubat tricenis diebus: vix sexto
 “ mense (Augusto) ad venationem apti sunt

IN LIB. IV. CARMINUM.

“ pulli: quippe Septembri etiam sunt invalidiusculi.” Haec, cum veris similia sint, et tanti viri fide tradita, vera esse ponamus. Inde tamen nihil obstat, quo minus Horatius *veris* mentionem fecerit. Nequaquam enim aquilae pullum describit tanquam verno tempore rapientem, et cum reluctantibus draconibus pugnantem, sed e nido tum primum prodeuntem, et primos volandi conatus capientem. Hos conatus OLM, veris exitu, *jam nimbis remotis*, fecerat: mox, deinde, aestateputa, *in ovilia demisit hostem vividus impetus*: NUNC, autumno demum, vel etiam serius, *in reluctantes dracones egit amor dapis atque praedae*. In hoc errasse videtur vir doctissimus, quod omnia haec, contra poëtae mentem, ad vernum tempus retulerit. Bentleius acriter contendit in Italo coelo totum ver nimbosum, sive pluviosum, esse, et proinde VERNISQUE *jam nimbis remotis* legendum. E memoria viri doctissimi excidisse videntur hi Virgilii versus:

..... *Annua magnae
Sacra refer Cereri, laetis operatus in herbis,
Extremæ sub casum hiemis, JAM VERE SERENO.
Tunc pingues agni, et tunc mollissima vina :
Tunc somni dulces densaeque in montibus umbrae.*

Geor. I. 340.

IV. 17. *Rhaedi Vindelici* omnes propemodum codd. scripti et edd. veteres: *Rhaeti et Vindelici*

IN LIB. IV. CARMINUM.

pauci quidam codd. Cum Bentleio deditimus *Rhaetis*, ut erat in cod. Rottendorph. et in uno Cuningh.

IV. 24. Pro *revictae*, codd. nonnulli *repressae*.

29. *Fortes creantur fortibus et bonis* : i. e. non nisi *fortes* creantur fortibus et bonis, sive parentum virtus ad prolem eorum descendit. Acute multa ad hunc locum annotavit Bentleius ; quae-dam etiam confuse, dum tradit aliud esse *fortes creantur FORTIBUS*, aliud *fortes creantur A FORTIBUS*.

36. Pro vulg. *dedecorant*, MSS. quidam et Scholiastae vett. *indecorant*.

65. Pro *menses*, permulti ex libris scriptis ha-bent *mersus*.

66, 67. Pro *proruet geretque*, MS. unus aut alter *proruit geritque*.

73. *Perficiunt codex antiquiss.* Blandinius Cru-quii, nonnulli Lamb. et unus Pulm. *efficient* non-nulli Torrentii, *perficient* ceteri.

V. 7. Pro *affulsit*, codd. pauci *effulsit*. Cum plerisque editoribus distinctionem posuimus post *affulsit*, quae melius ponitur post vocem *populo*.

17. Offendit viros doctos illud *rura*, in v. seq. repetitum, et alterutrum vitiosum esse judicarunt. Igitur pro *rura* v. 17. *prata legendum* censuit Fa-ber. Contra, Bentl. hoc loco *rura* retinuit ; at, in v. 18. mutavit in *farra* ; Cuningh. vero in *cul-*

IN LIB. IV. CARMINUM.

ta. Codd. MSS. in utroque versu, summa constantia, *rura*, nisi quod in Bentl. 1. erat *nutrit ra*, quod ipse vidit fuisse *nutritura*, ut habet Lips. 1. Jani.

V. 35. Pro *numen*, com. Cruq. et pauci ex codd. *nomen*.

VI. 13. Male Gesnerus interpungit—*Ille, non inclusus equo,...Troas falleret.* Est enim—*ille non falleret Troas se in equum includendo.*

19. *Latentes vulgaris lectio*: *latentem permulti* MSS. et est haud dubie vera lectio. Vid. Jani.

21. Pro *victus*, cod. antiquiss. Blandinius Cruq. *flexus*.

25. Pro *argutae*, i. e. canorae, libri pauci *Argivae*, i. e. Graecae, cui opponi videtur *camena Daunia*, sive Latina.

38. Codd. quidam *Noctiluca*.

VII. 12. *Recurret nonnulli Lamb. codd. recurrat ceteri fere omnes.*

15. Pro *pater Aeneas*, alii *pius Aencas*, quod melius videtur.

17. Multi codd. *vitae, pro summae.*

VIII. 1. *Commodis quidam Lamb. omnes Torr.* et pauci alii. Ceteri vulgatam lect. tuentur.

12. Alii *muneris.*

17. Versus magnis difficultatibus implicitus, ob confusa et commixta inter se duorum Scipio-

IN LIB. IV. CARMINUM.

num facta. Vid. Jani. Bentl. totum versum delendum censet.

IX. 31. Pro *silebo*, multi codd. et edd. *sileri*.

41. "Post *utili*, et mox v. 43. post *vultu*, ple-
" rique editores inserunt *et*. Sed utroque loco
" abest ab omnibus qui huc usque inspecti sunt
" codicibus, item a priscis edd. primumque ab
" Aldo illatum videtur." JANI.

X. 5. *Ligurine* exhibent duo Torrent. at *Li-*
gurinum omnes alii, i. e. *Quum color mutatus—*
mutatio coloris—verterit Ligurinum in faciem his-
pidam.

XI. 11. Pro *trepidant*, Bentl. conj. *crepitant* :
crepitant habent ambo codd. Altorf. Jani : 1. in
contextu ; 2. pro var. lect.

35. *Minuuntur* unus Bersm. et Acr. MS.
apud Bentl. quod melius videtur.

XIII. 14. Pro *clari*, alii *cari*. Utriusque lec-
tionis aequa fere auctoritas.

18. et seqq. *Quid habes illius, quae spirabat*
amores....facies, &c. i. e. *illius faciei, quae facies,*
&c.

XIV. 28. Pro *meditatur*, multi bonae notae
codd. habent *minitatur*. Utriusque lectionis ae-
qua fere auctoritas.

49. Ex duobus MSS. et Acr. MS. edidit
Bentleius *paventes*, ut *Galliae paventes* sint nom.
plur.

IN EPODON LIBRUM.

XV. 2. Me non poenitet eorum esse sententiae, qui, cum vett. Scholiastis, jungunt *logi lyra*.

Non haec jocosae conveniunt lyræ.

Carm. III. iii. 69.

Revocat itaque Phoebus poëtam a tam audaci conatu. Quos verborum trajectio offendit, considerent verborum ordinem Carm. I. xxiii. 11, 12.

*Tandem desine matrem
Tempestiva sequi viro.*

7. *Direpta plurimi ex libris scriptis.*

18. *Pro exiget, multi codd. eximet.*

IN EPODON LIBRUM.

I. 5. Vulg. *sit* : at si editio Germanica Lucherini, et Scholiastes Porphyrius ; et Mancinellus ait in omnibus codd. antiquis ita esse. Vide etiam Bentl.

21. *Ut adsit* codd. plerique, et recte. Bentl. *uti sit*, cui favet edit. princeps *ut sit*.

26. *Alii meis.* Porro, pro *nitantur*, codd. aliquot *nectantur*.

28. *Pro pascuis, alii pascua.* Utriusque lectionis aequa prope auctoritas : utramque tuentur optimae notae codd.

29. *Pro superni, omnium codd. lectione, Bentl. supini*, cui favere videntur Scholiastæ, Acron et Porphyrius.

IN EPODON LIBRUM.

II. vv. 11 & 12 post 13 et 14 habent MSS. editique omnes praeter unum Hen. Stephani, cuius libri auctoritatem sequuti sumus. “ Ver-
“ sus duos, loco suo motos, in eum restitui ;
“ quod non sine unius exemplaris assensu feci :
“ quamvis illam iis deberi sedem tam manifestum
“ sit, ut multi fortasse, si hoc animadvertisserint,
“ absque ullius libri auctoritate id ausuri fue-
“ rint.” HEN. STEPHANI *Diatrībe* 1..

18. Pro *vulg. arvis*, codd. plures et antiquiores habent *agris*.

25. *Riris tuentur* codd. plures antiqui: *ripis* exhibit MSS. quidam, et edd. veteres, quod forsitan melius; de aestate enim atque autumno sermo est, quo tempore tenues sunt aquae, ripae altiores. BENTL. GESN.

28. *Fontesque obstrepunt* videlicet *avium querelis*. Ingeniose, sed sine necessitate, Marklandus *frondesque*, quem secutus est G. Wakefield, ut *arbores scilicet aquarum susurris respondeant*.

69. *Vulg. relegit*: at *redegit* codd. plures et potiores. Vid. omnino Bentl. qui tamen multa congescit, quae luc parum convenient, et Gronovii Observ. I. 20. p. 123. Ed. 4.

III. 3. *Edit* prout veteres declinabant; i. e. *edat*. VET. SCHOL. *Cruq.*

IV. 8. Pro *bis ter ulnarum*, quod, credo, pla-

ne insolitum est, et anomalon, Bentl. dedit *bis trium ulnarum*.

IV. 37. *Exsucta vulg.* Mire variant hic codices scripti: major enim meliorque pars *exsecta*, vel *executa*, cum edd. vett. et Scholiastis: Lambini quidam, et Bersmanni unus *exsucta*; alii *exucta*, *exusta*, *exuta*, *exulta*, *exuta*, *exerta*. *Exsucca* Cuningh. i. e. siccata, succo per famem subducto; quae vera lectio videtur. *Exesta*, vel *exesa*, Heins. et Bentl.

54. Pro *iram*, Brodaeи liber *arcum*.

55. Alii *formidolosis*.

63. Alii *superba*.

V. 28. *Currens aper* videtur esse—aper a canibus e latibulo excitatus et agitatus. Bentleius *Laurens*, ex conjectura Nic. Heinsii, rescripsit.

62. Bene Commentator Cruquii: “Cur minus dira venena mea valent *venenis* barbarae “ Medeae? aut cur dira venena Medeae minus “ valent *solito?*” Priori interpretationi favet, praeter alia, epith. *barbarae*; item Theocriti locus, qui Horatio ante oculos fuisse videtur:

Φαρμακα ταυθ' ερδοισα χερειονα μηλι τι Κιρκης,
Μηλι τι Μηδειας.

Drugs not less efficacious than those of Circe and Medea.

67. seqq. Hujus loci sententia videtur esse:

IN EPODON LIBRUM.

“ Atqui omnia tentavi, etsi parum profecerim :
 “ Nec herba, nec radix me fefellit : conjugem
 “ indormire feci cubilibus unctis oblivione (iis
 “ venenis quae oblivionem inducere debent) om-
 “ nium pellicum :” sive de ipso Varo, verisque
 cubilibus, intelligamus ; sive (quod potius reor
 propter vv. 81, 82.) de ejus imagine, et cubili-
 bus simulatis. Ita Simaetha apud Theocritum,
 Delphidis animum, a se alienatum, recuperare
 tentans, ad ritus magicos oblivionem pellicis suaे
 inducentes confugit, et sic precatur :

Ἐς τρεῖς αποσπειδὼν, καὶ τρεῖς ταῦδε πότηνα φωιᾶ.
 Εἴτε γυναικῶν παραχειλίται, εἴτε καὶ αὐτῷ,
 Τοσσού εχοι λαθάς, ὅσσοι ποκα Θασία φαντεῖ
 Εγ Δια λαθῆμεν ευπλοκάμεν Αριαδνας.

Eid. B. 43.

V. 71. Tum benefica sic pergit : “ Carmina mea
 “ nil valere video. Varus ambulat, solutus vene-
 “ fiae scientioris carmine. Quoniam non ad
 “ me recurras, Vare, potionibus usitatis, nec mens
 “ tua—sanitas mentis—redibit, Marsis etiam
 “ vocibus revocata ; ergo majus parabo,” &c.
 Ad hanc rationem totum locum interponimus,
 quem vett. scholiastae et editores etiam doctissi-
 mi ac nuperrimi longe aliter interpretantur. Pe-
 nes lectorem judicium esto.

87. Pro *venena magnum*, Bentl. ingeniose
 conj. *venena magica*.

IN EPODON LIBRUM.

VII. 12. *Nunquam* quinque edd. vetustae : *unquam* al. omnes. Complures Lambini codices *unquam*, nisi in *dispar* GENUS ; quam lectionem in contextum recepit.

13. Pro *caecus*, Bentl. ex MSS. quibusdam *caecos*.

IX. 17. Cum Baxtero Bentl. et Gesn. dedimus *ad hoc*. Ed. Ven. 1479. *adhuc* ; item edd. Med. 1486, et 1502. *at huc* schol. Cruq. *ad hunc alii*.

25. *Africanum* tuentur edd. saeculi XV. plures : neque aliter, inquit Bentl. praferunt Pulmanni Bersmannique et Torrentii et nostri codices. Alii *Africano*.

X. 22. *Porrecta* omnes libri et scholiastae vett. Bentl. conj. *projecta* propter seq. *littore*. Codices plerique *juverit*, perperam.

XI. De hujus Odes metro consule Bentl. qui pro dicolo strenue pugnat, et auctores habet Hephaestionem et Terentianum Maurum.

2. Variant libri tum scripti tum editi. Bentleii vetustiores *percussum*, non *percussum*. Optime Bentleius : “ In re graviore *percussus* aptius “ vocabulum est : contra, in leviore affectu *per-“ cussus* potius dixeris, ubi animus scilicet est “ *ictus, saucius* ; non *eversus* tamen et conster-“ *natus*.”

8. Bentleii judicio languet ac jacet sententia

IN EPODON LIBRUM.

propter voculam *et*, pro qua ex conjectura rescripsit *ut*, contra libros omnes. Haud scio an syntaxis potius sit: *Heu! poenitet me, quanta fabula per urbem fui, et (poenitet) conviviorum*, &c. Ita Cicero, sed cum modo quem vocant subjunctivo: *Non poenitet me, QUANTUM profecerim.* Ad Att. XII. 28.

XI. 17. Lambinus, et inde a Lambino plerique editores, etiam *nuperrimi fomenta* interpretantur *nutrimenta*, sive ea quae amorem *alunt*, *nutriunt*, *excitant*; nulla, opinor, idonea auctoritate.—*Fomenta*, (*fovimenta*) dicitur de iis, quae *fovent* vulnus amoris, quae ad dolorem vulneris, morbi, &c. mulcendum ac levandum adhibentur.

Fovit ea vulnus lympha longaevis Iapis.

Virg. Aen. XII. 420.

Virtutis, magnitudinis animi, patientiae, fortitudinis FOMENTIS dolor mitigari solet. Cic. de Fin. II. 29. Piget in re notissima plura proferre exempla.—Per haec *fomenta* Acron et Com. Cruquii intelligunt querelas vv. 11 & 12. Ejusmodi querelae sunt *fomenta vulnus nil levantia*.

28. *Longa residentis coma* Saxius ex codice Bodleiano. *Longam residentis comam* ed. Flor. 1482.

XIII. De Metro vide Bentleium ad Epod. XI.

18. Si sana sit vulgata lectio, *adloquiis accipere oportet pro solatiis*, ut apud Graecos παρε-

IN EPODON LIBRUM.

μυθιον, et παρηγορια. Sic itaque distinximus :

*Illic omne malum vino cantuque levato,
Deformis aegrimoniae dulcibus adloquiis.*

ADLOCUTUM mulieres ire aiunt, cum eant ad aliquam locutum CONSOLANDI CAUSA. Torrent. ex Varrone de Ling. Lat. Lib. V. Bentl. ex conj. inserit ac ante *dulcibus*.

XV. 8, 9. *Turbaret...agitaret*, vulgarem librorum, tum scriptorum, tum impressorum, lectio-
nem, Bentleius pessime mutavit in *turbarit...agitari*, quod, ubi praecesserit JURABAS, ne Latinum quidem est, nec cum voce *dum*, rei jam tum praesentis continuationem notante, omnino cohaerere potest : quam ob culpam a Ric. Johnsono merito vapulat. Qui exempla recte loquendi usus videre velit, ejusdem Johnsoni Aristarch. adeat part. II. p. 55, et seqq. qui permulta huc spectantia congescit. Ratio ex temporum ipsorum naturâ petenda est.

17. Pro *at tu*, tum edd. veteres, tum per-
multi ex MSS. exhibent *et tu*.

XVI. 41. Hujus loci venustati consuluisse
videmur interpunctione nostra :

*Nos manet Oceanus circumvagus : arva, b cata
Petamus arva, divites et insulas ;
Reddit ubi Cercrem, &c.*

Oceanus circumvagus est oceanus qui terram

IN EPODON LIBRUM.

ambit, ut *circumfluius humor* apud Ovidium.

XVI. 53, 54. Optimorum criticorum consensu hos versus, qui in plerisque editionibus sunt 61, 62. in suum locum restituimus. Vid. Observatt. Miscell. a Burmanno edit. Vol. II. p. 381.

65. Pro *aere, dehinc ferro*, dedimus ex quinque Bentleii MSS. *aerea dehinc ferro*. Ita quorum non, ut Bentleius putat, ad *saecula aërea* referendum est; sed ad antecedens ex sensu petendum, *saecula nempe ferro durata*. Vid. Ric. Johnsoni Aristarch. part II. p. 64.

XVII. 11. Pro *unxere*, alii *luxere* etiam ex MSS.

18. Pro *relapsus*, alii *relatus*.

21, 22.

*Fugit juventas, et verecundus color
Reliquit ossa pelle amicta lurida :*

Hic locus, ut mihi videtur, satis elegans, sed pa-
rum intellectus, ab editoribus varie tentatus est.
“ Quid enim? inquit Bentleius, post Jul. Scali-
“ gerum. *Verecundus color* est rubor. Id quidem
“ sine controversia est. *Rubor ergo reliquit ossa*.
“ Qui potè, ut locum relinquat, ubi nunquam
“ fuit? quis *rubra ossa* vel fando audivit?” &c.
et proinde *osaa* mutavit in *ora*. Sed hoc, si quid
video, est cavillari. Neque enim Horatius quic-
quam dicit de *rubris ossibus*, et *reliquit ossa* ne-

IN EPODON LIBRUM.

quaquam idem valet atque *exiit ex ossibus*, quo tamen sensu a Bentleio acceptum est. Verbum *relinquo* satis frequenter dicitur de iis quae quisquam abiens *non secum aufert*, sed *post se manere sinit*; ut, apud Ciceronem, *reliquit mihi hoc unum solarium*, i. e. *unum tantum*, sive *nihil praeter unum*: hoc solum non abstulit; hoc solum manere sivit. Eodem prorsus modo Horatius hic: Juventas, et rubor, fugiens, sive abiens, reliquit ossa tantum pelle amicta lurida: hoc est, omnis corporis vigor et pulchritudo, ceteraque quae juventam comitari solent, una cum rubro colore abierunt; neque quicquam jam relictum praeter ossa pelle amicta lurida. Sic Plautus: *Agnus ossa atque pellis totus est, ita cura macet.* Aul. III. 6. Ita accepta lectio vulgata omnino sana videtur. G. Wakefield, post Cuningh. interpusxit post *reliquit*, ut subaudiatur *me*, et in seqq. *sunt: ossa sunt pelle amicta luridā.* At pro nobis stat Ovidii imitatio; qui sic affatur Cupidinem:

*Quid juvat in nudis hamata retundere tela
Ossibus? OSSA mihi NUDA RELIQUIT amor.*

Am. IX. 13, 14.

XVII. 33. Editiones veteres *urens*, et major pars MSS. Multi habent *virens*, unde Bentl. conj. *vi-*
vens. Ex Torrentianis aliquot, et Pulmanni u-

IN EPODON LIBRUM.

nus, Bersmannique alter, *furens*, quae vera lectio videtur.

XVII. 39. Codex Battelianus pro varia lectione exhibet *yuvencis*, eleganter.

50. *Tuus tenter*, i. e. partus tuus. Pactumeius revera est partus tuus, non puer suppositus.

60. *Pro proderit*, Bentl. *proderat* ex duobus MSS. Ejus notam vide.

62. *Pro sed*, alii *si*.

65. *Pro infidi* stant omnes fere libri scripti cum ed. Locheriana.

Troīcaque obsidens longinquo moenia bello,

PERJURI PELOPIS tastabit tertius heres.

Catull.

Vulg. *infidus*.

72. *Pro gutturi innectes tuo*, Bentl. *gutturi
nectes tuo*. “ Sic enim, ait, loquuntur boni scrip-
“ tores *nectere vincla gutturi*; minime autem *in-*
“ *nectere vincla gutturi*, sed, quod interpretibus
“ nostris non animadversum est, *innectere gut-*
“ *tur vinclis*.” Attamen Virgilius, Aen. VI. 609.
Lucanus, alii eadem illa utuntur syntaxi quam
damnat Bentleius. Vid. Ric. Johnsoni Aristarch.
part. II. p. 65.

78, 79. Vulg. *possum*; at edd. antiquae et
plerique codices, Bentleii omnes, *possim*.

80. *Pro poculum*, Bentl. *pocula ex septem MSS.*

IN CARMEN SAECULARE.

XVII. 81. Hic variant libri tum scripti tum editi. Alii codices *nil agentis exitum*; alii *nil agentis exitus*; alii *nil habentis exitus*; alii *nil habentis exitum*: unus et alter *nil valentis*. Muretus et Paulus Manutius *nil valentis exitum*: Cruquius *nullum habentis exitum*: Bentl. *nil agentis exitum*: Cuningh. *nil habentis exitus*.

IN CARMEN SAECULARE.

4. Pro *sacro*, vet. Schol. et MS. unus Saxii coll. *prisco*.

16. Pro *Genitalis*, Bentl. *Genetyllis*, quam lectionem, multa eruditione, multoque ingenii acumine defendit.

21. Pro *undenos...orbis ut*, MSS. quidam et tres edd. saeculi XVI. habent *ut denos...orbis et*.

25, et seqq. Hunc locum dedimus, ut habent MSS. plures et meliores, cum vet. Schol. De loci syntaxi et sententia dispiciant eruditii.

45, 46. Pro *docili...senectuti*, vulg. librorum lectione, Bentl. ex paucis MSS. dedit, *docilis...senectutis*. Unus MS. habet *Dī, senectuti placidam quietem*.

49, et seqq. Plerique Torrentii et Cruquii codices, pro *quique et imperet*, legerunt *quaeque et impetret*, cui quidem lectioni suffragatur scholestes Cruquianus. *Quaeque* etiam MS. Gotting. et coll. Sax. Gesneri. Hanc lectionem acriter

IN CARMEN SAECULARE.

defendit Bentl. Utravis lectio satis apta et venusta videtur. Deditus *quique imperet* propter Anchisae praeceptum apud Virgilium:

*Tu REGERE IMPERIO populos, Romane, memento ;
Hae tibi erunt artes ; pacisque imponere morem,
PARCERE SUBJECTIS, et DEBELLARE SUPERBOS.*

Aen. VI. 852.

Vid. Gesn.

65. Praeter veterinos Cruquii Blandinios, et aliorum aliquot, etiam Colbertinus noster et Regiae societatis codex, et pro varia lectione Graevianus cum Batteliano *aras* habent, non *arcēs*. Atque illam lectionem agnoscit Porphyrius: “Apparet, inquit, jam eo tempore ab Au-“ gusto dedicatum fuisse in Palatio Apollinis “templum: et sensus est—Si acceptas *aras* ha-“bet Apollo, quae in Palatio dedicatae sunt.” Cetera exemplaria cum priscis editionibus *arcēs*, vel, ut Leidensis noster, *arcis* retinent. Sane *aras* et *arcēs* tam similes habent ductus literarum, ut librarios, etiam minime lippientes, facile decipere possent... Utraque quidem lectio proba est et venusta, ut nescias fere utri priores partes jure sint deferenda, &c. BENTL.

68. Pro *proroget*, et mox *curet*, *applicet*, quatuor codices Blandinii apud Cruquium. Bersmanni unus, cum duobus Bentleii, *prorogat*, *curat*,

IN CARMEN SAECULARE.

*applicat. Curat, applicat, etiam, praeter tres Bersmanni, tres ex Bentleianis, et pro varia lectione quartus. Porro, curat, applicat diserte agnoscit scholiastes uterque. Eandem lectionem exhibent MSS. complures Musaei Brit. et ed. princeps in Biblioth. Regis Brit. Proroget Gesneri omnes: curet, applicet edd. Med. 1477, et 1486. Ven. 1479. Flor. Aldi Manutii 1511, &c. usque ad Cruquium. Lectio vulgata proroget, quam tuetur major pars codicum, ut et scholastae veteres, qui pro *prorogabit* accipiunt, nobis necessaria videtur, vel propter conditionem praemissam—*si Palatinas videt aequus arces*. Ceterum haec verba—*

*Remque Romanam, Latiumque, felix,
Alterum in lustrum, meliusque semper
Proroget aevum—*

utramcunque lectionem amplecti velis, varie ordinari et explicari possunt. Ita distinximus ut jungantur Phoebus *felix*, i. e. propitius: et ita schol. Cruquii, ut apud Virgilium:

*Sis FELIX, et nostrum leves, quaecunque, laborem.
Aen. I. 330.*

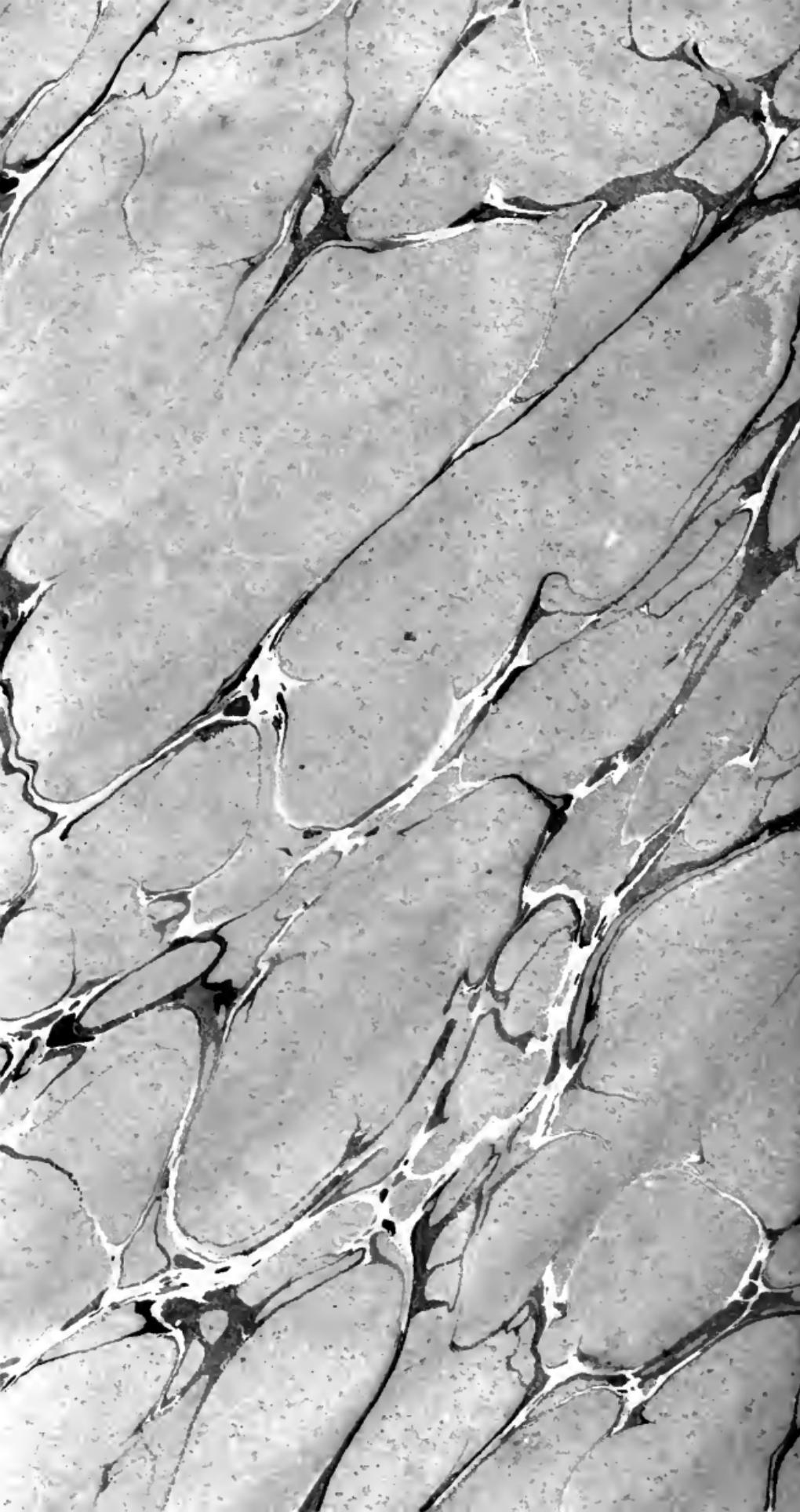

**University of Toronto
Library**

**DO NOT
REMOVE
THE
CARD
FROM
THIS
POCKET**

Acme Library Card Pocket
LOWE-MARTIN CO. LIMITED

11534

Horace Opera; ed. by Hunter. Vol.1.

LL
H3113Hu

